

ATEX – WYTYCZNE WDRAŻANIA

(WYDANIE DRUGIE)

**WYTYCZNE WDRAŻANIA DYREKTYWY RADY 94/9/WE z 23 MARCA 1994 r.
W SPRAWIE UJEDNOLICENIA PRZEPISÓW PRAWNYCH PAŃSTW
CZŁONKOWSKICH DOTYCZĄCYCH URZĄDZEŃ I SYSTEMÓW OCHRONNYCH
PRZEZNACZONYCH DO UŻYTKU
W PRZESTRZENIACH ZAGROŻONYCH WYBUchem**

**LIPIEC 2005
ZAKTUALIZOWANE MAJ 2007**

Pierwsze wydanie w angielskiej wersji językowej jako
Wytyczne ATEX (drugie wydanie)
– Wytyczne wdrażania Dyrektywy Rady 94/9/WE z 23 marca 1994 r. w sprawie ujednolicenia przepisów prawnych Państw Członkowskich dotyczących urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem – lipiec 2005

opublikowane przez Dyрекcję Generalną Komisji Europejskiej do spraw Przedsiębiorstwa
oraz Przemysłu na oficjalnej stronie internetowej Unii Europejskiej „Europa”

©Wspólnoty Europejskie, 2005

Tłumaczenie polskie: ©Główny Instytut Górnictwa, 2006
Odpowiedzialność za tłumaczenie ponosi całkowicie Główny Instytut Górnictwa

© na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – Ministerstwo Gospodarki w Warszawie
oraz Główny Instytut Górnictwa w Katowicach

UWAGI

1. Niniejsze wytyczne stanowią przewodnik dla wszystkich zainteresowanych stron, których pośrednio lub bezpośrednio dotyczy dyrektywa 94/9/WE, potocznie zwana ATEX (atmosfery wybuchowe). Czytelnicy powinni zwracać uwagę na fakt, że wytyczne te mają na celu jedynie ułatwienie wdrożenia dyrektywy 94/9/WE, natomiast odpowiednie krajowe wdrożenia tekstu dyrektywy pozostają wiążące prawnie. Dokument ten zawiera jednak informacje, których celem jest zapewnienie spójnego wdrażania dyrektywy przez zaangażowane strony. Zamierzeniem opracowania wytycznych, będących wynikiem konsensusu między ekspertami rządów państw członkowskich oraz innych zainteresowanych stron, jest pomoc w zapewnieniu swobodnego przepływu wyrobów¹ w Unii Europejskiej².
2. Niniejsze wytyczne zostały opracowane przez kompetentne służby Komisji Europejskiej Dyrektoriatu Generalnego – Przedsiębiorczość i Przemysł – we współpracy z państwami członkowskimi, przedstawicielami przemysłu europejskiego, europejskich jednostek normalizacyjnych i notyfikowanych.
3. Komisja Europejska podejmie się bieżącej aktualizacji niniejszych wytycznych. Naszym celem jest zapewnienie, aby dostarczane informacje były zarówno aktualne, jak i dokładne. Jeżeli zostanie zwrócona nam uwaga – dołożymy wszelkich starań, aby usunąć ewentualne nieprawidłowości. Jednakże Komisja nie ponosi jakiegokolwiek odpowiedzialności osobistej czy prawnej za informacje zawarte w tych wytycznych.

Podane tu informacje:

- są wyłącznie natury ogólnej i nie jest ich celem podawanie szczególnych wymagań dotyczących jednostkowych przypadków,
 - nie są do końca pełne, niewymagające uzupełnienia, do końca dokładne lub bieżące,
 - czasem odnoszą się do zewnętrznych informacji nad którymi służby Komisji nie mają kontroli, i za które Komisja nie ponosi odpowiedzialności,
 - nie są ani poradami prawnym, ani zawodowymi.
4. Wszystkie odniesienia do oznakowania CE oraz do deklaracji zgodności WE w niniejszym przewodniku są związane tylko z dyrektywą 94/9/WE. Aby wprowadzić do obrotu wyroby podlegające dyrektywie 94/9/WE na terytorium Unii Europejskiej muszą być spełnione wszystkie inne odpowiednie przepisy prawne.
 5. Dalsze wytyczne, szczególnie w odniesieniu do poszczególnych rodzajów wyrobów można znaleźć na stronie internetowej Komisji:
<http://europa.eu.int./comm/enterprise/atex/standcomm.htm>

¹ W niniejszych wytycznych określenie „wyrób” obejmuje urządzenia, systemy ochronne, aparaturę zabezpieczającą, sterującą i regulacyjną, części i podzespoły oraz ich kombinacje, zgodnie z definicjami podanymi w dyrektywie 94/9/WE.

² Zgodnie z porozumieniem dotyczącym Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA – European Economic Area) (Decyzja Rady oraz Komisji 94/1/WE z 13 grudnia 1993 (Dz.U. WE nr. L 1, z 3 stycznia 1994 r., str. 1) terytoria Lichtensteinu, Islandii i Norwegii powinny być objęte wdrażaniem dyrektywy 94/9/WE na tych samych prawach, jakie obowiązują na terytorium Wspólnoty. Termin „terytorium Wspólnoty” używany w wytycznych odnosi się również do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).

SPIS TREŚCI

1	WPROWADZENIE	7
2	CEL DYREKTYWY ATEX 94/9/WE.....	8
3	POJĘCIA OGÓLNE.....	9
3.1	Wprowadzanie wyrobów ATEX do obrotu.....	9
3.2	Oddawanie wyrobów ATEX do użytku	10
3.3	Producent	10
3.4	Wytwarzanie wyrobów ATEX na użytek własny	11
3.5	Upoważniony przedstawiciel	12
3.6	Inne osoby odpowiedzialne za wprowadzenie wyrobu do obrotu.....	12
3.7	Urządzenia	12
3.7.1	Przestrzeń zagrożona wybuchem	13
3.7.2	„Własne” źródła zapłonu.....	13
3.7.3	Urządzenia nonelektryczne	14
3.7.4	Urządzenia elektryczne	15
3.7.5	Zestawy	15
3.8	Systemy ochronne	19
3.9	Części i podzespoły.....	20
3.10	Aparatura zabezpieczająca, sterująca, regulacyjna określona w art. 1.2	21
4	W JAKICH PRZYPADKACH STOSUJE SIĘ DYREKTYWĘ 94/9/WE ?.....	24
4.1	Analiza ATEX.....	24
4.1.1	Czym jest przestrzeń zagrożona wybuchem w rozumieniu dyrektywy 94/9/WE?.....	24
4.1.2	Jakie rodzaje wyrobów są objęte dyrektywą 94/9/WE?.....	25
4.2	Określenie grupy i kategorii urządzeń.....	32
4.2.1	Grupa I	33
4.2.2	Grupa II.....	33
4.2.3	Poziomy zabezpieczenia urządzeń różnych kategorii	34
4.3	Ocena ryzyka w odniesieniu do wyrobów.....	35
5	URZĄDZENIA WYŁĄCZONE Z ZAKRESU DYREKTYWY 94/9/WE	37
5.1	Wyłączenia na podstawie artykułu 1.4 dyrektywy 94/9/WE.....	37
5.2	Przykłady urządzeń nie objętych dyrektywą 94/9/WE.....	37
5.2.1	Instalacje	38
6	ZASTOSOWANIE DYREKTYWY 94/9/WE WOBEC INNYCH WYROBÓW, KTÓRYCH MOŻE ONA DOTYCZYĆ	40
6.1	Kompatybilność elektromagnetyczna 89/336/EWG (EMC).....	40
6.2	Niskonapięciowa 73/23/EWG (LVD).....	40
6.3	Maszynowa 98/37/WE (MD).....	40
6.4	Transport drogowy towarów niebezpiecznych 94/55/WE oraz 98/91/WE (ADR)	40
6.5	Środki ochrony indywidualnej 89/686/EWG (PPED).....	42
6.6	Urządzenia ciśnieniowe 97/23/WE (PED).....	43
6.7	Proste zbiorniki ciśnieniowe 87/404/EWG	43
6.8	Urządzenia spalające paliwa gazowe 90/396/EWG (GAD).....	43
6.9	Wyroby budowlane 89/106/EWG (CPD).....	43
7	ZASTOSOWANIE DYREKTYWY 94/9/WE WOBEC WYROBÓW UŻYWANYCH, NAPRAWIANYCH LUB MODYFIKOWANYCH ORAZ CZĘŚCI ZAMIENNYCH.....	45
7.1	Wymagania ogólne.....	45
7.2	Definicje.....	45
7.3	Wyroby zregenerowane (lub odnowione)	45
7.4	Wyroby o zmienionej konfiguracji.....	46
7.5	Znacząco zmodyfikowane wyroby.....	46
7.6	Wyroby po naprawie	46
7.7	Części zamienne.....	46
8	PROCEDURY OCENY ZGODNOŚCI	47
8.1	Wyroby zgodne z dyrektywą 94/9/WE	47
8.2	Wyjątkowe odstępstwa od procedury oceny zgodności	52
9	JEDNOSTKI NOTYFIKOWANE	53
9.1	Desygnacja	53
9.2	Koordinacja i współpraca	54
9.3	Podzlecenie	54
9.4	Przechowywanie dokumentacji.....	54
9.5	Jednostki notyfikowane mające wiedzę o wadliwych wyrobach w obrocie.....	55
10	DOKUMENTY ZGODNOŚCI.....	56
10.1	Dokumenty wydawane przez producenta.....	56

10.1.2. Pisemne świadectwo zgodności części i podzespołów.....	57
10.1.3 Dokumenty towarzyszące wyrobowi	57
10.1.4 Przechowywanie dokumentacji – zapewnienie jakości.....	58
10.1.5 Akceptacja wyników badań producentów przez jednostkę notyfikowaną	58
10.2 Dokumenty wydawane przez jednostkę notyfikowaną	59
10.3 Certyfikat badania typu WE oraz odpowiedzialność zaangażowanych stron	59
11 OZNACZANIE	61
11.1 Oznakowanie CE.....	61
11.2 Oznaczenia uzupełniające/szczegółowe	62
11.3 Dodatkowe oznaczenia zgodne z normami	65
11.4 Oznaczanie części i podzespołów	65
11.5 Oznaczanie małych wyrobów	66
11.6 Oznaczanie zestawów	66
11.7 Oznaczanie części lub podzespołów	67
12 KLAUZULA BEZPIECZEŃSTWA I PROCEDURA.....	68
13 EUROPEJSKIE NORMY ZHARMONIZOWANE	70
13.1 Normy publikowane w Dzienniku Urzędowym.....	70
13.2 Programy normalizacyjne	71
14 PRZYDATNE ADRESY STRON INTERNETOWYCH.....	72
ZAŁĄCZNIK: ZNAK WYRÓŻNIAJĄCY WSPÓLNOTY- (EX) PRZYWOŁANY Z DYREKTYWY 84/47/EWG.....	73

1 WPROWADZENIE

Celem niniejszych wytycznych jest wyjaśnienie pewnych zagadnień i procedur związanych z dyrektywą 94/9/WE³, dotyczącą urządzeń oraz systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem. Wytyczne powinny być stosowane w powiązaniu z dyrektywą oraz z dokumentem Komisji Europejskiej pt. „Przewodnik wdrażania dyrektyw opartych na koncepcji nowego i globalnego podejścia” (Niebieski Przewodnik)⁴.

Niniejsze wytyczne są kierowane nie tylko do kompetentnych władz państw członkowskich, ale również do zainteresowanych nimi głównych czynników gospodarczych, takich jak: producenci, ich organizacje gospodarcze, jednostki odpowiedzialne za przygotowywanie norm oraz jednostki, którym powierzono procedury oceny zgodności.

Przede wszystkim dokument ten musi zapewniać, że w przypadku prawidłowego zastosowania dyrektywy usuwa ona przeszkody oraz utrudnienia związane ze swobodnym obrotem (swobodnym przepływem) towarów na obszarze Unii Europejskiej (patrz przypis 2). Należy pamiętać, że stwierdzenia zawarte w wytycznych odnoszą się tylko do zastosowania dyrektywy 94/9/WE, chyba, że jakiś zapis stanowi inaczej. Wszyscy zainteresowani powinni również być świadomi innych wymagań, które również mogą mieć zastosowanie (patrz rozdział 6).

Dyrektywa 94/9/WE jest dyrektywą „nowego podejścia”, ustanawiającą zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz pozostawiającą normom, zwłaszcza zharmonizowanym normom europejskim, nadanie technicznego wyrazu odpowiednim wymaganiom zawartym w dyrektywie.

Dyrektywa 94/9/WE jest dyrektywą całkowicie zharmonizowaną, tzn. że jej postanowienia eliminują istniejące rozbieżności między krajowymi i europejskimi przepisami prawnymi, które obejmują tę samą tematykę, jaką obejmuje ta dyrektywa.

Z dniem 1 lipca 2003 r. wszystkie inne odpowiednie krajowe przepisy prawne straciły swoją moc, a dyrektywa 94/9/WE, wdrożona do krajowych przepisów państw członkowskich, stała się jedynym źródłem obowiązującego prawa.

Dyrektywy dotyczące „użytkowania”

Czytelnik powinien mieć świadomość, że tam, gdzie brane są pod uwagę wyroby ATEX w aspekcie ich użycia w miejscu pracy, krajowe i wspólnotowe przepisy prawne odnoszące się do zapewnienia bezpieczeństwa pracowników będą odpowiednio zastosowane. W tym przypadku mają zastosowanie różne przepisy prawne odnoszące się do zakładów zarówno nad ziemią, jak i do podziemnych kopalń węgla i innych kopalni lub morskich platform wydobywczych ropy naftowej.⁵

³ Dz.U. WE L 100, z 19.04.1994.

⁴ <http://europa.eu.int/comm/enterprise/newapproach/legislation/guide/legislation.htm>

⁵ Dyrektywa 1999/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1999 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których może wystąpić atmosfera wybuchowa (15 dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 (1) dyrektywy 89/391/EWG), Dz.U. WE L 023 z 28.01.2000, str. 0057-0064,

Dyrektywa 92/91/EWG z dnia 3 listopada 1992 r. dotycząca minimalnych wymagań mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (11 dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 (1) Dyr. 89/391/EWG) Dz.U. WE L 348 z 28.11.1992, str. 0009-0024,

Dyrektywa 92/104/EWG z dnia 3 grudnia 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników odkrywkowego i podziemnego przemysłu wydobywczego

2 CEL DYREKTYWY ATEX 94/9/WE

Celem dyrektywy 94/9/WE jest **zapewnienie swobodnego przepływu wyrobów, które jej podlegają** na terytorium UE. Z uwagi na powyższe, w oparciu o artykuł 95 Traktatu, dyrektywa wprowadza ujednolicone wymagania i procedury oceny zgodności.

Dyrektywa podkreśla, że aby znieść bariery w handlu poprzez „nowe podejście” wprowadzone Uchwałą Rady z 7 maja 1985 r.⁶ należy określić zasadnicze wymagania dotyczące bezpieczeństwa oraz inne odpowiednie właściwości, które powinny być określone tak, aby możliwe było zapewnienie bardzo wysokiego poziomu bezpieczeństwa. **Zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (EHSRs)** zostały podane w załączniku II do dyrektywy 94/9/WE.

Zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia odnoszą się w szczególności do:

- potencjalnych źródeł zapłonu urządzeń przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem,
- samodzielnych systemów ochronnych uruchamiających się po wystąpieniu wybuchu, a których głównym zadaniem jest natychmiastowe powstrzymanie wybuchu lub ograniczenie skutków rozprzestrzeniania się płomieni i ciśnienia,
- aparatury zabezpieczającej, która przyczynia się do bezpiecznego funkcjonowania urządzeń wobec źródeł zapłonu i do bezpiecznego funkcjonowania samodzielnych systemów ochronnych,
- części i podzespołów nie pełniących żadnych samodzielnych funkcji, lecz istotnych ze względu na bezpieczne funkcjonowanie urządzeń lub samodzielnych systemów ochronnych.

Od dnia 1 lipca 2003 r. odpowiednie wyroby tylko wtedy mogą być wprowadzane do obrotu na terytorium UE⁷, mogą swobodnie przepływać oraz mogą funkcjonować zgodnie z projektem i przeznaczeniem w przewidzianym środowisku – jeżeli są zgodne z dyrektywą 94/9/WE (oraz innymi odpowiednimi przepisami).

Dyrektywa 94/9/WE wprowadza po raz pierwszy zharmonizowane wymagania odnoszące się do urządzeń nieelektrycznych, urządzeń przeznaczonych do użytku w środowisku, które jest potencjalnie wybuchowe z uwagi na występowanie pyłu oraz systemów ochronnych. Wymagania te dotyczą także aparatury zabezpieczającej przeznaczonej do użytku na zewnątrz przestrzeni zagrożonych wybuchem, lecz która jest wymagana lub przyczynia się do bezpiecznego funkcjonowania urządzeń lub systemów ochronnych wobec zagrożeń wybuchem. Jest to zatem poszerzenie zakresu objętego dyrektywą w porównaniu z istniejącymi przepisami krajowymi dotyczącymi urządzeń i systemów przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem.

Wymagania dotyczące spełniania postanowień dyrektywy 94/9/WE będą kolejno omawiane w następnych rozdziałach.

(12 dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 (1) dyrektywy 89/391/EWG) Dz.U. WE L 404 z 31.12.1992, str. 0010-0025.

⁶ Dz.U. WE nr C 136, z 4.06.1985 p.1.

⁷ Dyrektywa 94/9/WE jest również akceptowana w innych państwach, tam gdzie funkcjonują odpowiednie międzynarodowe umowy – patrz strona internetowa UE:

[http:// europa.eu.int/comm/enterprise/atex/internationaldevelopment/htm](http://europa.eu.int/comm/enterprise/atex/internationaldevelopment/htm)

3 POJĘCIA OGÓLNE⁸

W niniejszych wytycznych określenie „wyrób” obejmuje urządzenia, systemy ochronne, aparaturę zabezpieczającą, części lub podzespoły oraz ich kombinacje.

Należy podkreślić, że dyrektywa 94/9/WE nakłada obowiązki na osoby, które wprowadzają wyroby do obrotu i/lub oddają wyroby do użytku, będące producentami, ich upoważnionymi przedstawicielami, importerami lub innymi odpowiedzialnymi osobami. Dyrektywa nie ustala zasad dotyczących użytkowania urządzeń w przestrzeniach zagrożonych wybuchem, zasady te, przykładowo, zawierają dyrektywy 1999/92/WE, 92/91/WE i 92/104/WE⁹

3.1 Wprowadzanie wyrobów ATEX do obrotu

Oznacza to udostępnienie po raz pierwszy, za odpłatą lub bezpłatnie, wyrobu na rynku Wspólnoty, w celu jego dystrybucji i/lub użytkowania na terytorium Wspólnoty.

Uwagi:

Pojęcie wprowadzania do obrotu określa moment, w którym wyroby przechodzą po raz pierwszy z fazy produkcji do obrotu w UE lub są importowane z państw spoza UE i dystrybuowane i/lub użytkowane w UE. Ponieważ pojęcie wprowadzania do obrotu dotyczy tylko wyrobów po raz pierwszy udostępnionych celem ich dystrybucji i/lub użytkowania w UE, dyrektywa ATEX 94/9/WE obejmuje tylko:

- a) nowe wyroby wytwarzane w UE,
- b) „jako-nowe” wyroby zgodnie z art. 3.3,
- c) nowe lub używane wyroby importowane z państw spoza UE,
- d) nowe lub „jako-nowe” wyroby oznaczone przez osobę, która nie jest pierwotnym producentem.

Postanowienia oraz wymagania dyrektywy dotyczące wprowadzania do obrotu obowiązują od 30 czerwca 2003 roku i dotyczą każdego wyrobu indywidualnie, bez względu na datę i miejsce wytworzenia. Producent jest odpowiedzialny za zapewnienie, że każdy oraz wszystkie z produkowanych przez niego wyrobów odpowiadają wymaganiom, jeżeli wyroby te wchodzi w zakres dyrektywy.

„Udostępnienie” oznacza przekazanie wyrobu, to znaczy zarówno praw własności, jak i fizycznie przez producenta, jego upoważnionego przedstawiciela w UE lub importera, osobie odpowiedzialnej za jego dystrybucję na rynku UE lub bezpośrednio końcowemu odbiorcy, poddostawcy lub użytkownikowi w ramach transakcji handlowej, za odpłatą lub bezpłatnie, bez względu na charakter prawny transakcji, na której opiera się przekazanie (sprzedaż, pożyczka, wynajem, leasing, darowizna, lub inny rodzaj formy prawnej handlu). Wyroby ATEX muszą spełniać wymagania dyrektywy w momencie przekazywania.

Jeżeli producent, jego upoważniony przedstawiciel w UE lub importer oferuje w katalogu wyroby objęte dyrektywą, nie są one uważane za wprowadzone do obrotu, dopóki nie zostaną

⁸ Ogólne definicje zostały zawarte również w „Przewodniku wdrażania dyrektyw opartych na koncepcji nowego i globalnego podejścia” (Niebieski Przewodnik). Pozostałe specyficzne definicje dotyczące dyrektywy 94/9/WE zostały zawarte w rozdziale 4 niniejszych wytycznych.

⁹ Patrz odnośnik 5.

udostępnione po raz pierwszy. Z tego względu, wyroby oferowane w katalogu nie muszą być w pełni zgodne z postanowieniami dyrektywy 94/9/WE, ale wtedy ta informacja powinna być wyraźnie podana w katalogu.

Wprowadzenie wyrobów do obrotu nie obejmuje:

- przekazania wyrobów przez producenta jego upoważnionemu przedstawicielowi ustanowionemu w UE, jeżeli jest on odpowiedzialny w imieniu producenta, za zapewnienie zgodności z dyrektywą,
- wyrobów importowanych do UE celem ich ponownego eksportu (reeksport), tj. w celu ich przetworzenia,
- wytwarzania wyrobów w UE celem ich wyeksportowania do państw poza UE,
- eksponowania wyrobów na targach i wystawach¹⁰. Wyroby te nie muszą być w pełnej zgodności z postanowieniami dyrektywy, ale informacja o tym musi być wyraźnie podana przy eksponowanym wyrobie.

Osoba wprowadzająca wyrób do obrotu w UE, czy to producent, czy też jego upoważniony przedstawiciel lub jeżeli żaden z nich nie jest ustanowiony w UE, wówczas importer lub jakkolwiek osoba za to odpowiedzialna, musi przechowywać do dyspozycji kompetentnych władz deklarację zgodności WE. Dokumentacja techniczna powinna być udostępniona na żądanie władz wykonawczych w stosownym czasie (patrz załączniki III, VI, VIII dyrektywy). Dokumenty te powinny być przechowywane przez tę osobę do dyspozycji kompetentnych władz przez 10 lat od daty wytworzenia ostatniego egzemplarza wyrobu. Dotyczy to wyrobów wytwarzanych w UE, jak i tych pochodzących z importu z państw spoza UE.

3.2 Oddawanie wyrobów ATEX do użytku

Oznacza to użycie, po raz pierwszy na terytorium UE, wyrobów objętych dyrektywą 94/9/WE, przez ich końcowego użytkownika.

Uwagi:

Wyroby objęte dyrektywą 94/9/WE zostają oddane do użytku w momencie, gdy są po raz pierwszy użyte.

Jednakże, jeżeli nie można określić, kiedy wyrób został po raz pierwszy użyty, wyrób, który jest gotowy do użytku, jak tylko jest wprowadzony do obrotu, i który nie musi być zestawiany ani instalowany, oraz gdy jego warunki dystrybucji (przechowywanie, transport itp.) nie wpływają na działanie lub właściwości zapewniające bezpieczeństwo wyrobu odnoszące się do zasadniczych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dyrektywy 94/9/WE, uznaje się go za oddany do użytku (w momencie) – jak tylko został wprowadzony do obrotu.

3.3 Producent

Jest to osoba odpowiedzialna za zaprojektowanie i wytworzenie wyrobów objętych postanowieniami dyrektywy 94/9/WE z przeznaczeniem wprowadzenia ich ze swoją nazwą do obrotu w UE.

Producent może sam zaprojektować i wyprodukować wyrób. Producent, z zamiarem wprowadzenia wyrobu do obrotu ze swoją nazwą, może również zlecić jego zaprojektowanie, wyprodukowanie, zestawienie, zapakowanie, przerobienie lub oznaczenie swoją nazwą, w ten sposób prezentując siebie jako producenta. Kiedy mamy do czynienia z istnieniem podwyko-

¹⁰ Patrz art. 2.3 dyrektywy. Chociaż dozwolony jest pokaz urządzenia „niezgodnego”, to zgodnie z postanowieniami krajowymi, można zastosować prawo krajowe, aby taki pokaz nie stwarzał sytuacji niebezpiecznych.

nawców, producent musi zachować całkowitą kontrolę nad wyrobem, a także zapewnić otrzymywanie wszystkich informacji, jakie są niezbędne w celu wypełnienia swego zakresu odpowiedzialności jako producenta w znaczeniu podanym w dyrektywie. W takich przypadkach producent nie może przenieść swej odpowiedzialności za wyrób.

Tak samo, aby wyprodukować wyrób może on użyć gotowych części składowych lub części i podzespołów, które są lub nie są oznaczone znakiem CE, nie tracąc miana producenta wyrobu.

Producentem jest również ten, kto z zamiarem wprowadzenia do obrotu znacznie modyfikuje wyrób, w taki sposób, że jego właściwości dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (i/lub działania) są na tyle zmienione, że powstaje wyrób określany „jako-nowy”¹¹.

Uwagi:

Producent ponosi odpowiedzialność za:

- przeprowadzenie analiz celem stwierdzenia, czy jego wyrób podlega dyrektywie 94/9/WE, i które z jej wymagań mają zastosowanie (zgodnie z objaśnieniami w rozdziale 4),
- zaprojektowanie oraz wytworzenie wyrobu zgodnie z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ustanowionymi w dyrektywie,
- przestrzeganie procedur oceny zgodności wyrobu z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ustanowionymi w dyrektywie (patrz artykuł 8),
- podpisanie deklaracji lub świadectwa zgodności,
- zapewnienie oznaczenia i dołączenie instrukcji bezpiecznego użytkowania, konserwacji itp., jak to jest opisane w załączniku II dyrektywy.

Producent bierze na siebie wyłączną i ostateczną odpowiedzialność za zgodność swojego wyrobu z zastosowanymi dyrektywami. Ma on obowiązek zrozumieć zarówno projekt, jak i budowę wyrobu, aby móc zadeklarować taką zgodność w odniesieniu do wszystkich obowiązujących postanowień i wymagań odpowiednich dyrektyw.

Artykuły 8 i 10 dyrektywy 94/9/WE oraz związane z nimi załączniki, formułują obowiązki producenta w odniesieniu do oceny zgodności, oznakowania CE, deklaracji zgodności WE, pisemnego świadectwa zgodności (jeżeli jest wymagane) oraz przechowywania deklaracji zgodności WE wraz z dokumentacją techniczną, do dyspozycji kompetentnych władz przez okres 10 lat od daty wytworzenia ostatniego egzemplarza wyrobu.

3.4 Wytwarzanie wyrobów ATEX na użytek własny

Kto oddaje do użytku wyroby objęte postanowieniami dyrektywy, które wyprodukował na użytek własny, traktowany jest jako producent. Jest on zobowiązany do wykazania zgodności z dyrektywą w związku z przepisami dotyczącymi oddawania do użytku.

¹¹ Patrz rozdział 7 niniejszego przewodnika.

3.5 Upoważniony przedstawiciel

Jest to osoba lub osoby wyraźnie wyznaczone przez producenta na podstawie pisemnego upoważnienia, aby działały w jego imieniu w odniesieniu do określonych obowiązków producenta na terenie UE. W ramach tych obowiązków przedstawiciel może podejmować zobowiązania ciężące na producencie, które określają odpowiednie artykuły dyrektywy oraz pełnomocnictwo, jakiego udzielił mu producent.

Przedstawiciel może, na przykład, zostać upoważniony do przeprowadzenia badań na terytorium UE, do podpisywania deklaracji zgodności WE, oznakowywania znakiem CE i przechowywania deklaracji zgodności oraz dokumentacji technicznej na terenie UE do dyspozycji kompetentnych władz.

Ocenie jednostki notyfikowanej nie podlega system jakości przedstawiciela/osoby odpowiedzialnej, ale system jakości rzeczywistego producenta. Niesensowna byłaby ocena systemu jakości osoby, która nie jest producentem wyrobu. Jednakże, jeżeli upoważniony przedstawiciel przeprowadza odpowiednie badania i/lub sprawdzenia wymagane dyrektywą, w celu zapewnienia zgodności z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, powinien on być poddany ocenie zapewnienia jakości.

Uwagi:

Artykuły 8 i 10 wraz z załącznikami 3–9 dyrektywy 94/9/WE określają obowiązki nałożone na przedstawiciela ustanowionego w UE, w odniesieniu do oceny zgodności, oznakowania CE, deklaracji zgodności WE, postanowień dotyczących przechowywania deklaracji zgodności WE wraz z dokumentacją techniczną do dyspozycji kompetentnych władz przez 10 lat od daty wytworzenia ostatniego egzemplarza wyrobu.

3.6 Inne osoby odpowiedzialne za wprowadzenie wyrobu do obrotu

Jeżeli ani producent ani przedstawiciel nie są ustanowieni w UE, to każda inna osoba działająca na terenie UE, która wprowadza wyrób do obrotu, nie posiada obowiązków wchodzących w zakres dyrektywy. Jedynym zadaniem tejże osoby jest obowiązek udostępniania kompetentnym władzom niezbędnej dokumentacji przez okres 10 lat od daty wytworzenia ostatniego egzemplarza wyrobu. W swoich czynnościach, jako „osoby odpowiedzialnej za wprowadzenie do obrotu”, osoby te nie są upoważnione do przejmowania zobowiązań przypisanych wyłącznie producentowi lub jego upoważnionemu przedstawicielowi (np. podpisywanie deklaracji zgodności WE).

3.7 Urządzenia¹²

Przez urządzenia¹³, jak to zostało określone w dyrektywie 94/9/WE, rozumie się maszyny, sprzęt, przyrządy stałe lub ruchome, podzespoły sterujące i oprzyrządowanie do nich należące oraz systemy wykrywania i zapobiegania, które oddzielnie lub połączone ze sobą, są przeznaczone do wytwarzania, przesyłania, magazynowania, pomiaru, regulacji i przetwarzania ener-

¹² Oczywiście jest, że różne wersje językowe dyrektywy ATEX powodują różne interpretacje definicji. Informacje zawarte w niniejszym dokumencie mają na celu zapoznanie zainteresowanych stron całego Europejskiego Obszaru Gospodarczego ze wspólnym podejściem uzgodnionym przez państwa członkowskie. Podejście to nie wpływa jednak w żaden sposób na różne wersje językowe dyrektywy, jakie zostały przyjęte w odpowiednich przepisach krajowych, nie wpływa to również na prawo producenta do wybrania właśnie tej ścieżki stosowania dyrektywy.

¹³ Artykuł 1.3 (a) dyrektywy.

gii i/lub materiałów, a które, przez ich własne potencjalne źródła zapłonu, są zdolne do spowodowania wybuchu¹⁴.

3.7 Przestrzeń zagrożona wybuchem

Urządzenie wchodzi w zakres dyrektywy tylko przy założeniu, że jest ono przeznaczone (całe, lub jego część) do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem.

Jeżeli wyrób, np. zbiornik, wewnątrz którego może wystąpić atmosfera wybuchowa, zawiera urządzenie zgodne z definicją dyrektywy, to urządzenie to praktycznie jest w atmosferze wybuchowej i chociaż znajduje się w zbiorniku, podlega dyrektywie.

Jeżeli urządzenie, wewnątrz którego może wystąpić atmosfera wybuchowa, może z powodu swej konstrukcji, sposobu działania itd. stworzyć atmosferę wybuchową w swoim otoczeniu lub jego części, to podlega dyrektywie.

Atmosfera wybuchowa może wystąpić nie tylko w otoczeniu, ale powstać w procesie, który wymaga doprowadzenia mieszanin lub stworzy je z materiałów. Strefy wzajemnego oddziaływania między urządzeniem a wejściem/wyjściem procesu będą również wymagać rozważenia. Może to, w niektórych przypadkach prowadzić do kwestii urządzeń będących więcej niż jednej kategorii, jednej (lub kilku) kategorii w odniesieniu do zewnętrznej atmosfery i innej kategorii w odniesieniu do atmosfery procesu.

3.7.2 „Własne” źródła zapłonu

Innym elementem przyjętej w dyrektywie definicji urządzenia jest stwierdzenie, że urządzenie musi mieć własne potencjalne źródło zapłonu.

Potencjalnymi źródłami zapłonu mogą być: iskry elektryczne, łuki i ognienia, wyładowania elektrostatyczne, fale elektromagnetyczne, promieniowanie jonizujące, gorące powierzchnie, płomienie i gorące gazy, iskry wytwarzane mechanicznie, promieniowanie optyczne, reakcje chemiczne¹⁵, kompresja.

W niektórych przypadkach w wyrobie może występować atmosfera wybuchowa, która jest celowo zapalana. Jest jasne, że w tym przypadku takie urządzenie nie wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE, chyba, że istnieją inne dodatkowe zagrożenia. Dotyczy to większości urządzeń wyprodukowanych zgodnie z wymaganiami dyrektywy dotyczącej urządzeń spalających paliwa gazowe 90/396/EWG.

Możemy powiedzieć, że urządzenie ma własne potencjalne źródło zapłonu, gdy pracując w przestrzeni zagrożonej wybuchem zgodnie ze swoim przeznaczeniem (włączając wadliwe działanie itd. w zakresie zależnym od jego kategorii – patrz załącznik I dyrektywy), jest zdolne do zapłonu, jeżeli nie będą zachowane specjalne środki bezpieczeństwa. Dlatego urządzenie musi zapewniać wymagany poziom zabezpieczenia.

Aby zapewnić wymagany poziom zabezpieczenia można zastosować różne techniczne wykonania, np: iskrobezpieczne, gazowe z nadciśnieniem, wzmocnione itd.

Wiele wyrobów powszechnego użytku jest wykonanych z tworzyw sztucznych (polimerów) o bardzo małej konduktywności elektrycznej. Mogą one naelektryzować się, np. jeżeli są pocierane, lub gdy pył lub ciecz przemieszcza się nad ich powierzchnią. W większości przypad-

¹⁴ W następstwie dyskusji prowadzonych w ramach Stałego Komitetu i jednostek normalizacyjnych podkreślono, że iskrobezpieczne urządzenia elektryczne są włączone w zakres tej dyrektywy.

¹⁵ Należy brać pod uwagę wyraźne wykluczenie w artykule 1 (4) dyrektywy 94/9/WE urządzeń, jeżeli zagrożenie wybuchem wynika wyłącznie z obecności materiałów wybuchowych lub substancji chemicznie niestabilnych.

ków, może to być kontrolowane przez samych użytkowników, jeżeli wyroby są użytkowane w przestrzeniach zagrożonych wybuchem, to powinny być *oceniane i kontrolowane* zgodnie z krajowymi lub wspólnotowymi przepisami (np. dyrektywa 1999/92/WE¹⁶). W każdym przypadku użytkownik takiego wyrobu musi wziąć pod uwagę te źródła zapłonu, oceniając ryzyko w miejscu pracy.

Przykładami takich wyrobów są plastikowe pojemniki do transportu chemikaliów, polietylenowe rury, pojemniki i siedzenia.

Jeżeli jedyne źródło elektryzowania elektrostatycznego wyrobów pochodzi z procesu, to takie wyroby nie są traktowane jako posiadające własne źródło zapłonu i nie wchodzi one w zakres dyrektywy 94/9/WE. W związku z tym, nie powinny być oznaczane znakiem Ex lub CE zgodnie z dyrektywą 94/9/WE.

Jeżeli przewiduje się, że wyroby z polimerów będą wchodziły w skład urządzenia ATEX, i mogą się elektryzować w wyniku ruchu urządzenia (np. łopatkę wentylatora) lub w wyniku użytkowania urządzenia, to mogą zostać zaklasyfikowane jako zwykłe części urządzenia o szczególnych właściwościach (np. elektrostatycznie rozpraszające) lub jako części i podzespoły ATEX, jeżeli są wprowadzone do obrotu specjalnie w celu takiego użycia.

3.7.3 Urządzenia nieelektryczne

Jeżeli nieelektryczne urządzenie posiada potencjalne źródło zapłonu, jest to głównie spowodowane ruchomymi częściami zdolnymi do stworzenia potencjalnego ryzyka zapłonu pochodzącego z gorących powierzchni lub iskier powstających wskutek tarcia. Przykładami takich urządzeń są: przekładnie, wentylatory, pompy, kompresory, mieszalniki, hamulce. Urządzenia mechaniczne tego rodzaju zwykle muszą być podłączone do źródła napędu, takiego jak silnik elektryczny. Razem wprowadzone do obrotu są traktowane jak zestawy, patrz 3.7.5.

Urządzenie mechaniczne może być wyposażone w termoelementy lub podobne elementy pomiarowe, które wytwarzają tylko bardzo niskie napięcia lub małe prądy. Jeżeli te elementy pomiarowe można uznać za „urządzenia proste”, jak to opisano w 5.2.1 oraz, jeżeli urządzenia te nie mają żadnych dodatkowych części elektrycznych, to takie urządzenia powinny być poddane procedurze oceny zgodności dotyczącej urządzeń nieelektrycznych. Jeżeli urządzenie zawiera urządzenie elektryczne, które może być łatwo oddzielone, to wtedy można zastosować oddzielnie procedurę oceny zgodności części nieelektrycznych wówczas, gdy mają zastosowanie warunki określone w 3.7.4 (np. w przypadku pompy). Jeżeli urządzenie elektryczne zamontowane w urządzeniu nieelektrycznym nie jest „urządzeniem prostym”, to taki wyrób traktuje się jak zestaw (patrz 3.7.5 zestawy).

Należy oceniać wszystkie potencjalne źródła zapłonu urządzeń wchodzących w zakres dyrektywy. Listę potencjalnych źródeł zapłonu można znaleźć w odpowiedniej normie zharmonizowanej dotyczącej urządzenia. W wielu przypadkach urządzenie będzie także maszyną wchodzącą w zakres dyrektywy maszynowej 98/37/WE (patrz rozdział 6).

W przypadku wielu elementów mechanicznych ich ruch odbywa się z bardzo małą prędkością lub dostarczana do nich moc jest bardzo mała. Takie urządzenia mogą być niezdolne do wytworzenia gorących powierzchni lub innych źródeł zapłonu, nawet w przypadkach rzadko występującego wadliwego działania. Producent takiego urządzenia powinien ocenić, czy jest ono zdolne do zapłonu atmosfery wybuchowej, a jeżeli nie, to nie powinien go klasyfikować jako urządzenie ATEX, ani oznaczać zgodnie z dyrektywą 94/9/WE (patrz również 5.2.1).

¹⁶ patrz przypis 5.

3.7.4 Urządzenia elektryczne

Dyrektywa 94/9/WE nie definiuje „urządzenia elektrycznego”. Jednakże, z uwagi na fakt, że urządzenia te są poddawane własnej procedurze oceny zgodności, przydatne jest przyjęcie definicji, jaką zaakceptowała większość państw członkowskich, w następującym brzmieniu:

Urządzenie elektryczne: urządzenie zawierające elementy elektryczne, używane do wytwarzania, przechowywania, mierzenia, przesyłania oraz przetwarzania energii elektrycznej, celem sterowania działaniem innych urządzeń za pomocą energii elektrycznej lub do przetwarzania materiałów poprzez bezpośrednie zastosowanie energii elektrycznej. Należy pamiętać, że wyrób końcowy złożony z mechanicznych i elektrycznych elementów, może nie wymagać oceny jako urządzenie elektryczne, pod warunkiem, że takie połączenie tworzące zestaw nie stwarza dodatkowych zagrożeń zapłonem (dodatkowe informacje patrz 3.7.5).

3.7.5 Zestawy

Pojęcie „połączone” podane w definicji urządzenia w dyrektywie oznacza, że zestaw, utworzony z połączenia dwóch lub więcej urządzeń razem z innymi niezbędnymi częściami lub podzespołami, musi być uznany za wyrób podlegający dyrektywie 94/9/WE (patrz przypis 1), pod warunkiem, że ten zestaw jest wprowadzany do obrotu i/lub oddawany do użytku, przez osobę odpowiedzialną (która będzie zatem producentem tego zestawu), jako jeden zespół użytkowy.

Tego rodzaju zestawy mogą nie być gotowe do użytku, ale wymagają właściwego zainstalowania. Instrukcje (załącznik II 1.0.6.) muszą to ujmować w taki sposób, aby zapewniona była zgodność z dyrektywą 94/9/WE, bez konieczności przeprowadzania dalszej oceny zgodności, pod warunkiem, że instalujący właściwie przestrzega instrukcji.

W przypadku, gdy zestaw utworzony z różnych urządzeń, jak to określono w dyrektywie 94/9/WE, które zostały wcześniej wprowadzone do obrotu przez różnych producentów, to te urządzenia muszą pozostawać zgodne z dyrektywą, posiadając właściwą ocenę zgodności, oznakowanie CE itd. Producent zestawu może domniemywać zgodność tychże urządzeń oraz może przeprowadzić własną ocenę ryzyka zestawu w odniesieniu do dodatkowych zagrożeń zapłonu oraz innych odpowiednich zagrożeń (jak to zostało określone w załączniku II), które mogą wystąpić w następstwie końcowego połączenia. Jeżeli inne dodatkowe zagrożenia zapłonem zostały wykryte, to wymagana jest dalsza ocena zgodności zestawu w odniesieniu do tychże dodatkowych zagrożeń. Ponadto wykonawca zestawu może domniemywać zgodność części lub podzespołów, które posiadają świadectwo zgodności wydane przez ich producenta, deklarującego ich zgodność (artykuł 8.3, patrz również rozdział 10).

Jednakże, jeżeli producent zestawu łączy w zestaw części składowe nieposiadające oznakowania CE (ponieważ są to części wytwarzane przez niego lub są to części otrzymane od dostawcy, wymagające dalszej obróbki) lub części i podzespoły nieposiadające wyżej wspomnianego świadectwa, to nie może on zastosować domniemania zgodności tych części, a jego ocena zgodności zestawu zgodnie z wymaganiami, powinna obejmować te części.

Zwraca się uwagę, że własna ocena ryzyka przeprowadzona przez producenta nie wyklucza przeprowadzenia odnośnej procedury oceny zgodności przez jednostkę notyfikowaną.

Aby wyjaśnić pojęcie „zestaw” w rozumieniu dyrektywy 94/9/WE użyjmy przykładu połączenia pompa/silnik elektryczny przeznaczonego do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem.

1) Dla celów dyrektywy 94/9/WE przyjęto, że pompa z wbudowanym silnikiem tworzy wobec zagrożenia zapłonem pojedyncze urządzenie, to znaczy, że oceniając ryzyko wybuchu pompa i silnik elektryczny nie mogą być rozważane oddzielnie. W tym przypadku taki cały zespół musi być poddany procedurze oceny zgodności jako urządzenie elektryczne. To samo odnosi się, np. do wentylatora silnika elektrycznego, jeżeli wentylator jest integralną częścią silnika.

2a) W niektórych przypadkach pompa i silnik elektryczny mogą być rozważane oddzielnie, chociaż tworzą jeden zespół użytkowy. Jeżeli w wyniku połączenia pompy i silnika, takie zestawienie nie stwarza dodatkowych zagrożeń zapłonem, **to taki zespół użytkowy jako całość** nie stanowi pojedynczego urządzenia podlegającego dyrektywie 94/9/WE. Ze względu na bezpieczeństwo przeciwwybuchowe jest on rozważany jako połączenie „pojedynczych urządzeń”. Dlatego, w tym przypadku, producent musi dostarczyć oddzielne deklaracje zgodności WE pompy i silnika elektrycznego.

2b) Producent może pomimo to postanowić dostarczyć pompę i silnik, opisane w 2a), z jedną deklaracją zgodności dotyczącą całego zestawu. Jednakże w tym przypadku, gdy są użyte wyroby (takie jak urządzenia i samodzielne systemy ochronne) zgodne z ATEX i oznakowane CE – dalszych wyjaśnień wymagają obowiązki zestawiającego. Wydaje się oczywiste, że zestawiający powinien ocenić zagrożenie zapłonem, aby zapewnić, że w wyniku włączenia i zestawienia nie zmieniły się właściwości przeciwwybuchowe wyrobów w odniesieniu do zasadniczych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Jeżeli zestawiający nie jest pewny jak dokonać takiej oceny, to **powinien szukać i wziąć pod uwagę skorzystanie z pomocy technicznej! Może tak być, na przykład, w przypadku, jeżeli producent urządzenia mechanicznego musi połączyć różne urządzenia elektryczne ATEX, jako części składowe zestawu.** Jak tylko zestawiający pomyślnie dokonał takiej oceny i niezidentyfikował dodatkowego zagrożenia zapłonem – powinien opracować dokumentację techniczną, oznaczyć zestaw znakami CE i Ex, zgodnie z załącznikiem II, 1.0.5 dyrektywy, określić użytkowanie zgodne z przeznaczeniem, podpisać deklarację zgodności WE dotyczącą całego zestawu i zawierającą informacje o zastosowanych technicznych specyfikacjach/normach (na przykład o wzajemnych połączeniach elektrycznych) i wyposażyć zestaw w instrukcje bezpiecznego użytkowania. Taki sposób postępowania nie wymaga angażowania jednostki notyfikowanej.

2c) W razie dodatkowego zagrożenia zapłonem wynikającego z połączenia w zestaw pompy i silnika, lub w razie braku wcześniejszej pełnej zgodności z dyrektywą, jednego z zestawionych wyrobów – taki zestaw musi być poddany pełnej procedurze oceny zgodności, odpowiedniej w odniesieniu do kategorii.

Zestawy mogą być wprowadzane do obrotu w różny sposób:

3.7.5.1 Zestawy, które są w pełni określoną konfiguracją części składowych

W tym przypadku producent określił już jedno lub kilka niezmiennych konfiguracji części składowych oraz wprowadził je do obrotu jako jeden zespół użytkowy/zespoły użytkowe.

Jako przykład może tu posłużyć oprzyrządowanie, dostarczane przez jednego producenta, składające się z czujnika, przetwornika, bariery ochronnej oraz zasilacza.

Podane powyżej części składowe są złożone przez tę samą osobę (producenta zestawu) i wprowadzane do obrotu jako jeden zespół użytkowy. Osoba ta przejmuje odpowiedzialność za zgodność z dyrektywą całego zestawu.

Deklaracja zgodności WE, jak również instrukcje użytkowania muszą odnosić się do zestawu jako całości. Musi być jednoznacznie określone (np. przez zamieszczenie wykazu wszystkich

części składowych i/lub wykazu danych dotyczących bezpieczeństwa), jak skonfigurowany jest zestaw lub zestawy. Producent ponosi odpowiedzialność za zgodność z dyrektywą i musi zatem, zgodnie z załącznikiem II 1.0.6, zawrzeć szczegółowe wytyczne dotyczące połączenia/instalowania/działania/konserwacji itd. zestawu w instrukcjach bezpiecznego użytkownika.

3.7.5.2 Zestawy o kilku konfiguracjach

W tym przypadku producent określił pełny typoszereg różnych części składowych tworzących „system modułowy”. Zarówno on jak i użytkownik/installator wybiera oraz łączy części składowe spośród tego typoszeregu w celu zbudowania zestawu, który służyć będzie w ściśle określonym celu.

Jako przykład może tu posłużyć „system modułowy” ognioszczelnej aparatury rozdzielczej i sterowniczej składającej się z szeregu różnej wielkości osłon ognioszczelnych, szeregu łączników, zacisków, wyłączników itp.

Pomimo, że w tym przypadku te części składowe niekoniecznie są złożone przez producenta zestawu oraz wprowadzane do obrotu jako pojedynczy zespół użytkowy, producent przyjmuje na siebie odpowiedzialność za zgodność zestawu dopóki części składowe są wybierane spośród określonego przez niego typoszeregu oraz dobierane i łączone zgodnie z jego instrukcją.

Deklaracja zgodności WE, jak również instrukcje użytkownika powinny odnosić się do „systemu modułowego” jako całości. Należy ściśle określić, jakie części składowe tworzą system modułowy oraz w jaki sposób powinny być dobierane do stworzenia zgodnego zestawu. Z tego względu producent musi, zgodnie z załącznikiem II 1.0.6, zawrzeć szczegółowe wytyczne wyboru części składowych oraz dotyczące ich połączenia/instalowania/działania/konserwacji itd. w instrukcjach bezpiecznego użytkownika.

Ocena zgodności tego rodzaju systemów modułowych może być przeprowadzona poprzez ocenę przynajmniej tych przewidywanych konfiguracji, które są najmniej pożądane ze względu na odnośne zagrożenie (najgorsze przypadki). Jeżeli te konfiguracje są oceniane na zgodność z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dyrektywy 94/9/WE, producent może przeprowadzić ocenę zgodności wszystkich innych konfiguracji. Jeżeli później okaże się, że inne dodatkowe części składowe muszą być dołączone do „systemu modułowego”, to może dojść do konieczności ponownego określenia oraz przeprowadzenia oceny najgorszych przypadków.

Poniższa tablica podaje zwięzły przegląd kilku przypadków dotyczących zestawów:

→

Tablica 1. Podsumowanie wymagań dotyczących zestawów

SYTUACJA: 1. Części: Zestaw składa się z	Urządzenia, systemy ochronne, aparatura (Art. 1.2) wszystkie posiadają oznakowanie CE, części i podzespoły posiadają pisemne świadectwo zgodności (Art. 8.3) (części z dowiedzioną zgodnością)		Urządzenia, systemy ochronne, aparatura (Art. 1.2), wraz z tymi nieposiadającymi oznakowania CE oraz części i podzespoły nieposiadające pisemnego świadectwa zgodności (Art. 8.3) (części bez dowiedzionej zgodności)	
2. Konfiguracja: Zestaw wprowadzony do obrotu jako	Ściśle określona konfiguracja/e	System modułowy części, ściśle dobrane oraz skonfigurowane do ściśle określonych celów, przez użytkownika/instalującego	Ściśle określona konfiguracja/e	System modułowy części, ściśle dobrany oraz skonfigurowany do ściśle określonych celów, przez użytkownika/instalującego
3. WYNIK: Producent może zastosować domniemanie zgodności w odniesieniu do	Wszystkich części składowych	Wszystkich części składowych	Tylko części składowych z dowiedzioną zgodnością	Tylko części składowe z dowiedzioną zgodnością
4. Ocena zgodności	Ocena zgodności powinna obejmować pełną konfigurację w odniesieniu do wszystkich zagrożeń, jakie mogą wystąpić przy wzajemnym oddziaływaniu połączonych części składowych, w odniesieniu do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem	Ocena zgodności powinna obejmować przynajmniej możliwe oraz pożyteczne konfiguracje, które mogą jednak stanowić zagrożenie w odniesieniu do wszystkich (możliwych) zagrożeń, które mogą wystąpić przy wzajemnym oddziaływaniu części składowych, w odniesieniu do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem	Ocena zgodności powinna obejmować: <ul style="list-style-type: none">wszystkie części składowe nieposiadające dowiedzionej zgodności w odniesieniu do wszystkich zagrożeń, iwszystkie konfiguracje wobec wszystkich zagrożeń, jakie mogą wystąpić przy wzajemnym oddziaływaniu połączonych części składowych w obu przypadkach w odniesieniu do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem	Ocena zgodności powinna obejmować <ul style="list-style-type: none">wszystkie części składowe bez dowiedzionej zgodności, które są częściami systemu modułowego, w odniesieniu do wszystkich zagrożeń, iwszystkie konfiguracje wobec wszystkich zagrożeń, jakie mogą wystąpić przy wzajemnym oddziaływaniu połączonych części składowych w obu przypadkach w odniesieniu do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem
5. Informacje jakie muszą zawierać a) Deklaracja zgodności WE b) Instrukcje instalowania i użytkowania	a) identyfikacja wszystkich części składających się na zestaw b) instrukcje instalowania oraz użytkowania, wystarczające do zapewnienia, że zbudowany zestaw pozostaje zgodny z odpowiednimi zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dyrektywy 94/9/WE	a) identyfikacja wszystkich części składających się na system modułowy b) instrukcje dobierania części do połączenia celem osiągnięcia zamierzonego celu oraz instrukcje instalowania i użytkowania, wystarczające do zapewnienia, że zbudowany zestaw pozostaje zgodny z odpowiednimi zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dyrektywy 94/9/WE	a) identyfikacja wszystkich części składających się na zestaw b) instrukcje instalowania i użytkowania, wystarczające do zapewnienia, że zbudowany zestaw pozostaje zgodny z odpowiednimi zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dyrektywy 94/9/WE	a) identyfikacja wszystkich części składających się na system modułowy b) instrukcje dobierania części do połączenia celem osiągnięcia zamierzonego celu, oraz instrukcje instalowania i użytkowania, wystarczające do zapewnienia, że zbudowany zestaw pozostaje zgodny z odpowiednimi zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dyrektywy 94/9/WE

3.8 Systemy ochronne

Systemy ochronne¹⁷ są wyrobami, innymi niż części i podzespoły urządzeń, przeznaczonymi do natychmiastowego powstrzymania wybuchów w stadium początkowym i/lub ograniczania efektywnego zasięgu wybuchu, wprowadzanymi do obrotu oddzielnie do użytku jako samodzielne systemy.

Przykładami samodzielnych systemów ochronnych są:

- przerywacze płomienia,
- systemy odciążające (wykorzystujące np.: membrany rozrywne, panele odciążające, klapy eksplozyjne itp.),
- zapory gaszące,
- systemy tłumienia wybuchów.

Jest kwestią oczywistą, że pewne „proste wyroby” używane w zakładach górniczych, działają jako systemy ochronne, ale nie mogą być przedmiotem postanowień dyrektywy (np. półki z pyłem kamiennym).

W związku ze swoim przeznaczeniem systemy ochronne będą, przynajmniej częściowo, instalowane i użytkowane w przestrzeni zagrożonej wybuchem.

Ponieważ systemy ochronne mają eliminować lub redukować niebezpieczne skutki wybuchów (funkcja bezpieczeństwa) podlegają dyrektywie niezależnie, czy mają własne źródła zapłonu, czy też nie. Jeżeli mają – to muszą również spełniać określone zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia odnoszące się do urządzeń.

Zgodnie z artykułem 1.3.(b) systemy ochronne są wprowadzane do obrotu oddzielnie w celu użycia ich jako samodzielne systemy¹⁸. W konsekwencji ich ocena zgodności z odpowiednimi zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony załącznika II musi być zgodna z art. 8(2), i muszą być one oznakowane zgodnie z art. 10 (2).

Oczywiście „systemy ochronne” mogą być wprowadzane do obrotu jako integralna część urządzenia. Technicznie pozostają one „systemami ochronnymi” z powodu swoich funkcji, ale nie są uważane za samodzielne systemy ochronne w rozumieniu dyrektywy w odniesieniu do oceny zgodności i oznakowania. W takich przypadkach ich zgodność jest oceniana w trakcie oceny zgodności urządzeń, w które są wbudowane, stosując procedury przewidziane w art. 8, zgodnie z grupą i kategorią urządzenia. Nie są one oddzielnie oznakowane.

Ważnym zantowaniem jest fakt, że określone zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia z załącznika II.3 odnoszą się również do zintegrowanych „systemów ochronnych”.

¹⁷ Artykuł 1.3 (b) dyrektywy.

¹⁸ Patrz poprawka angielskiej wersji dyrektywy 94/9/WE (Dz.U.WE L 21,26.01.2000)

3.9 Części i podzespoły

Dwa elementy definicji części i podzespołu¹⁹ stwierdzają, że są one:

- istotne ze względu na bezpieczne funkcjonowanie urządzeń i systemów ochronnych w odniesieniu do zabezpieczenia przeciwwybuchowego (w przeciwnym razie nie byłyby podmiotem dyrektywy),
- są bez funkcji samodzielnych (patrz 3.8) (w przeciwnym razie byłyby uważane, albo za urządzenie, system ochronny, albo za aparaturę zgodnie z art.1 (2)).

Możemy uważać, że dany wyrób ma funkcję samodzielną, jeżeli może być bezpiecznie użytkowany, spełniając lub przyczyniając się do spełnienia, jednej lub kilku funkcji, określonych w art. 1.2 lub art. 1.3a lub 1.3b, bez potrzeby dodania jakichkolwiek innych części. Nie wyklucza to jednak stosowania szczegółowych instrukcji dotyczących instalacji i użytkowania.

Możemy uważać, że niektóre wyroby zarówno mają i nie mają funkcji samodzielnych, w zależności od zakresu oceny zgodności przedsięwziętych przed wprowadzeniem wyrobu do obrotu i/lub oddaniem do użytku.

Nie można uważać za część lub podzespół wyrobu, który spełnia swoją funkcję bez konieczności dodania dalszych, dodatkowych części.

Części i podzespoły przeznaczone do zastosowania w urządzeniu lub systemie ochronnym, które posiadają świadectwo zgodności wraz z opisem ich właściwości oraz instrukcje zastosowania w wyrobie (patrz artykuł 8 (3)) są uznawane za zgodne z mającymi zastosowanie postanowieniami dyrektywy 94/9/WE. Części i podzespoły Ex, jak to zostało określone w zharmonizowanych normach europejskich, są również częściami i podzespołami w rozumieniu dyrektywy ATEX 94/9/WE. Części i podzespoły **nie mogą być oznakowane CE** chyba, że wymagają tego inne dyrektywy (np. EMC dyrektywa 89/336/EWG).

Przykładami części lub podzespołów wprowadzanych do obrotu, jeżeli są one wyraźnie przeznaczone do włączenia w wyrób ATEX, są:

- zaciski,
- zestawy przycisków,
- przekaźniki,
- puste osłony ognioszczelne,
- zapłonniki do świetlówek,
- zahermetyzowane przekaźniki i styczniki wraz z zaciskami i połączeniami wewnętrznymi,
- hamulce maszyn, zaprojektowane jako części składowe urządzenia ATEX,
- zbiornik ciśnieniowy wypełniony proszkiem tłumiącym wybuch,
- taśmy przenośnikowe stosowane w przenośnikach pyłów palnych,

¹⁹ Artykuł 1.3. (c) dyrektywy.

- niesamodzielne systemy ochronne,
- węże ssące odkurzaczy,
- widły wózków widłowych.

Zgodnie z art. 8.3 zgodność części i podzespołów musi być oceniana według tych samych procedur, jak w przypadku urządzeń, systemów ochronnych lub aparatury, zgodnie z art. 1.2, w których są zastosowane. Niektórym częściom lub podzespołom może być przypisana kategoria i wtedy będą one mogły być używane tylko w ramach urządzeń tej kategorii. Inne części i podzespoły mogą mieć szeroki zakres stosowania bez określonej kategorii. Dodatkowo, części i podzespoły samodzielnych systemów ochronnych nie mają określonej kategorii tak samo, jak i same systemy ochronne. Zastosowanie jest uzależnione od szczegółów podanych w załączanej dokumentacji (np. jeżeli są one istotne w pisemnym świadectwie zgodności).

Na przykład, pasy napędowe, łożyska, uszczelnienia mechaniczne, diody Zenera itd. są zazwyczaj wprowadzane do obrotu z przeznaczeniem ogólnotechnicznym, a nie z wyraźną intencją zastosowania ich w urządzeniach, systemach ochronnych lub aparaturze zgodnie z art. 1.2. Ich zgodność (np. odpowiedniość w konkretnych zastosowaniach, odnoszącą się do bezpieczeństwa wyrobu, w którym są zastosowane) musi być oceniona w trakcie oceny zgodności całego wyrobu.

Jeżeli części i podzespoły są wprowadzane do obrotu z wyraźnym zamiarem stosowania ich w urządzeniach, systemach ochronnych lub aparaturze zgodnie z Art. 1.2 (jak np. listwy zacisków budowy wzmocnionej, osłony ognioszczelne itd.) to powinny być ocenione oddzielnie zgodnie z art. 8.3. i powinny posiadać pisemne świadectwo zgodności, jak określono w art. 8.3. W przeciwnym wypadku państwa członkowskie mogą zakazać, ograniczyć lub wstrzymać wprowadzanie tych części lub podzespołów do obrotu (art. 4.2) i nie mogą domniemywać ich zgodności (art. 5.1).

Jeżeli jakaś część lub podzespół podlega procedurze oceny zgodności, w której jednostka notyfikowana wydaje certyfikat badania typu, to w certyfikacie muszą być wyszczególnione te wymagania podane w załączniku II, które były ocenione.

3.10 Aparatura zabezpieczająca, sterująca, regulacyjna określona w art. 1.2

Aparatura objęta zakresem art. 1.2:

1. **Aparatura zabezpieczająca, sterująca regulacyjna**, jeżeli przyczynia się, lub jest wymagana do bezpiecznego funkcjonowania urządzeń i systemów ochronnych wobec zagrożeń zapłonami, albo – odpowiednio – zagrożeń niekontrolowanymi wybuchami, **podlega dyrektywie**.
2. Aparatura ta podlega dyrektywie **nawet, jeżeli** jest przeznaczona do użytku **poza przestrzenią zagrożoną wybuchem**. Taka aparatura nie jest zaliczana do kategorii zgodnie z załącznikiem 1.
3. Zabezpieczające systemy pomiarowo-kontrolne (np. czujnik, programowalny sterownik logiczny jako wykonawca) w rozumieniu punktów 1 i 2. Cały taki system musi być uważany za aparaturę zabezpieczającą w rozumieniu art. 1.2. Części tej aparatury zabezpieczającej mogą znajdować się wewnątrz (np. czujnik), lub na zewnątrz (np. programowalny sterownik logiczny) przestrzeni zagrożonej wybuchem.

W przypadku takiej aparatury zasadnicze wymagania stosuje się tylko w zakresie w jakim są niezbędne w celu bezpiecznego i niezawodnego funkcjonowania i działania tej aparatury wobec zagro-

żeń zapłonami, albo – odpowiednio – zagrożeń niekontrolowanymi wybuchami (zał. II, uwagi wstępne – pkt B).

Przykłady:

- pompa, regulator ciśnienia, akumulator itd., zapewniające wystarczające ciśnienie i przepływ do zasilania hydraulicznego systemu zabezpieczającego (wobec zagrożenia wybuchem),
- zabezpieczenie przeciążeniowe silników elektrycznych przeciwybuchowych Ex e „budowy wzmocnionej”,
- zespoły sterowników, w przestrzeni niezagrażonej wybuchem, systemów kontroli środowiska, zawierających przyrządy wykrywające gaz, rozmieszczone w przestrzeni zagrożonej wybuchem, inicjujące działania w jednym lub kilku urządzeniach lub systemach ochronnych, mające na celu dalsze uniknięcie zagrożenia wybuchem w przypadku, jeżeli zostaną wykryte niebezpieczne poziomy gazu,
- zespoły sterowników, w przestrzeni niezagrażonej wybuchem, połączone z czujnikami pomiaru temperatury, ciśnienia, przepływu itd., znajdujące się w bezpiecznych miejscach, a używane w celu kontroli (mającej na celu dalsze uniknięcie zagrożenia wybuchem) urządzeń elektrycznych w warunkach dalszego zapobiegania powstaniu zapłonu, użytkowanych w produkcji lub czynnościach obsługowych w przestrzeniach zagrożonych wybuchem,

Ze względów bezpieczeństwa, jak i ekonomicznych w większości przypadków preferuje się instalowanie takiej aparatury w przestrzeni niezagrażonej wybuchem. Jednakże, niekiedy może to być niemożliwe. W takich przypadkach, chociaż dyrektywa o tym nie mówi wyraźnie, taka aparatura może być także określona jako urządzenie.

Można wyróżnić dwie sytuacje:

- jeżeli aparatura ma własne potencjalne źródło zapłonu, to dodatkowo do wymagań wynikających z art. 1.2 będą miały zastosowanie wymagania dotyczące urządzeń,
- jeżeli aparatura nie ma własnego potencjalnego źródła zapłonu to nie można jej traktować jak urządzenie, ale oczywiście będą miały zastosowanie wymagania wynikające z art. 1.2.

Aparatura nieobjęta zakresem art. 1.2

1. Aparatura inna niż aparatura zabezpieczająca, sterująca i regulacyjna.
2. **Aparatura**, włączając aparaturę zabezpieczającą, sterującą i regulacyjną, która **ani nie przyczynia się, ani nie jest wymagana** do bezpiecznego funkcjonowania wobec zagrożeń zapłonami, albo – odpowiednio – zagrożeń niekontrolowanymi wybuchami.
3. Nawet, jeżeli **aparatura zabezpieczająca, sterująca i regulacyjna** przyczynia się lub jest wymagana do bezpiecznego funkcjonowania lecz wobec zagrożeń innych aniżeli wobec zagrożeń zapłonami, albo – odpowiednio – zagrożeń niekontrolowanymi wybuchami,
4. **Aparatura monitorująca** zapewniająca jedynie powstanie **sygnału alarmowego**, ale bez bezpośredniego sterowania urządzeniem w strefie zagrożonej wybuchem.

Przykłady:

- styczniki, sterowniki logiczne itd., niespełniające jakichkolwiek funkcji zabezpieczających (wobec zagrożenia wybuchem), patrz pkt 2 powyżej);
- system zraszania wodą przeznaczony do przeciwpożarowej ochrony instalacji,
- drzwi przeciwwybuchowe zaprojektowane tak, aby wytrzymały podane nadciśnienie (z głównym przeznaczeniem jako drzwi, niemające za zadanie nic więcej, jak być ścianą zabezpieczającą przed wybuchem),
- systemy wykrywające gaz, które alarmują, ale nie mają funkcji sterowania urządzeniami,
- systemy wentylacji awaryjnej działające po wykryciu gazu.

4 W JAKICH PRZYPADKACH STOSUJE SIĘ DYREKTYWĘ 94/9/WE ?

Producent, jego przedstawiciel lub osoba, która po raz pierwszy wprowadza wyrób do obrotu lub oddaje go do użytku w UE, musi ustalić, czy wyrób ten jest objęty zakresem dyrektywy 94/9/WE, a jeżeli tak – zastosować jej postanowienia.

Producent (w szerszym znaczeniu dyrektywy) musi zatem dokonać analizy ATEX na podstawie dyrektywy 94/9/WE.

4.1 Analiza ATEX

4.1.1 Czym jest przestrzeń zagrożona wybuchem w rozumieniu dyrektywy 94/9/WE?

Dyrektywa 94/9/WE jest dyrektywą „nowego podejścia”, a zatem ma na celu ułatwienie swobodnego przepływu towarów na terenie Wspólnoty. Cel ten został osiągnięty przez ujednoczenie przepisów prawnych dotyczących bezpieczeństwa, stosując podejście związane z ryzykiem. Jej zadaniem jest również wyeliminowanie lub przynajmniej zminimalizowanie ryzyka występującego podczas użytkowania niektórych wyrobów lub w stosunku do przestrzeni zagrożonej wybuchem.

Atmosfera wybuchowa w dyrektywie 94/9/WE jest zdefiniowana jako mieszanina:

- i) **substancji palnych** w postaci gazów, par mgieł lub pyłów,
- ii) **z powietrzem,**
- iii) w warunkach atmosferycznych²⁰,
- iv) w której, po wystąpieniu zapłonu, następuje spalanie rozprzestrzeniające się na całą niespaloną mieszaninę [należy pamiętać, że w niektórych przypadkach (głównie pyłów) nie zawsze cała ilość palnego materiału zostaje spalona].

Przestrzeń, w której może wystąpić atmosfera wybuchowa pod wpływem warunków miejsca i/lub warunków technicznych jest nazywana **przestrzenią zagrożoną wybuchem**. Tylko w odniesieniu do tego rodzaju przestrzeni są projektowane wyroby objęte dyrektywą 94/9/WE (patrz również rozdział 4.3 Ocena ryzyka).

Istotny jest również fakt, że te wyroby, które są przeznaczone do użytku w atmosferze, która może być wybuchowa, a w przypadku której **nie występuje jeden lub kilka podanych w (punktach) od i) do iv) elementów definicji, nie są objęte zakresem dyrektywy 94/9/WE.**

Na przykład:

- Wyrób w mieszaninie potencjalnie wybuchowej, bez obecności powietrza, nie wchodzi w zakres dyrektywy²¹. Specjalne procesy tego rodzaju wymagają urządzeń specjalnie zaprojekt-

²⁰ Dyrektywa 94/9/WE nie określa warunków atmosferycznych. Jednakże temperatura otoczenia od -20°C do 60°C oraz ciśnienie między 0,8 bara i 1,1 bara, mogą być odpowiednie, jako podstawa projektowania i przewidywanego użytkowania wyrobów. Nie wyklucza to jednak, że wyroby mogą być specjalnie projektowane i oceniane do działania sporadycznie poza tymi warunkami atmosferycznymi. Należy zwrócić uwagę, że wyroby elektryczne są zwykle projektowane i badane, zgodnie z normami zharmonizowanymi, do użytku w temperaturze otoczenia w zakresie od -20°C do 40°C . Wyroby zaprojektowane do użytku poza zakresem tej temperatury będą wymagały dodatkowych oznaczeń, i jeżeli to właściwe, dalszych badań. Będzie to zwykle wymagało porozumienia między producentem a zamierzonym użytkownikiem.

²¹ Przykładami tych atmosfer mogą być: mieszanki, które są wybuchowe bez powietrza (np. H_2 zmieszane z CL_2), mieszanki substancji palnych z utleniaczami innymi niż powietrze, ciśnienie i/lub temperatura inne niż w warunkach atmosferycznych itd.

towanych do takich zagrożeń, ponieważ urządzenia przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem mogą stanowić zagrożenie wybuchowe w przypadku mieszanin niebędących w warunkach atmosferycznych.

- Urządzenie transportujące, którego niektóre części, lecz nie wszystkie, są pod ciśnieniem atmosferycznym i wewnętrznym ciśnieniem różnym od ciśnienia atmosferycznego, mogą podlegać zakresowi dyrektywy 94/9/WE. Przeprowadzając ocenę zagrożenia stanie się oczywiste, że chociaż części ocenianego urządzenia podczas normalnego działania są poza zakresem dyrektywy 94/9/WE (ciśnienie waha się między wartością zbyt niską i zbyt wysoką w odniesieniu do „warunków atmosferycznych”), to niektóre części lub przestrzenie mimo to podlegają jej zakresowi i całe urządzenie co najmniej podczas uruchamiania i zatrzymywania podlega zakresowi dyrektywy 94/9/WE.

Tak więc oba poniższe przykłady podlegają zakresowi dyrektywy 94/9/WE:

a) Pompa odzyskiwania par na stacji paliw jest połączona na wlocie i wylocie z przestrzenią zagrożoną wybuchem w rozumieniu dyrektywy 94/9/WE.

b) Pompa próżniowa zasysa mieszaninę z pojemnika, wytwarzając w nim podciśnienie i odprowadza ją do zbiornika lub rurociągu, wytwarzając w nich nadciśnienie. W tym przypadku wewnętrzne części pompy nie są połączone z przestrzenią zagrożoną wybuchem w rozumieniu dyrektywy.

Uwaga: Producent może chcieć sprzedać takie urządzenie, aby dodatkowo możliwe było jego użytkowanie z wlotem i wylotem w warunkach atmosferycznych, wówczas jest to przypadek a). W pozostałych przypadkach należy brać po uwagę cały cykl pracy łącznie z uruchamianiem i zatrzymywaniem, które mogą spowodować wystąpienie warunków atmosferycznych. Jeżeli urządzenie nie jest przeznaczone do użytku w warunkach atmosferycznych, dyrektywa nie ma zastosowania. Ocenę ryzyka należy wykonać zgodnie z dyrektywą 1999/92/WE.

Tak długo, jak użytkownik nie jest pewien, czy atmosfera wybuchowa nie jest obecna, to stany uruchamiania i zatrzymywania są odpowiednie do określenia zastosowania dyrektywy.

4.1.2 Jakie rodzaje wyrobów są objęte dyrektywą 94/9/WE?

Aby wyrób znalazł się w zakresie obowiązywania dyrektywy musi być:

- a) urządzeniem, jak to zostało określone w artykule 1.3. (a), lub
- b) systemem ochronnym określonym w artykule 1.3 (b), lub
- c) częścią lub podzespołem, jak to zostało określone w artykule 1.3 (c), lub
- d) aparaturą zabezpieczającą, sterującą lub regulacyjną, jak to zostało określone w artykule 1.2.

W pewnych specyficznych okolicznościach istnieje potrzeba wyjaśnienia, czy dany wyrób wchodzi, czy nie wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE. Będzie to wyjaśnione na przykładzie „systemów inertyzacji” (podrozdział 4.1.2.1) oraz „kabin malowania farbami” (podrozdział 4.1.2.2). Dodatkowo, często pojawiają się dwa pytania dotyczące:

- miejsc instalowania urządzeń i systemów ochronnych (podrozdział 4.1.2.3) oraz
- istnienia stref wzajemnego oddziaływania różnych przestrzeni zagrożonych wybuchem (podrozdział 4.1.2.4).

4.1.2.1 Systemy inertyzacji

Poszukując zastosowania dyrektywy 94/9/WE w odniesieniu do systemów inertyzacji po pierwsze muszą być rozważone trzy różne przypadki:

1. Zapobieganie powstaniu atmosfery wybuchowej

Systemy inertyzacji są przeznaczone do redukcji albo całkowitego eliminowania atmosfer wybuchowych w określonych przestrzeniach. Przeznaczeniem systemów inertyzacji nie jest jednak zatrzymywanie lub ograniczanie w stadium początkowym wybuchu, dlatego nie są systemami ochronnymi w rozumieniu dyrektywy 94/9/WE. Cel systemów inertyzacji jest różny od systemów tłumienia wybuchu, które chociaż mają pewne zbieżne elementy, są przeznaczone do ograniczenia wybuchu w jego stadium początkowym.

W szerokim ujęciu: systemy inertyzacji użytkowane **podczas działania instalacji** itd. zwykle **nie** wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE.

Przykład:

Ocena zamierzonego efektu zastosowania systemu inertyzacji zbiornika jest możliwa, jeżeli znane są wszystkie parametry robocze przestrzeni, która ma być zinertyzowana. Taka ocena i aspekty funkcjonalne tych systemów nie są zawarte w dyrektywie 94/9/WE, lecz użytkownik musi je rozważyć i opisać, np. w dokumencie zabezpieczenia przed wybuchem, zgodnie z zakresem dyrektywy 1999/92/WE i jej krajowych wdrożeń.

2. System inertyzacji jako urządzenie

System inertyzacji może (częściowo) również zawierać elementy przeznaczone do użytku w atmosferze wybuchowej, które mogą mieć własne potencjalne źródło zapłonu. Takie elementy wchodzi – pojedynczo lub w możliwych zespołach – w zakres dyrektywy 94/9/WE, jako „urządzenia”. Także i w tym przypadku ich funkcja zapobiegania atmosferze wybuchowej przez inertyzację nie jest oceniana w rozumieniu tej dyrektywy.

3. System inertyzacji jako część zabezpieczenia przed zapłonem

W niektórych przypadkach takie systemy mogą być częścią zabezpieczenia przed zapłonem jako „zabezpieczenie przeciwwybuchowe” urządzenia, aby spełniało ono wymagania załącznika II dyrektywy 94/9/WE, tj. jeżeli działają one jako środek zabezpieczający potencjalne źródła zapłonu urządzenia przed kontaktem z potencjalnie istniejącą atmosferą wybuchową. Takie elementy zabezpieczające, włącznie z systemem inertyzacji, stanowią część urządzenia wchodzącego w zakres dyrektywy 94/9/WE. System inertyzacji nie jest systemem ochronnym, zgodnie z art 1(1). Jego poszczególne elementy, jeżeli zostaną oddzielnie wprowadzone do obrotu, mogą być aparaturą zabezpieczającą, sterującą i regulacyjną, zgodnie z art. 1(2) dyrektywy 94/9/WE.

W szerokim ujęciu: dyrektywę 94/9/WE **stosuje się** do systemu inertyzacji, jeżeli ten system jest – albo ma być – częścią zabezpieczenia przed zapłonem urządzenia, a zatem eliminuje źródła zapłonu urządzenia.

Przykład:

Kiedy producent urządzenia przeznaczonego do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem chce zabezpieczyć źródła zapłonu swoich urządzeń może zastosować osłonę gazową z nadciśnieniem jako rodzaj budowy przeciwwybuchowej zgodnie z normą EN 50016. Ten rodzaj budowy przeciwwybuchowej może wymagać użycia inertyzujących gazów jako gazów ochronnych.

W takim przypadku system inertyzacji jest częścią urządzenia i wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE. W praktyce może wystąpić następująca sytuacja: urządzenie, zgodnie z artykułem 1 dyrektywy 94/9/WE, zawiera obudowę lub zbiornik zawierające źródła zapłonu. Aby uniemożliwić kontakt atmosfery wybuchowej ze źródłami zapłonu można w tym urządzeniu zastosować system inertyzacji, oceniony zgodnie z dyrektywą 94/9/WE, jako aparatura zabezpieczająca.

4.1.2.2 *Kabiny malowania farbami*

Takie wyroby stanowią ograniczone przestrzenie, w których operator może pracować wewnątrz lub zewnątrz, mogą być one opisane jako „proste skrzynie”. Taka „skrzynia” niemająca źródła zapłonu i nieprzeznaczona do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem nie wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE ATEX.

W warunkach pracy tworzą się przestrzenie zagrożone wybuchem i zamknięta przestrzeń, zaś otwory i sytemy odzysku są zwykle **oceniane w odniesieniu do zagrożenia wybuchem**. Urządzenia, systemy ochronne i części lub podzespoły przeznaczone do użytku w tych ocenianych przestrzeniach zagrożonych wybuchem włącznie z aparaturą zabezpieczającą i sterującą, poza tymi przestrzeniami – lecz przyczyniającą się do bezpiecznego funkcjonowania urządzeń i systemów ochronnych – wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE ATEX.

Sumując, kabiny malowania farbami, jako zintegrowana całość, nie wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE ATEX i jako takie nie mogą być oznaczane specjalnym oznaczeniem zabezpieczenia przeciwwybuchowego; nie mogą też w inny sposób, określony w załączniku II, pkt 1.0.5 dyrektywy.

4.1.2.3 *Miejsce użytkowania zgodnie z przeznaczeniem*

Producenci urządzeń przeciwwybuchowych (np. w przypadku, gdy mogące powstać atmosfery wybuchowe są przemieszczane) czasem mają wątpliwości, czy i w jakim zakresie ich wyroby są objęte dyrektywą 94/9/WE (patrz 3.7.1). Tak dzieje się zwłaszcza w przypadkach, w których tylko (niektóre) części urządzenia mają kontakt z atmosferą wybuchową.

Dyrektywa 94/9/WE ma związek ze szczególnym rodzajem zagrożenia, którym jest zagrożenie wybuchem, a jej głównym celem jest zapobieganie uaktywnieniu się „własnych potencjalnych źródeł zapłonu” (art. 1 (3)a) urządzeń i systemów ochronnych (o ile posiadają one własne potencjalne źródła zapłonu). Nie zawiera ona żadnych innych ograniczeń odnoszących się do warunków lokalnych lub technicznych poza podanymi w art. 1 (4).

Prawdopodobieństwo wystąpienia potencjalnych źródeł zapłonu determinuje kategorię. W skróconej formie wymagania techniczne zawiera pkt 1.0.1 załącznika II, szczególnie w drugim akapicie tego punktu jest podkreślone znaczenie źródeł zapłonu. Z tego też powodu najważniejsze nie jest miejsce zainstalowania (patrz art. 1.(2) aparatura zabezpieczająca, sterująca i regulacyjna), lecz możliwy skutek oddziaływania potencjalnego źródła zapłonu na atmosferę wybuchową.

W świetle tych rozważań miejsce instalacji „w otoczeniu, w kontakcie z lub poza” przestrzenią zagrożoną wybuchem nie jest rozstrzygające w odniesieniu do stosowania dyrektywy 94/9/WE. Rozstrzygającym faktem jest, czy potencjalne źródło zapłonu urządzenia jest w kontakcie z – lub istnieje strefa wzajemnego oddziaływania z – przestrzenią zagrożoną wybuchem, co w konsekwencji może spowodować, że spalanie rozprzestrzeni się na całą niespaloną mieszaninę (patrz określenie „atmosfera wybuchowa”). W tym przypadku potencjalne źródło zapłonu znajduje się w przestrzeni zagrożonej wybuchem.

Wewnątrz urządzenia może być mieszanina wybuchowa (w ilości mogącej stwarzać zagrożenie), która posiada strefę wzajemnego oddziaływania, rozumianą jako możliwość rozprzestrzeniania się

spalania do przestrzeni zagrożonej wybuchem, nawet w przypadku, gdy to urządzenie nie jest całkowicie zainstalowane w tej przestrzeni. Przykładami mogą być: system odciągu, zainstalowany poza przestrzenią zagrożoną wybuchem, mający wentylator – własne potencjalne źródło zapłonu – który usuwa atmosferę wybuchową ze zbiornika magazynowego, lub rura łącząca różne przestrzenie zagrożone wybuchem, w której istnieje strefa wzajemnego oddziaływania tych przestrzeni.

W tym kontekście ważne jest podkreślenie jak powinny być rozpatrywane maszyny, wewnątrz których podczas ich pracy, może wystąpić atmosfera wybuchowa, lecz nieposiadające stref wzajemnego oddziaływania z zewnętrznymi przestrzeniami. Takie maszyny, jako zintegrowane całości, nie wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE ATEX (patrz także: 4.1.2.2 i 4.1.2.4).

Dyrektywa maszynowa 98/37/WE wymaga, żeby producent „ podjął odpowiednie działania, aby:

- uniknąć niebezpiecznego stężenia substancji palnych,
- zapobiec zapłonowi atmosfery wybuchowej,
- ograniczyć do minimum ewentualny wybuch, tak aby nie zagrażał on otoczeniu.

(...)

W odniesieniu do zagrożenia wybuchem wyposażenie elektryczne, tworzące część danej maszyny, powinno spełniać postanowienia odpowiednich obowiązujących dyrektyw.”

Dlatego jest oczywiste, że urządzenia, systemy ochronne, części i podzespoły przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem oraz przyczyniająca się do ich bezpiecznego funkcjonowania aparatura zabezpieczająca i sterująca przeznaczona do użytku na zewnątrz tych przestrzeni, wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE ATEX. Powyższe ma zastosowanie pod warunkiem, że w maszynie występują „warunki atmosferyczne” w rozumieniu dyrektywy 94/9/WE.

Stąd pojawiły się kolejne pytania:

1. Czy producent ma obowiązek przeprowadzić klasyfikację stref wewnątrz maszyny?

Należy mieć na uwadze, że:

- producent musi przeprowadzić ocenę ryzyka, włączając w to ryzyko wybuchu,
- załącznik I dyrektywy 94/9/WE ATEX zawiera jasne i jednoznaczne definicje dotyczące przewidywanego miejsca użytkowania każdego urządzenia odpowiedniej grupy i kategorii,
- w przeciwieństwie do w pełni zharmonizowanego zakresu dyrektywy maszynowej, pojęcie stref zastosowano jako podstawę dyrektywy 1999/92/WE ATEX „użytkownika”, która pozwala państwom członkowskim na zastosowanie ostrzejszych wymagań od tych, które podano w tej dyrektywie.

Aby uniknąć podejścia niezharmonizowanego w ramach w pełni zharmonizowanych obszarów, jak w dyrektywie maszynowej, nie ma potrzeby zastosowania pojęcia stref tak jak określono to w dyrektywie 1999/92/WE. Zamiast tego, producent powinien:

- przeprowadzić ocenę ryzyka,
- określić wymagania dotyczące urządzenia, które będzie użytkowane w przestrzeni zagrożonej wybuchem – a także dotyczące aparatury zabezpieczającej i sterującej, która będzie użytkowana

poza tą przestrzenią, ale która przyczynia się do bezpiecznego funkcjonowania urządzenia – w celu zapewnienia pełnej zgodności maszyny z „dyrektywą maszynową”,

- kupić lub wyprodukować urządzenie spełniające owe wymagania, tj. przeznaczone do użytku w warunkach określonych w trakcie analizy ryzyka oraz zgodne z dyrektywą 94/9/WE.

2. Czy urządzenie nieelektryczne użyte wewnątrz maszyny musi być zgodne z dyrektywą 94/9/WE?

Urządzenie użyte wewnątrz musi być zgodne z mającymi zastosowanie przepisami. Kiedy powstała pierwsza wersja dyrektywy maszynowej (89/392/EWG) dyrektywy europejskie dotyczyły tylko urządzeń elektrycznych, dlatego urządzenia nieelektryczne nie zostały przez nią objęte.

Niemniej jednak Stały Komitet zrozumiał, że po jej wydaniu zarówno urządzenia elektryczne, jak i nieelektryczne używane w maszynach mających wewnątrz przestrzeń zagrożoną wybuchem, muszą być zgodne z dyrektywą 94/9/WE. To stanowisko było wzięte pod uwagę w projekcie zmienionej dyrektywy maszynowej.

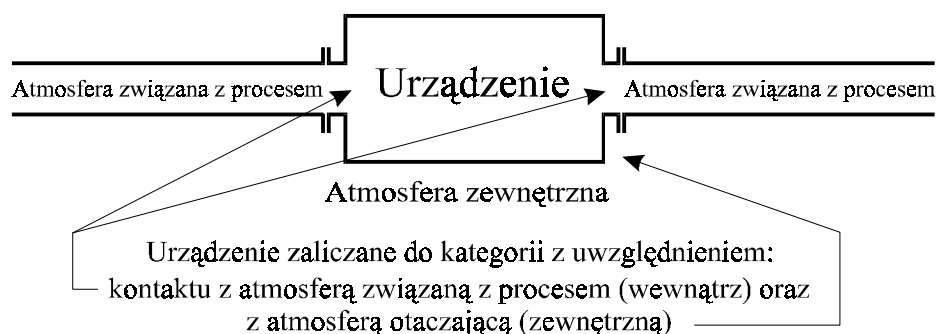
4.1.2.4 Strefy wzajemnego oddziaływania różnych przestrzeni zagrożonych wybuchem

Poniżej zostaną przedstawione wytyczne dotyczące zastosowania dyrektywy 94/9/WE ATEX w odniesieniu do urządzeń²² przeznaczonych do działania w warunkach wzajemnego oddziaływania różnych przestrzeni zagrożonych wybuchem.

Trzeba podkreślić, że urządzenie, które może zawierać atmosferę wybuchową, ale które nie jest ani połączone z atmosferą wzbuchową, ani przeznaczone do użytku w zewnętrznej atmosferze wybuchowej lub funkcjonuje w takiej atmosferze – nie wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE. Jednakże jakiegokolwiek urządzenie wewnątrz takiego „pojemnika”, jeżeli tylko będzie ono wchodziło w zakres dyrektywy, powinno spełniać odpowiednie jej postanowienia.

Określenie kategorii urządzeń jest uzależnione od oceny, przez producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela, zagrożenia zapłonem²³ i od powiązań ze strefami wzajemnego oddziaływania z atmosferą związaną z procesem i atmosferą zewnętrzną.

Poniższy rysunek przedstawia tę kwestię:

Na przykład, wewnątrz pompy cieczy palnych lub część pompy związana z procesem, która normalnie pracuje, całkowicie wypełniona cieczą, a od czasu do czasu atmosferą wybuchową, może być, uwzględniając konkretne warunki, zaklasyfikowane jako strefa 1,²⁴ jeżeli nie zostały zastosowane

²² Urządzenie oznacza wszystkie wyroby, które wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE.

²³ Kategorię przypisuje osoba odpowiedzialna za wydanie, zgodnej z dyrektywą 94/9/WE, deklaracji zgodności WE.

²⁴ Zasad podziału na „strefy” nie można znaleźć w dyrektywie 94/9/WE, lecz w dyrektywie 1999/92/WE zajmującej się obowiązkami pracodawcy w stosunku do pracowników zatrudnionych na stanowiskach, na których może wystąpić

żadne inne środki zapobiegające pracy pompy na sucho. Jeżeli przyjąć, że otaczająca pompę przestrzeń zewnętrzna jest strefą 2, to aby spełniać zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pompa musi być kategorii 2 wewnątrz i kategorii 3 na zewnątrz.

Uwaga: Strefa atmosfery związanej z procesem (i odpowiednia kategoria) nie musi być konieczne taka sama w odniesieniu do dwóch połączeń z atmosferą związaną z procesem.

Poniższe wytyczne mogą pomóc przy wybraniu właściwej kategorii:

Kategoria (lub kategorie) przypisana urządzeniu powinna być określona w odniesieniu do każdej części urządzenia, która wchodzi w kontakt lub jest połączona ze strefą przestrzeni zagrożonej wybuchem (patrz dyrektywa 1999/92/WE).

W przypadku urządzenia, wewnątrz którego może występować atmosfera wybuchowa niełącząca się z zewnętrzną atmosferą otaczającą urządzenie, kategoria przypisana urządzeniu jest określona zagrożeniem zapłonem powodowanym przez zewnętrzne części urządzenia, a nie przez atmosferę wewnętrzną, tj. tylko ta część urządzenia, która może wejść w kontakt ze strefą, jest odpowiednia do przypisania odpowiedniej kategorii.

Kategoria (lub kategorie) przypisana miejscom styczności z procesem urządzenia – które zawiera atmosferę wybuchową, nie może być wyższa od tej, która jest odpowiednia w odniesieniu do zagrożenia zapłonem.

Na przykład, rozważmy przypadek wentylatora przetłaczającego swymi wirującymi łopatkami gazową atmosferę wybuchową lub młyna proszku wytwarzającego pyłową atmosferę wybuchową w swoim wnętrzu. Każde z tych urządzeń ma wylot połączony z zewnętrzną przestrzenią zagrożoną wybuchem. Ocena zagrożenia wybuchem w odniesieniu do obydwu tych urządzeń wykazała, że źródła zapłonu (w odniesieniu do atmosfery wybuchowej, z którymi mają styczność) nie występują w trakcie normalnego działania, ale mogą wystąpić w przypadku spodziewanego wadliwego działania. Jeżeli takie urządzenie/zestaw jest wprowadzone do obrotu bez dodatkowego zabezpieczenia przeciwybuchowego lub bez systemu ochronnego, to może być zaklasyfikowane tylko do kategorii 3.²⁵

Takie urządzenie, gdy jest połączone z atmosferą wybuchową obecną stale (tzn. strefa 0/20), może być użytkowane wyłącznie wtedy, gdy jest wyposażone w dodatkowe zabezpieczenie przed zapłonem lub w system ochronny (patrz dyrektywa 1999/92/WE).

Jeżeli urządzenie jest wyposażone w samodzielne systemy ochronne, takie jak przerywacze płomienia lub system tłumienia wybuchu, zgodnie z dyrektywą 94/9/WE, to dodatkowe badania i ocena zgodności powstałego zestawu tj. urządzenia i systemu ochronnego, nie są wymagane pod warunkiem, że założenia konstrukcyjne systemu ochronnego przewidują możliwość takiego zastosowania, a system ochronny jest zainstalowany zgodnie z instrukcją producenta i nie powoduje to powstania nowych źródeł zapłonu. Jeżeli stwierdzi się, że występują nowe zagrożenia, będzie wymagana ocena tych zagrożeń jak i podjęcie odpowiednich działań (patrz: 3.7.5).

Podobnie dyrektywa 94/9/WE nie wymaga, żeby była badana odporność na wybuch zbiorników lub zasobników zabezpieczonych przed skutkami wybuchu samodzielnymi systemami ochronnymi, jeżeli wykazano, że samodzielny system ochronny z powodzeniem wykrywa oraz tłumie wybuch i jeżeli zbiornik może wytrzymać maksymalną wartość zredukowanego ciśnienia tłumionego wybuchu.

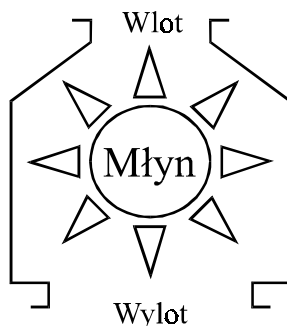
atmosfera wybuchowa. Wyznaczanie „stref” nie jest obowiązkiem producenta, ale oczywiście pomocne jest podanie przykładu przestrzeni przewidywanego użytkowania.

²⁵ Dodatkowe środki zabezpieczające, dotyczące spodziewanego wadliwego działania mogą zapewnić kategorię 2; gdyby zaś dotyczyły one dwóch uszkodzeń lub jednego rzadko występującego uszkodzenia, może być osiągnięta kategoria 1.

Przykład

Uwaga: Poniżej przedstawiamy jeden z wielu przykładów, który może posłużyć za ilustrację. Założenia przyjęte w tym przykładzie nie powinny być brane pod uwagę jako jedyne z możliwych do przyjęcia. Określenie kategorii poszczególnych urządzeń zależy od szczegółowej oceny niebezpieczeństwa zapłonu stwarzanego przez urządzenie z uwzględnieniem przewidywanego użytkownika oraz wszelkich środków zabezpieczających przed zapłonem. W przykładzie rozważono jedynie atmosferę wybuchową wewnątrz urządzenia i jego przyłączach, tj. atmosferę związaną z procesem. Jeżeli urządzenie jest przeznaczone do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem należy oddzielnie ocenić niebezpieczeństwo zapłonu i kategorię w odniesieniu do przestrzeni zewnętrznej.

Rozważmy młyn proszku, przedstawiony na poniższym rysunku:

Ocena zagrożenia zapłonem przeprowadzona przez producenta musi wykazać, że w tym przypadku:

- wewnątrz młyna nie występują żadne źródła zapłonu, które mogłyby stać się efektywnymi podczas normalnego działania młyna²⁶,
- wewnątrz młyna nie występują żadne źródła zapłonu, które mogłyby stać się efektywnymi podczas spodziewanego wadliwego działania młyna.

Jeżeli wyżej przedstawiony młyn jest wprowadzany do obrotu, to najwyższą kategorią mu przypisaną jest zatem kategoria 3. Z wylotu młyna wydostaje się w tym przypadku drobny pył w postaci potencjalnie wybuchowego obłoku pyłu, który w trakcie normalnej pracy młyna jest stale obecny, tj. strefa 20. Instrukcje producenta muszą zawierać czytelną informację o tym, że taki młyn może być użytkowany tylko przy jednoczesnym zastosowaniu dodatkowych środków zapobiegających wybuchowi lub środków zabezpieczających.

Analiza:

Dyrektywa 94/9/WE określa urządzenie, jak poniżej:

- przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem,
- i/lub przetwarzania materiałów,
- zdolne do spowodowania wybuchu przez ich własne potencjalne źródła zapłonu.

To określenie odnosi się do zespołu mielącego młyna palnych materiałów w przemyśle spożywczym i paszowym. Zatem objęty jest on zakresem dyrektywy 94/9/WE.

²⁶ Jest rzeczą jasną, że w przypadku niektórych technologii mielenia, źródła zapłonu mogą być nieuniknione.

Zamierzonym celem zespołu mielącego młyna jest przemiał palnych materiałów przez co zawartość dobných cząstek znacząco się zwiększy.

Zgodnie z oceną ryzyka, instalacja mieląca powinna spełniać wymagania kategorii 1, lecz w najlepszym razie będzie spełniała wymagania kategorii 3. Pomimo to, wszystkie konstrukcyjne środki zapobiegające powstawaniu źródeł zapłonu, mogących spowodować wybuchy pyłu, nie mogą być całkowicie pominięte. I dlatego młyn, kiedy ma być zainstalowany, musi być wyposażony w dodatkowe środki zabezpieczające, które ograniczą do poziomu akceptowalnego, następstwa wybuchu pyłu w odniesieniu do osób i mienia.

W przypadku systemów mielących, te środki są niezmiernie ważne, aby spełnić wymagania dyrektywy 94/9/WE.

Tak więc:

- wszystkie wymagania dotyczące konstrukcji części mielących (np. właściwy dobór materiałów, łożysk, minimalnych odległości między częściami obracającymi się i nieruchomymi), niektórych części młyna (np. oddzielnik obcych cząstek, zabezpieczenie przed przeciążeniem, czujnik temperatury łożysk)

i

- wszystkie konstrukcyjne środki dotyczące młyna (konstrukcja odporna na maksymalne ciśnienie wybuchu lub konstrukcja odporna na zredukowane ciśnienie wybuchu w połączeniu z systemami odciążającymi lub tłumienia wybuchu i w większości przypadków dodatkowo odprężającymi od przyłączonych instalacji)

są konieczne, aby proces mielenia uczynić bezpieczny.

4.2 Określenie grupy i kategorii urządzeń

Dyrektywa dzieli urządzenia na dwie grupy. W celu określenia właściwej procedury zgodności, producent musi najpierw zdecydować, mając na uwadze użytkowanie zgodne z przeznaczeniem, do jakiej grupy i kategorii należy wyrób.

Uwaga: Aparatura wymagana lub przyczyniająca się do bezpiecznego funkcjonowania urządzeń lub systemów ochronnych musi przejść procedurę oceny zgodności według kategorii tych urządzeń lub systemów ochronnych. Aparatura i części lub podzespoły mogą być odpowiednie do urządzeń nie tylko jednej kategorii lub grupy.

Grupa I obejmuje urządzenia przeznaczone do użytku w podziemnych częściach kopalń i w instalacjach powierzchniowych tych kopalń, zagrożonych występowaniem metanu i/lub pyłu węglowego.

Grupa II obejmuje urządzenia przeznaczone do użytku w innych miejscach, zagrożonych występowaniem atmosfer wybuchowych.

Grupy te są podzielone wewnętrznie na kategorie, jak przedstawiono poniżej. Sposób, w jaki przeprowadzono podział na kategorie, uwzględnia główną różnicę między grupą I i II. W grupie I podział na kategorie zależy (między innymi) od tego, czy dany wyrób będzie wyłączany w przypadku wystąpienia atmosfery wybuchowej. W grupie II podział na kategorie zależy od tego gdzie (patrz 4.3) wyrób ma być użytkowany oraz od tego czy atmosfera wybuchowa jest obecna stale lub czy prawdopodobne jest jej występowanie w krótszym lub dłuższym okresie.

4.2.1 Grupa I

Kategoria M1

Wyroby tej kategorii powinny bezpiecznie pracować w obecności atmosfery wybuchowej i charakteryzować się zintegrowanymi środkami zabezpieczenia przeciwwybuchowego takimi, że:

- w przypadku uszkodzenia jednego ze środków zabezpieczających, przynajmniej drugi środek zapewnia odpowiedni poziom zabezpieczenia lub
- w przypadku, gdy wystąpią dwa niezależne od siebie uszkodzenia, zapewniony jest odpowiedni poziom zabezpieczenia²⁷.

Kategoria M2

Wyroby te powinny być wyłączane w przypadku wystąpienia atmosfery wybuchowej.

Jednak nie można przewidzieć, czy atmosfera wybuchowa wystąpi podczas pracy urządzenia kategorii M2 oraz istnieje niebezpieczeństwo, że nie będzie ono natychmiast wyłączone. Z tego powodu niezbędne jest stworzenie środków zabezpieczających, które zapewnią wysoki poziom zabezpieczenia. Środki zabezpieczające związane z urządzeniem tej kategorii zapewniają odpowiedni poziom bezpieczeństwa w normalnych warunkach, a także w przypadku ciężkich warunków eksploatacji, w szczególności powstałych wskutek nieostrożnego obchodzenia się z urządzeniem i zmieniających się warunków środowiskowych²⁸. To powoduje, że jest wymagane zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa w przypadku błędów w użytkowaniu wyrobów, lub w przypadku użytkowania wyrobu w niebezpiecznych warunkach użytkowania, które to sytuacje również muszą być wzięte pod uwagę.

4.2.2 Grupa II

Kategoria 1 obejmuje wyroby, które są zaprojektowane tak, aby mogły funkcjonować zgodnie z parametrami ruchowymi, ustalonymi przez producenta i zapewniać bardzo wysoki poziom zabezpieczenia zgodnie ze swym przeznaczeniem, w przestrzeniach, gdzie z **dużym prawdopodobieństwem** może wystąpić atmosfera wybuchowa będąca mieszaniną powietrza i gazów, par i mgieł lub pyłów, i która jest obecna stale, przez długie okresy lub często.

Wyroby tej kategorii charakteryzują się zintegrowanymi środkami zabezpieczenia przeciwwybuchowego takimi, że:

- w przypadku uszkodzenia jednego środka zabezpieczającego, przynajmniej drugi niezależny środek zapewnia odpowiedni poziom zabezpieczenia lub
- w przypadku, gdy wystąpią dwa niezależne od siebie uszkodzenia, jest zapewniony odpowiedni poziom zabezpieczenia²⁹.

Uważa się również, że urządzenie może być zaklasyfikowane do kategorii 1, jeżeli producent zastosuje kombinację środków zabezpieczających zapobiegających uaktywnieniu się źródeł zapłonu w warunkach uszkodzenia z dodatkowym zintegrowanym systemem ochronnym (patrz 3.8), który

²⁷ Wyroby tej kategorii muszą być także zgodne z wymaganiami uzupełniającymi podanymi w załączniku II, pkt 2.0.1 dyrektywy ATEX.

²⁸ Wyroby tej kategorii muszą być także zgodne z wymaganiami uzupełniającymi podanymi w załączniku II, pkt 2.0.2 dyrektywy ATEX.

²⁹ Wyroby tej kategorii muszą być także zgodne z wymaganiami uzupełniającymi podanymi w załączniku II, pkt 2.1 dyrektywy ATEX.

będzie kontrolował zagrożenie zapłonem w warunkach spodziewanego wadliwego działania urządzenia.

Kategoria 2 obejmuje wyroby, które są zaprojektowane tak, aby mogły funkcjonować zgodnie z parametrami ruchowymi, ustalonymi przez producenta i zapewniać wysoki poziom zabezpieczenia, zgodnie ze swym przeznaczeniem w przestrzeniach, gdzie **prawdopodobne** jest wystąpienie atmosfery wybuchowej będącej mieszaniną powietrza i gazów, par, mgieł lub pyłów.

Zabezpieczenia przeciwybuchowe dotyczące urządzeń tej kategorii muszą zapewniać odpowiedni poziom bezpieczeństwa, nawet w przypadku uszkodzeń urządzeń lub niebezpiecznych warunków pracy, jakie należy brać pod uwagę³⁰.

Kategoria 3 obejmuje wyroby, które są zaprojektowane tak, aby były zdolne do pracy zgodnie z parametrami ruchowymi ustalonymi przez producenta i zapewniały normalny poziom zabezpieczenia zgodnie ze swym przeznaczeniem w przestrzeniach, gdzie atmosfera wybuchowa będąca mieszaniną powietrza i gazów, par, mgieł lub pyłów może wystąpić z **małym prawdopodobieństwem** i jeżeli wystąpi to rzadko i tylko przez krótki okres.

Konstrukcja urządzeń tej kategorii musi zapewniać odpowiedni poziom bezpieczeństwa podczas normalnej pracy³¹.

4.2.3 Poziomy zabezpieczenia urządzeń różnych kategorii

Urządzenia różnych kategorii muszą być zdolne do funkcjonowania zgodnie z parametrami ruchowymi ustalonymi przez producenta do pewnego poziomu zabezpieczenia.

Tablica 3. Poziomy zabezpieczenia

POZIOM ZABEZPIECZENIA	KATEGORIA		CHARAKTERYSTYKA ZABEZPIECZENIA	WARUNKI PRACY*
	GRUPA I	GRUPA II		
Bardzo wysoki	M 1		Dwa niezależne środki zabezpieczające lub bezpieczeństwo zapewnione nawet, gdy wystąpią dwa niezależne od siebie uszkodzenia	Urządzenie może pracować w warunkach występowania atmosfery wybuchowej
Bardzo wysoki		1	Dwa niezależne środki zabezpieczające lub bezpieczeństwo zapewnione nawet, gdy wystąpią dwa niezależne od siebie uszkodzenia	Urządzenie może pracować w strefie 0, 1, 2 (G) lub 20, 21, 22 (D)
Wysoki	M 2		Wystarczające w czasie normalnej pracy oraz w trudnych warunkach eksploatacji	Urządzenie wyłączone w czasie występowania atmosfery wybuchowej
Wysoki		2	Wystarczające w czasie normalnej pracy oraz często występujących zakłóceń lub uszkodzeń urządzeń, jakie należy brać pod uwagę	Urządzenie może pracować w strefie 1, 2 (G) lub 21, 22 (D)
Normalny		3	Wystarczające w czasie normalnej pracy	Urządzenie może pracować w strefie 2 (G) lub 22 (D)

*Uwaga: Zobacz też dyrektywy w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których może wystąpić atmosfera wybuchowa np. te wykazane w przypisie 5. Urządzenia różnych kategorii muszą być również zgodne z wymaganiami zasadniczymi i uzupełniającymi podanymi w załączniku II dyrektywy (Zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia).

³⁰ Wyroby tej kategorii muszą być także zgodne z wymaganiami uzupełniającymi podanymi w załączniku II, pkt 2.2 dyrektywy ATEX.

³¹ Wyroby tej kategorii muszą być także zgodne z wymaganiami uzupełniającymi podanymi w załączniku II, pkt 2.3 dyrektywy ATEX.

4.3 Ocena ryzyka w odniesieniu do wyrobów

Ogólnie można stwierdzić, że zgodność z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dyrektywy 94/9/WE jest konieczna w celu zapewnienia bezpieczeństwa przeciwwybuchowego urządzeń i systemów ochronnych. Wymagania zostały opracowane pod względem istniejących lub potencjalnych zagrożeń wynikających z projektu i konstrukcji. Aczkolwiek, biorąc pod uwagę filozofię zapisów dyrektywy ATEX 94/9/WE, szczególnie ważnym pojęciem jest również pojęcie użytkownika zgodnie z przeznaczeniem. Pełne informacje dostarczane przez producentów są także niezmiernie ważne.

Aby spełnić wymagania dyrektywy 94/9/WE absolutnie niezbędne jest przeprowadzenie procesu oceny ryzyka. Zgodnie z załącznikiem II 1.0.1, na producentach spoczywa obowiązek zaprojektowania urządzenia i systemu ochronnego z punktu widzenia zintegrowanego bezpieczeństwa przeciwwybuchowego. Zintegrowane bezpieczeństwo przeciwwybuchowe jest rozumiane jako zapobieganie powstawaniu atmosfer wybuchowych oraz źródeł zapłonu, jak również w razie wystąpienia wybuchu, natychmiastowe jego stłumienie lub ograniczenie jego skutków. W związku z powyższym, producent musi podjąć odpowiednie działania w odniesieniu do ryzyka wybuchu. Jednakże w większości przypadków nie będzie on w stanie przewidzieć możliwego zakresu niekorzystnych konsekwencji takiego wybuchu (jako elementu ogólnego ryzyka wybuchu), ponieważ wyłącznie są one zależne od szczegółowych warunków zabudowy u użytkownika. Z tego względu, ocena ryzyka przeprowadzona przez producenta będzie ogólnie rzecz biorąc ograniczona i będzie skupiała się na ocenie zagrożenia zapłonem (znowu elementu ryzyka wybuchu) albo funkcji kontroli wybuchu w przypadku systemu ochronnego i urządzenia zabezpieczającego. Co więcej, zgodnie z załącznikiem II 1.0.2. dyrektywy, urządzenia i systemy ochronne muszą być zaprojektowane oraz wykonane po odpowiedniej analizie, niebezpiecznych sytuacji.

Biorąc pod uwagę zobowiązania wynikające z poszczególnych wymagań dyrektywy 94/9/WE, metodologia oceny ryzyka, tj. w tym przypadku ocena zagrożenia zapłonem – powinna obejmować nie tylko kwestie projektowania i konstrukcji, ale również powinna wprowadzać wspólny format lub język między projektantami i użytkownikami.

Metody i/lub techniki, które mogą być zastosowane

Istnieje wiele możliwych metod i/lub technik oceny ryzyka, szczególnie służących do identyfikacji zagrożeń. Mogą być one łatwo adoptowane w odniesieniu do oceny zagrożenia zapłonem wyjaśnionej powyżej, następująco:

Dobra technika identyfikacyjna ma następujące cechy:

- jest uprządkowana, tj. przeprowadzana w taki sposób, że wszystkie części systemu, wszystkie fazy użytkownika oraz wszystkie mogące realnie wystąpić zagrożenia są brane pod uwagę,
- stosuje „burze mózgów”.

Przez zastosowanie więcej niż jednej techniki minimalizuje się możliwości przeoczenia jakiegokolwiek zagrożenia. Jednakże należy zachować równowagę między dodatkowym czasem poświęconym na zastosowanie więcej niż jednej techniki a większą pewnością wyników. Najważniejszym wynikiem identyfikacji zagrożenia jest sporządzenie listy niebezpieczeństw, które mogłyby być powodowane przez wyroby brane pod uwagę w fazie szacowania ryzyka.

Metodologia oceny ryzyka powinna obejmować profile ryzyka wraz z przewidywanymi parametrami awarii, które mogą być rozsądnie przewidywane. Kwestie te podlegają ocenie ryzyka jako

„szereg logicznych kroków umożliwiających, w uporządkowany sposób, badanie zagrożeń związanych z danym wyrobem”.

W zasadzie ocena ryzyka składa się z czterech kroków³²:

- a) **Identyfikacja zagrożenia:** systematyczna analiza wszystkich zagrożeń związanych z wyrobem. W przypadku rozpoznania zagrożenia, konstrukcja może być zmieniona w celu minimalizacji zagrożenia nawet, jeżeli poziom ryzyka nie został oszacowany. Jeżeli zagrożenie nie zostało rozpoznane, nie może być uwzględnione w projekcie.
- b) **Oszacowanie ryzyka:** określenie prawdopodobieństwa wystąpienia zidentyfikowanego zagrożenia (i ciężkości możliwej szkody będącej skutkiem rozważanego zagrożenia – patrz również EN 1050).
- c) **Ocena ryzyka:** porównanie oszacowanego ryzyka z kryteriami podejmowania decyzji, czy ryzyko to jest dopuszczalne, czy konstrukcja wyrobu musi zostać zmodyfikowana w celu zmniejszenia tego ryzyka.
- d) **Analizy sposobu zmniejszenia ryzyka:** ostatnim krokiem oceny ryzyka jest proces identyfikacji wyboru oraz modyfikujących zmian konstrukcji, które pozwoliłyby na zmniejszenie – całkowitego ryzyka wyrobów. Chociaż ryzyko zawsze może być zmniejszane, rzadko może być zmniejszone do zera (z wyjątkiem udaremnienia działania).

Sposoby zmniejszania ryzyka, które są skierowane na zagrożenia mające największy wpływ na całkowite ryzyko, stwarzają największe możliwości jego zmniejszania. Skuteczne zmniejszanie ryzyka rozpoczyna się zawsze od zmian koncepcji projektu, np. bezpieczna konstrukcja.

³² Pozostałe informacje dotyczące oceny ryzyka – patrz EN 1127-1-1997: Atmosfery wybuchowe – Zapobieganie i ochrona przed wybuchem – część 1: Pojęcia podstawowe i metodologia. Przykłady podaje norma EN 13463-1.

5 URZĄDZENIA WYŁĄCZONE Z ZAKRESU DYREKTYWY 94/9/WE

5.1 Wyłączenia na podstawie artykułu 1.4 dyrektywy 94/9/WE

- aparatura medyczna przeznaczona do użytku w środowisku medycznym;
- urządzenia i systemy ochronne jeżeli zagrożenie wybuchowe wynika wyłącznie z powodu obecności materiałów wybuchowych lub substancji chemicznie niestabilnych;
- urządzenia przeznaczone do użytku domowego i niekomercyjnego, jeżeli atmosfera wybuchowa może powstać w wyniku przypadkowego wpływu paliwa gazowego. Pytanie nad jakim dyskutowano to, czy bezwarunkowo należy rozumieć, że urządzenia przeznaczone do użytku w warunkach domowych i niekomercyjnych gdzie wpływ nie jest paliwem gazowym są objęte dyrektywą. W ramach Stałego Komitetu ATEX uzgodniono, jako ogólną zasadę, że tego rodzaju urządzenia są wyłączone z zakresu dyrektywy 94/9/WE, ponieważ nie są one przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem;
- środki ochrony indywidualnej objęte dyrektywą 89/686/EWG³³. Zdarza się, że środek ochrony indywidualnej posiadający własne potencjalne źródło zapłonu przeznaczony jest do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem. Wobec tego rodzaju środków stosuje się procedury zawarte w dyrektywie 94/9/WE celem zapewnienia bezpieczeństwa przeciwybuchowego (patrz również rozdział 6);
- statki pełnomorskie i ruchome platformy wraz z wyposażeniem pokładowym tych statków i platform, ponieważ zostały one objęte konwencją IMO;
- środki transportu, tj. pojazdy i ich przyczepy oraz środki transportu przeznaczone wyłącznie do przewozu pasażerów drogą powietrzną, lądową, wodną i szynową, jak również środki transportu przewozu towarów transportem powietrznym, bądź w publicznej sieci drogowej, kolejowej lub wodnej. Wyłączeniu nie podlegają pojazdy przeznaczone do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem;
- wyroby objęte artykułem 296 (1) (b) Traktatu, tj. zaprojektowane i wykonane specjalnie na potrzeby sił zbrojnych lub służb utrzymywania porządku i poszanowania prawa. Wyroby podwójnego przeznaczenia nie podlegają wyłączeniu.

5.2 Przykłady urządzeń nie objętych dyrektywą 94/9/WE

5.2.1 Wyroby „proste”

W przypadku „prostych” wyrobów elektrycznych zharmonizowane normy europejskie zapewniają dobrą podstawę oceny efektywności źródeł zapłonu i w rezultacie tego określenia czy powinny być one brane pod uwagę jako źródła efektywne.

Na ogół większość prostych mechanicznych wyrobów nie wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE ponieważ nie mają one własnego źródła zapłonu (patrz 3.7.2). Przykładami wyrobów nie mających własnych źródeł zapłonu są narzędzia ręczne takie jak młotki, klucze, piły i drabiny.

Poniżej przedstawione są kolejne przykłady wyrobów, które w większości przypadków nie mają potencjalnych źródeł zapłonu. Jednakże producent będzie musiał rozpatrzyć każdy oddzielny wyrób

³³ Dz.U. WE nr L 399, z 30.12.1989, znowelizowana przez dyrektywę 93/95/EWG, Dz.U. WE nr L 276, z 9.11.1993 oraz dyrektywę 93/68/EWG, Dz.U. WE nr L 220, z 30.08.1993.

pod względem zagrożenia zapłonem aby rozważyć czy dyrektywa 94/9/WE ma zastosowanie (patrz również 3.7.3):

- mechanizm zegarowy, mechaniczna migawka aparatu fotograficznego,
- zawory ciśnieniowe, samozamykające się drzwi,
- urządzenia napędzane siłą ludzkich mięśni, ręczne: pompy, wciągniki, zawory.

Kwestia zaworów ręcznych była również dyskutowana. Zawory te nie są objęte zakresem dyrektywy, ponieważ ich napęd odbywa się z małą prędkością i nie ma możliwości wytworzenia gorących powierzchni, jak to opisano w 3.7.3. Niektóre z nich posiadają części z polimerów, które mogłyby się naelektryzować, jednakże nie różni ich to od rur z tworzyw sztucznych. Zważywszy, że rury są bezspornie poza zakresem dyrektywy 94/9/WE, zgodzono się, że takie zawory nie wchodzą w jej zakres.

Niektórzy producenci argumentowali, że ich zawory były specjalnie przystosowane do wymagań ATEX-u, stąd albo zastosowali bardziej przewodzące polimery albo podjęli starania w celu zapewnienia, że żadne niemetalowe części nie naelektryzują się, ponieważ są uziemione. Inni producenci stwierdzali, że wszystkie ich zawory spełniają to wymaganie po prostu poprzez sposób swojej konstrukcji i nie widzą różnic pomiędzy takimi zaworami a zaworami używanymi w procesach technologicznych niepalnych materiałów. W celu uniknięcia zamieszania ci, którzy twierdzą, że ich zawory nie mają źródła zapłonu, a więc są poza zakresem dyrektywy, i ci którzy twierdzą, że zrobili tylko bardzo proste zmiany konstrukcyjne i chcieliby zaklasyfikować je do kategorii 2 lub nawet 1, zgodzili się, że zwykle zawory są poza zakresem dyrektywy. Nie mniej jednak, jak przedstawiono w 3.7.3, tam, gdzie występuje przestrzenie zagrożone wybuchem, użytkownicy muszą zawsze rozważyć ryzyko zapłonu spowodowanego elektrycznością statyczną.

5.2.2 Instalacje

Dyrektywa nie zawiera przepisów dotyczących procesu instalacji. Instalowanie takich urządzeń będzie generalnie podmiotem wymagań prawnych albo dyrektywy dotyczącej miejsca pracy (patrz przypis 5) albo krajowych przepisów państw członkowskich.

Jednak często zadawane pytanie dotyczy różnicy pomiędzy odpowiedzialnością producenta produkującego urządzenie albo zestaw wynikającą z dyrektywy 94/9/WE ATEX, a odpowiedzialnością użytkownika końcowego, kupującego dane urządzenie do zabudowania w instalacji. (Można wskazać na analogiczną różnicę pomiędzy produkującym sprzęt taki jak telewizor, który może być wprowadzany do obrotu (zgodnie z dyrektywą LVD 73/23/EWG), a wyposażającym dom we wszystkie wyroby użytkowe z asortymentu wyrobów, które będą instalowane i łączone, będzie to najwyraźniej instalacja i będzie wchodzić w zakres dyrektywy dotyczącej miejsc pracy 89/391/EWG lub innych dotyczących bezpieczeństwa w miejscu pracy).

Podobna sytuacja występuje w przypadku poszczególnych urządzeń, których zgodność uprzednio została oceniona, wprowadzonych do obrotu niezależnie przez jednego lub kilku producentów i nie wprowadzonych do obrotu przez jedną osobę jako jeden funkcjonalny zespół (jak to przedstawiono w 3.7.5.1). Zestawianie takich urządzeń i ich instalowanie w miejscu użytkowania nie jest uznawane za produkcję, a zatem w wyniku tego nie mamy do czynienia z urządzeniem; wynik takiego działania jest instalacją i nie wchodzi w zakres dyrektywy 94/9/WE. Instalator musi zapewnić, że początkowo zgodne pojedyncze urządzenia będą nadal zgodne po ich oddaniu do ruchu. Z tego powodu musi on starannie stosować się do wszystkich instrukcji producentów. Dyrektywa nie reguluje procesu instalowania. Ogólnie rzecz biorąc instalowanie takich urządzeń będzie objęte wymaganiami przepisów państw członkowskich. Przykładem może być oprzyrządowanie składające się

z czujnika, przetwornika, bariery ochronnej i zasilacza, jeżeli zostały dostarczone przez kilku różnych producentów i zainstalowane na odpowiedzialność użytkownika.

Jest oczywiste, że nie zawsze da się wyznaczyć czytelną granicę pomiędzy instalacją a zestawem.

W przypadku zestawów i instalacji odpowiedzialność będzie spadała na osobę, która wprowadza zestaw do obrotu albo na użytkownika końcowego. Każdy z nich musi stworzyć dokumentację techniczną wykazując jak spełnił odpowiednie przepisy. Większość treści technicznych będzie taka sama.

„Instalacja przemysłowa” **zwykle** będzie **instalacją** jeżeli:

- użytkownik końcowy lub instalator kupuje części składowe (w tym części i podzespoły oraz urządzenia ATEX) od różnych producentów i po przeprowadzeniu pełnej oceny ryzyka są one instalowane na jego odpowiedzialność,
- użytkownik wykonuje całą serię różnych działań wymagając integracji głównie zgodnych z ATEX-em urządzeń i części w miejscu ich pracy i są one instalowane zgodnie z niepowtarzalnym projektem,
- użytkownik końcowy zleca zbudowanie części jego instalacji poza miejscem jej pracy, która może być niepowtarzalna, ale która z pewnością nie jest produkcją seryjną, i która jest wykonana na jego bezpośrednią odpowiedzialność, lub niebezpośrednią wykonawcy pracującego dla niego w ramach kontraktu,
- odbiorcze badania albo nastawy są konieczne w trakcie budowy instalacji przemysłowej i są one wykonywane na pełną odpowiedzialność użytkownika końcowego.

6 ZASTOSOWANIE DYREKTYWY 94/9/WE WOBEC INNYCH WYROBÓW, KTÓRYCH MOŻE ONA DOTYCZYĆ

W zasadzie jeżeli wyrób podlega równocześnie innym dyrektywom, wszystkie dyrektywy muszą być stosowane równolegle w celu wypełnienia postanowień każdej z nich.

6.1 Kompatybilność elektromagnetyczna 89/336/EWG (EMC)

W przypadku dyrektywy 94/9/WE oraz **dyrektywy dotyczącej kompatybilności elektromagnetycznej 89/336/EWG (EMC)**, dyrektywa 94/9/WE winna być stosowana celem wypełnienia wymagań dotyczących przepisów bezpieczeństwa – „atmosfery wybuchowe”. Dyrektywa EMC musi również być zastosowana tak, aby zapewnić, że wyrób nie będzie powodował zaburzeń elektromagnetycznych i zaburzenia takie nie wpływają na jego normalne działanie. Istnieje kilka zastosowań, gdzie „normalny” poziom odporności na zaburzenia elektromagnetyczne podany w dyrektywie 89/336/EWG może być niewystarczający w celu zapewnienia koniecznego poziomu odporności w odniesieniu do bezpiecznego działania zgodnie z dyrektywą 94/9/WE. W tym przypadku producent jest zobowiązany określić odporność na zaburzenia elektromagnetyczne osiąganą przez jego wyroby zgodnie z załącznikiem II, 1.2.7 dyrektywy 94/9/WE. Na przykład w przypadku systemów ochronnych, gdzie pozyskanie danych oraz ich przetwarzanie może mieć bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo przeciwybuchowe.

6.2 Niskonapięciowa 73/23/EWG (LVD)

Wyroby przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem są wyraźnie wyłączone z zakresu **dyrektywy niskonapięciowej 73/23/EWG (LVD)**. Wszystkie „zasadnicze cele dyrektywy niskonapięciowej” muszą być objęte dyrektywą 94/9/WE (załącznik II, 1.2.7). Normy opublikowane w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich odnoszące się do dyrektywy 73/23/EWG mogą być wyszczególnione w deklaracji zgodności w celu spełnienia wymagań 1.2.7 załącznika II dyrektywy 94/9/WE. Niewyłączone z zakresu dyrektywy LVD pozostają urządzenia zabezpieczające, sterujące i regulacyjne wymienione w artykule 1.2 dyrektywy 94/9/WE przeznaczone do użytku na zewnątrz przestrzeni zagrożonych wybuchem, które są wymagane lub przyczyniają się do bezpiecznego funkcjonowania urządzeń i systemów ochronnych. W tych przypadkach powinny być stosowane obie dyrektywy.

6.3 Maszynowa 98/37/WE (MD)

Inny związek zachodzi pomiędzy dyrektywą 94/9/WE a **dyrektywą maszynową 98/37/WE**. Dyrektywa 94/9/WE jest szczegółową dyrektywą w rozumieniu artykułu 1.4 dyrektywy maszynowej i zawiera ona bardzo wyraźne i szczegółowe wymagania dotyczące unikania zagrożeń w przestrzeniach zagrożonych wybuchem, podczas gdy dyrektywa maszynowa zawiera tylko bardzo ogólne wymagania dotyczące bezpieczeństwa przeciwybuchowego (załącznik I, 1.5.7 dyrektywy maszynowej). Jeśli chodzi o ochronę przeciwybuchową w przestrzeniach zagrożonych wybuchem, dyrektywa 94/9/WE jest ważniejsza i winna być zastosowana jako pierwsza. Wobec innych odpowiednich zagrożeń dotyczących maszyn, muszą być stosowane wymagania dyrektywy maszynowej.

6.4 Transport drogowy towarów niebezpiecznych 94/55/WE oraz 98/91/WE (ADR)

W celu uniknięcia ewentualnego pokrywania się z **dyrektywami 94/55/WE i 98/91/WE dotyczącymi transportu drogowego towarów niebezpiecznych** większość środków transportu została wyłączona z zakresu dyrektywy 94/9/WE (artykuł 1 (4)). Te pojazdy, które w zasadzie pozostały w dyrektywie 94/9/WE to te, które nie opuszczają terenu użytkownika. Typowym przykładem są pojazdy szynowe wykorzystywane w kopalniach „gazowych”, wózki widłowe oraz inne maszyny

ruchome, w których silniki spalinowe, systemy hamulcowe lub instalacje elektryczne mogą być potencjalnymi źródłami zapłonu.

Możliwe jest równoległe stosowanie obydwu dyrektyw. Na przykład, gdy producent projektuje i wytwarza środki transportu przeznaczone do przewozu niebezpiecznych (w tym przypadku palnych) materiałów zarówno po drogach publicznych, jak i w przestrzeniach zagrożonych wybuchem.

Aby spełnić kryteria pozwalające na użycie dyrektywy 94/9/WE pojazd musiałby:

- być określony jako: urządzenie, system ochronny lub aparatura zabezpieczająca – zgodnie z art. 1.2 dyrektywy;
- posiadać własne potencjalne źródło zapłonu,
- być przeznaczony do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem³⁴.

Aby ocenić, w jakich odpowiednich warunkach obydwie dyrektywy będą zastosowane, należy rozważyć wyłączenia podane w Artykule 1 (4) w dyrektywie 94/9/WE.

To wyraźnie określa wyłączenie „środków transportu” za wyjątkiem tych, „przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem, które nie powinny być wykluczone”.

Definicja „środków transportu” jest dalej podana bardziej szczegółowo w art. 2 dyrektywy 98/91/WE i w szerszym ujęciu jest interpretowana jako operacja transportu z wykorzystaniem pojazdu na drogach publicznych, włącznie z rozładunkiem i załadunkiem.

Stąd Stały Komitet ds. ATEX-u stwierdził, że jak to opisano w wytycznych Komisji, pojazdy objęte zakresem dyrektywy 98/91/WE mogą być także objęte zakresem dyrektywy ATEX 94/9/WE.

Jeżeli taki pojazd jest przeznaczony do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem będą miały zastosowanie obie dyrektywy. Jednakże, to nie dotyczy przypadku, gdy takie warunki otoczenia mogą być wyłącznie wynikiem operacji załadunku lub rozładunku jak to opisano w dyrektywie 98/91/WE. Jako przykład podajmy pojazd–cysternę do przewozu benzyny, podczas gdy znajduje się w miejscu załadunku/rozładunku paliwa, gdzie uważa się, że początkowo nie ma przestrzeni zagrożonej wybuchem – ponieważ jego lokalizacja uwzględnia urządzenia magazynowe. Jak to wyjaśniono powyżej, jeżeli w tym środowisku wystąpi atmosfera wybuchowa spowodowana operacją załadunku/rozładunku, to należy zastosować tylko wymagania dyrektywy 98/91/WE.

Dodatkowo ustalono, że ocena zgodności jak i wymagania techniczne dyrektywy 94/55/WE jak i te określone w dyrektywie 98/91/WE mogą nie w pełni być równoważne tym wymaganiom do zgodności z dyrektywą 94/9/WE.

I w tym kontekście pojawiło się pytanie, czy producenci wewnętrznych urządzeń monitorujących lub innych urządzeń, które są dołączane lub wbudowane do pojazdu takiego jak cysterna, muszą stosować dyrektywę 94/9/WE i oznaczać je znakiem CE? Wywnioskowano co następuje:

1. Na podstawie artykułu 75 Traktatu WE i wprowadzając przepisy ADR, dyrektywa 94/55/WE w pełni harmonizuje przepisy bezpiecznego transportu drogowego towarów niebezpiecznych.

2. Dodatkowo, na podstawie artykułu 95 Traktatu WE, dyrektywa 98/91/WE zapewnia pełną harmonizację dotyczącą wymagań technicznych dotyczących niżej wymienionych kategorii pojazdów przeznaczonych do transportu drogowego towarów niebezpiecznych:

³⁴ Chyba, że jest to urządzenie zabezpieczające – jak zdefiniowano w art. 1.2 dyrektywy 94/9/WE.

- kategoria N: Pojazdy samochodowe, mające co najmniej cztery koła i maksymalną masę przekraczającą 3,75 tony, albo mające trzy koła i maksymalną masę przekraczającą 1 tonę, do przewozu ładunków,
- kategoria O: przyczepy (z włączeniem naczep).

Zgodnie z artykułem 4, po wypełnieniu wszystkich wymagań podanych w załącznikach w odniesieniu do skompletowanego pojazdu, państwa członkowskie nie mogą odmówić udzielenia homologacji typu WE lub udzielenia krajowej homologacji typu, albo zabronić rejestracji, sprzedaży lub rozpoczęcia użytkowania takich pojazdów z powodów dotyczących transportu towarów niebezpiecznych.

3. Dyrektywa 98/91/WE zawiera, odniesione do dyrektywy 94/55/WE, wymagania obejmujące zarówno elektryczne (np. przewody, akumulatory) i nieelektryczne (np. zabezpieczenie silnika przed przegrzaniem, ogrzewacze spalinowe) wyposażenie pojazdów przeznaczonych do transportu towarów niebezpiecznych, które mogą mieć wpływ na powstawanie atmosfer wybuchowych.

4. Przy założeniu że:

- pewne pojazdy nie są przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem chyba, że tylko czasowo w trakcie załadunku/rozładunku:

- towary, które będą transportowane, są substancjami lub przedmiotami, jak określono w artykule 2 dyrektywy 94/55/WE.
- wykluczenia zawarte w załączniku A paragraf 1.1.3 dyrektywy 94/55/WE i umowy ADR nie mają zastosowania.

W takich okolicznościach wyłączenie na podstawie art. 1.4 dyrektywy 94/9/WE ma zastosowanie do WSZYSTKICH pojazdów, z włączeniem CAŁEGO niezbędnego, towarzyszącego wyposażenia do transportu niebezpiecznych towarów (np. „zawory oddechowe” pokryw włączów, systemy transportu jeźdźnego).

We wszystkich innych przypadkach należy stosować dyrektywę 94/9/WE.

Uwaga 1: W niektórych miejscach cysterny mogą mieć dostęp do stref (np. do strefy 1). W tym przypadku użytkownicy odpowiedzialni za te miejsca mogą zażądać od dostawcy do użytku cystern składającej się z wyrobów zgodnych z ATEX-em.

Uwaga 2: Nawet jeżeli pojazd lub jego części, są z założenia przeznaczone do ciągłego użytkowania w przestrzeniach zagrożonych wybuchem, to urządzenia takie jak „zawory oddechowe” pokryw włączów i tak nie będą w zakresie dyrektywy 94/9/WE. Zwykle takie urządzenia nie mają własnego źródła zapłonu, nie są aparaturą zabezpieczającą w znaczeniu dyrektywy ATEX i zwykle nie są wyposażone w system ochronny, taki jak przerywacz płomienia.

6.5 Środki ochrony indywidualnej 89/686/EWG (PPED)

Środki objęte **dyrektywą dotyczącą środków ochrony indywidualnej (PPE) 89/686/EWG** są specjalnie wyłączone z dyrektywy 94/9/WE. Jednakże wytwarzanie tych środków przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem zostało objęte podstawowymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pkt 2.6 załącznika II dyrektywy PPE. Środki ochrony osobistej przeznaczone do użytku w atmosferze wybuchowej powinny być tak zaprojektowane i wykonane, aby nie mogły być źródłem elektrycznych, elektrostatycznych lub mechanicznych łuków lub iskier mogących spowodować zapłon mieszaniny wybuchowej. Zastosowanie zasadniczych wymagań

bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zawartych w dyrektywie 94/9/WE może być jednym ze sposobów wykazania zgodności.

6.6 Urządzenia ciśnieniowe 97/23/WE (PED)

Dyrektywa 97/23/WE – urządzenia ciśnieniowe (PED) dotyczy urządzeń specyficznego rynku podobnie jak dyrektywa ATEX. Zaledwie tylko kilka urządzeń ciśnieniowych ma własne, potencjalne źródła zapłonu. Jest mało przykładów osprzętu zabezpieczającego, mogącego być samodzielnymi systemami ochronnymi, albo ewentualnie urządzeniami. Przerzywacze płomienia oceniono jako osprzęt ciśnieniowy w rozumieniu dyrektywy PED. W dyrektywie PED nie ma dotatkowych wymagań dotyczących przerywaczy płomienia. Więcej na temat tej dyrektywy znajduje się na stronie: <http://ped.eurodyn.com>. PED szczególnie wyklucza ze swego zakresu urządzenia sklasyfikowane jako kategorii nie wyższej niż kategoria I, zgodnie z art. 9 dyrektywy PED, ale będących w zakresie ATEX.

6.7 Proste zbiorniki ciśnieniowe 87/404/EWG

Dyrektywa 87/404/EWG – proste zbiorniki ciśnieniowe odnosi się do ograniczonej liczby zbiorników do przechowywania powietrza lub azotu pod ciśnieniem. Urządzenia ATEX mogą być dołączone do takich zbiorników tworząc zestaw, lecz należy zauważyć, że jest stosunkowo niewiele przypadków, gdy obie dyrektywy będą miały zastosowanie do tego samego wyrobu.

6.8 Urządzenia spalające paliwa gazowe 90/396/EWG (GAD)

Dyrektywa 90/396/EWG – urządzenia spalające paliwa gazowe (GAD) dotyczy urządzeń używanych w zastosowaniach domowych i niekomercyjnych, ale nie ma zastosowania do urządzeń przeznaczonych do procesów przemysłowych. Większość urządzeń objętych dyrektywą GAD jest zdolna do spowodowania zapłonu otaczającej atmosfery wybuchowej i nie mogą być zgodne z dyrektywą ATEX.

Powinno się również pamiętać, że dyrektywa 94/9/WE ATEX zawiera poniższe wykluczenie:

– „urządzenia przeznaczone do użytku domowego i niekomercyjnego, jeżeli atmosfera wybuchowa może powstać tylko rzadko, wyłącznie w wyniku przypadkowego wpływu paliwa gazowego”.

Pytanie, jakie pojawiło się, to czy gdy wpływ nie jest paliwem gazowym, tego rodzaju urządzenia są wyłączone z zakresu dyrektywy 94/9/WE.

Uzgodniono jako ogólną zasadę, że tego rodzaju urządzenia są wyłączone z zakresu dyrektywy, ponieważ nie są one przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem.

6.9 Wyroby budowlane 89/106/EWG (CPD)

Oprócz ww. dyrektyw, trzeba wspomnieć o relacji pomiędzy dyrektywą 94/9/WE a **dyrektywą dotyczącą wyrobów budowlanych (CPD) 89/106/EWG**. Podczas prac normalizacyjnych prowadzonych w odniesieniu do obu dyrektyw okazało się, że (w niektórych obszarach) zakres ich obu może się pokrywać. Obszarami już rozpoznanymi są:

- systemy ochrony przeciwybuchowej oraz systemy tłumienia ognia używające tych samych środków,
- te same wyroby metalowe do systemów rozpraszania, takie jak: rury, uchwyty rur, dysze itp stosowane w obydwu obszarach.

W zasadzie można przyjąć, że w przypadkach, gdy zachodzi wątpliwość, dyrektywę dotyczącą wyrobów budowlanych zawsze stosuje się jeżeli rozważany przedmiot przymocowany jest do budynku i staje się jego integralną częścią lub jeżeli może być budynkiem samym w sobie (np. silos). W takich sytuacjach stosuje się dyrektywę CPD oraz dyrektywę ATEX 94/9/WE równolegle. Zgodność z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, dyrektywy 94/9/WE będzie w zasadzie wykazywała zgodność z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dyrektywy CPD w odniesieniu do zagrożenia zapłonem.

W tym kontekście należy zwrócić szczególną uwagę na to, że jednostce notyfikowanej wolno uwzględniać tylko te aspekty odnoszące się do więcej niż jednej dyrektywy, jeżeli jednostka została notyfikowana w ramach wszystkich tych dyrektyw w odpowiednim zakresie.

7 ZASTOSOWANIE DYREKTYWY 94/9/WE WOBEC WYROBÓW UŻYWANYCH, NAPRAWIANYCH LUB MODYFIKOWANYCH ORAZ CZĘŚCI ZAMIENNYCH³⁵

7.1 Wymagania ogólne

Ogólnie rzecz biorąc, to producenci powinni rozpatrzyć, czy wyrób jest wprowadzany do obrotu w UE lub oddawany do użytku po raz pierwszy, lub czy modyfikacje są na tyle duże, że wyrób ten musi być traktowany jako nowy a zamierzeniem producenta lub też wynikiem tychże modyfikacji, jest jego wprowadzenie do obrotu. Jeżeli chodzi o jedną odpowiedź na te pytania jest „tak”, to wówczas dyrektywa 94/9/WE ma pełne zastosowanie. We wszystkich innych przypadkach dyrektywa 94/9/WE nie obowiązuje, a osoba odpowiedzialna winna zapewnić, że zostały zastosowane odpowiednie krajowe lub wspólnotowe przepisy.

W tym przypadku należy brać pod uwagę:

- w dalszej części niniejszych wytycznych będą omawiane te wyroby, wobec których dyrektywa 94/9/WE ma potencjalne zastosowanie. Wyroby, które nie wchodzą w zakres dyrektywy są zatem pominięte w niniejszym opracowaniu,
- zastosowanie dyrektywy 94/9/WE wobec wyrobów „jak nowe” nie stanowi naruszenia prawa dotyczącego własności intelektualnej.³⁶

7.2 Definicje

Wyrób używany oraz wyrób z drugiej ręki: wyrób, który został wprowadzony do obrotu w UE przed wejściem w życie dyrektywy 94/9/WE oraz oddany do użytku na terytorium UE. Wyrób ten pozostawał zgodny z obowiązującym wówczas prawem krajowym lub wspólnotowym w zależności od daty. **Dyrektywa ATEX 94/9/WE nie ma zastosowania.**

Wyroby używane, które były wprowadzone do obrotu oraz używane w UE przed datą wejścia w życie dyrektywy 94/9/WE nie podlegają tej dyrektywie. Wyroby te były oznakowane oraz używane zgodnie z przepisami obowiązującymi w tamtym czasie. Przepływ tych wyrobów w UE następuje zgodnie z artykułem 28/30 Traktatu WE dopóki nie są one modyfikowane w taki sposób, że stają się „jak nowe”.

Dyrektywa 94/9/WE powinna być stosowana wobec wyrobów używanych importowanych z państw spoza UE, które będą dostępne po raz pierwszy we WE po 30 czerwca 2003 roku w celu dystrybucji i/lub użytkowania w UE.

7.3 Wyroby zregenerowane (lub odnowione³⁷)

Wyroby zregenerowane (lub odnowione) są to wyroby używane, które były w obrocie i były użytkowane w UE, ale których działanie uległo zmianie z biegiem czasu (z powodu starzenia się lub wyjścia z użycia itp.), a które to wyroby zostały zmodyfikowane w celu ich **odtworzenia**. Przykład wyrobów, których wygląd zewnętrzny został zmieniony i poprawiony przez zastosowanie zabiegów kosmetycznych i estetycznych, po tym jak zostały one wprowadzone do obrotu i oddane do użytku, stanowi szczególnie rodzaj odnowienia, mający na celu odtworzenie zewnętrznego wyglądu wyrobu³⁸. W tym przypadku, **bez znaczących modyfikacji** (wyrobu) **dyrektywa 94/9/WE nie obowiązuje.**

³⁵ Zastosowanie dyrektywy ATEX wobec „urządzeń jak – nowe” nie stanowi naruszenia prawa dotyczącego własności intelektualnej. Patrz dyrektywa 89/104/EWG dotycząca ocen i decyzji Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 11 lipca 1996, C427/93, 429/93, 436/93 Bristol Meyer Squibb.

³⁶ Patrz dyrektywa 89/104/EWG dotycząca ocen i decyzji Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 11 lipca 1996 w dok. „Gazy łączone” C427/93, 429/93, 436/93 Bristol Meyer Squibb.

³⁷ W tym rozdziale oba terminy, odremontowany/odnowiony, jak również remontowanie/odnawianie są używane zamiennie.

³⁸ Może to oznaczać modyfikację właściwości elektrostatycznych wyrobu. Zastosowanie innego materiału lub innych wymiarów zewnętrznych wyrobu może negatywnie zmienić jego działanie w ramach ATEX. Na przykład zastosowanie plastikowej obudowy, w miejsce takiej samej obudowy metalowej, może spowodować obniżenie ochrony przed elektrycznością statyczną.

7.4 Wyroby o zmienionej konfiguracji

Wyroby o zmienionej konfiguracji to wyroby używane, które były w obrocie oraz były użytkowane w UE, ale których konfiguracja została zmieniona poprzez dołączenie (wzbogacenie) lub odłączenie (pozbawienie) jednej lub wielu części (podzespołów takich jak płytki wtykowe lub moduły itp.). W tym przypadku, **bez znaczących modyfikacji, dyrektywa 94/9/WE nie obowiązuje.**

7.5 Znacząco zmodyfikowane wyroby

Ogólnie rzecz biorąc, odpowiedni tekst zawarty w „Przewodniku wdrażania dyrektyw opartych na koncepcji nowego i globalnego podejścia” (Niebieski Przewodnik)³⁹, rozdział 2.1 „Wyroby objęte dyrektywami” ma zastosowanie. W rozumieniu dyrektywy 94/9/WE znacząca modyfikacja jest to jakakolwiek modyfikacja wpływająca na jedno lub wiele zasadniczych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (np. temperatura) lub wpływająca na integralność budowy przeciwwybuchowej. W tym przypadku **dyrektywa 94/9/WE musi być zastosowana. Zastosowanie jej nie musi powodować konieczności zastosowania innych dyrektyw.**

Ogólną zasadą jest ponowne stosowanie dyrektywy 94/9/WE wobec wyrobów modyfikowanych, jeżeli została przeprowadzona znacząca modyfikacja oraz, jeżeli wyrób ten przewidziany jest do ponownego wprowadzenia do obrotu w UE celem dystrybucji i/lub użytkowania.

7.6 Wyroby po naprawie

Wyroby po naprawie są to te wyroby, których funkcjonowanie zostało przywrócone po uprzednim uszkodzeniu, bez nadania nowych cech wyrobowi lub przeprowadzania modyfikacji. W tym przypadku, po tym jak wyrób został wprowadzony do obrotu i nie jest przeznaczony do sprzedaży jako nowy:

dyrektywa ATEX 94/9/WE nie obowiązuje.

Nie wyklucza to jednak możliwości stosowania przepisów krajowych państw członkowskich w sprawie warunków pracy, które to przepisy mogą wymagać również pewnego rodzaju oceny wyrobów naprawianych.

7.7 Części zamienne

Część zamienna jest to każda jednostka/przedmiot przeznaczona na wymianę uszkodzonych bądź zniszczonych części wyrobu wprowadzonego uprzednio do obrotu lub oddanego do użytku na rynku UE. Typowym działaniem naprawczym może być zastąpienie jednej części, częścią zamienną.

Od producenta części zamiennych nie wymaga się zazwyczaj, aby części te były zgodne z dyrektywą 94/9/WE, chyba, że części te to urządzenia lub części i podzespoły, określone w dyrektywie. Wówczas wszystkie obowiązki zawarte w dyrektywie powinny być spełnione.

Jeżeli producent oryginalnej części zamiennej oferuje na jej miejsce nową inną część (z uwagi na postęp techniczny, zaprzestanie produkcji starych części itp.) i jest ona wykorzystywana do naprawy, w ten sposób **naprawiony wyrób** (dopóki nie prowadzono w nim znaczących modyfikacji) **nie jest przedmiotem przeprowadzania oceny zgodności z dyrektywą 94/9/WE**, ponieważ jako wyrób naprawiony nie jest on wprowadzany do obrotu lub oddawany do użytku.

³⁹ <http://euroa.int.pl/comm/enterprise/newapproach/legislation/guide/legislation.htm>

8 PROCEDURY OCENY ZGODNOŚCI

8.1 Wyroby zgodne z dyrektywą 94/9/WE

Artykuł 8 dyrektywy opisuje procedury, zgodnie z którymi producent lub jego upoważniony przedstawiciel w UE zapewnia oraz deklaruje, że wyrób jest zgodny z dyrektywą 94/9/WE.

Artykuł 8.1 (a) opisuje procedury oceny dotyczące urządzeń, samodzielnych systemów ochronnych, aparatury zabezpieczającej takie urządzenia lub systemy oraz części i podzespołów takich urządzeń, systemów lub aparatury, grupy I i II, kategorii M1 i 1. Istnieją następujące możliwości:

- i) badanie typu WE⁴⁰ (Moduł B)⁴¹, po którym następuje:
 - zapewnienie jakości produkcji⁴² (Moduł D) lub
 - weryfikacja wyrobu⁴³ (moduł F),
- ii) weryfikacja produkcji jednostkowej⁴⁴ (Moduł G).

Artykuł 8.1 (b) opisuje procedury oceny urządzeń, aparatury zabezpieczającej określonej w artykule 1 (2), takie urządzenia oraz części i podzespołów takich urządzeń lub aparatury, grupy I i II, kategorii M 2 i 2. Istnieją następujące możliwości:

W odniesieniu do urządzeń elektrycznych i silników z wewnętrznym spalaniem kategorii M 2 i 2:

- i) badanie typu WE (Moduł B) po którym następuje:
 - zgodność z typem⁴⁵ (moduł C) lub
 - zapewnienie jakości wyrobu⁴⁶ (Moduł E),
- ii) weryfikacja produkcji jednostkowej (Moduł G).

W odniesieniu do innego rodzaju urządzeń kategorii M 2 i 2:

- i) wewnętrzna kontrola produkcji (Moduł A) oraz przekazanie dokumentacji technicznej⁴⁷ jednostce notyfikowanej⁴⁸ lub
- ii) weryfikacja produkcji jednostkowej (Moduł G).

Artykuł 8.1 (c) opisuje procedury oceny urządzeń, aparatury zabezpieczającej urządzenia oraz części i podzespołów takich urządzeń i aparatury, grupy II, kategorii 3. Istnieją następujące możliwości:

- i) wewnętrzna kontrola produkcji (Moduł A) lub
- ii) weryfikacja produkcji jednostkowej (Moduł G).

⁴⁰ Patrz załącznik III dyrektywy.

⁴¹ Patrz decyzja Rady 93/465/EWG z 22 lipca 1993 dotycząca modułów do różnych faz procedur oceny zgodności oraz zasad umieszczania i stosowania oznaczenia CE, które mają być stosowane w dyrektywach harmonizacji technicznej (Dz.U. WE nr L 220, z 30.08.1993).

⁴² Patrz załącznik IV dyrektywy.

⁴³ Patrz załącznik V dyrektywy.

⁴⁴ Patrz załącznik IX dyrektywy.

⁴⁵ Patrz załącznik VI dyrektywy.

⁴⁶ Patrz załącznik VII dyrektywy.

⁴⁷ Patrz paragraf 3 załącznika dotyczącego wewnętrznej kontroli produkcji.

⁴⁸ Warunki przechowywania dokumentacji powinny być uzgodnione przez jednostkę notyfikowaną z takim klientem.

W odniesieniu do urządzeń zabezpieczających, sterujących i regulacyjnych:

Urządzenia zabezpieczające, sterujące i regulacyjne muszą być zgodne z wymaganiami załącznika II, rozdz. 1, w szczególności 1.5.

Formalne procedury oceny zgodności art. 8 mają zastosowanie i urządzenia zabezpieczające oceniane zgodnie z grupą i kategorią układu zawierającego urządzenie zabezpieczające i urządzenie zabezpieczane. W niektórych przypadkach istnieje potrzeba przeprowadzenia oceny połączonych urządzeń (np. przetwornica i zasilany silnik), ale normalnie ocenę grupy urządzeń i właściwych urządzeń zabezpieczających można przeprowadzić oddzielnie (np. silnik rodzaju „e”).

Przykład:

Silnik rodzaju „e” kategorii 2 jest zabezpieczany przez urządzenie zabezpieczenia przeciążeniowego, które jest poza przestrzenią zagrożoną wybuchem. Procedura oceny zgodności urządzenia grupy II i kategorii 2 jest stosowana w odniesieniu do urządzenia zabezpieczającego.

Krótko mówiąc, różnymi procedurami oceny zgodności są:

Badanie typu (Załącznik III)

Reprezentatywny dla przewidywanej produkcji egzemplarz urządzenia zostaje przekazany jednostce notyfikowanej, która przeprowadza niezbędne oceny aby wykazać, że dany „typ” spełnia zasadnicze wymagania dyrektywy 94/9/WE i wydaje certyfikat badania typu WE.

Zapewnienie jakości produkcji (Załącznik IV)

Funkcjonuje system zapewnienia jakości zatwierdzony przez jednostkę notyfikowaną w odniesieniu do produkcji, końcowej kontroli i badań urządzenia, który podlega jej systematycznemu nadzorowi.

Weryfikacja wyrobu (załącznik V)

Sprawdzenie oraz badania przez jednostkę notyfikowaną każdego wyrobu w celu sprawdzenia zgodności urządzenia, systemu ochronnego lub aparatury z wymaganiami dyrektywy 94/9/WE oraz wydanie certyfikatu zgodności.

Zgodność z typem (załącznik VI)

Badania przeprowadzane przez producenta każdej sztuki wyprodukowanego urządzenia w celu sprawdzenia jego zgodności z projektem ze względu na bezpieczeństwo przeciwybuchowe. Przeprowadzane są one na odpowiedzialność jednostki notyfikowanej.

Zapewnienie jakości wyrobu (załącznik VII)

System zapewnienia jakości zatwierdzony przez jednostkę notyfikowaną w odniesieniu do końcowej kontroli i badań urządzenia, który podlega jej systematycznemu nadzorowi.

Wewnętrzna kontrola produkcji (załącznik VIII)

Procedury oceny zgodności wyrobu i systemu jakości są przeprowadzane przez producenta, który przechowuje dokumentację.

Weryfikacja produkcji jednostkowej (załącznik IX)

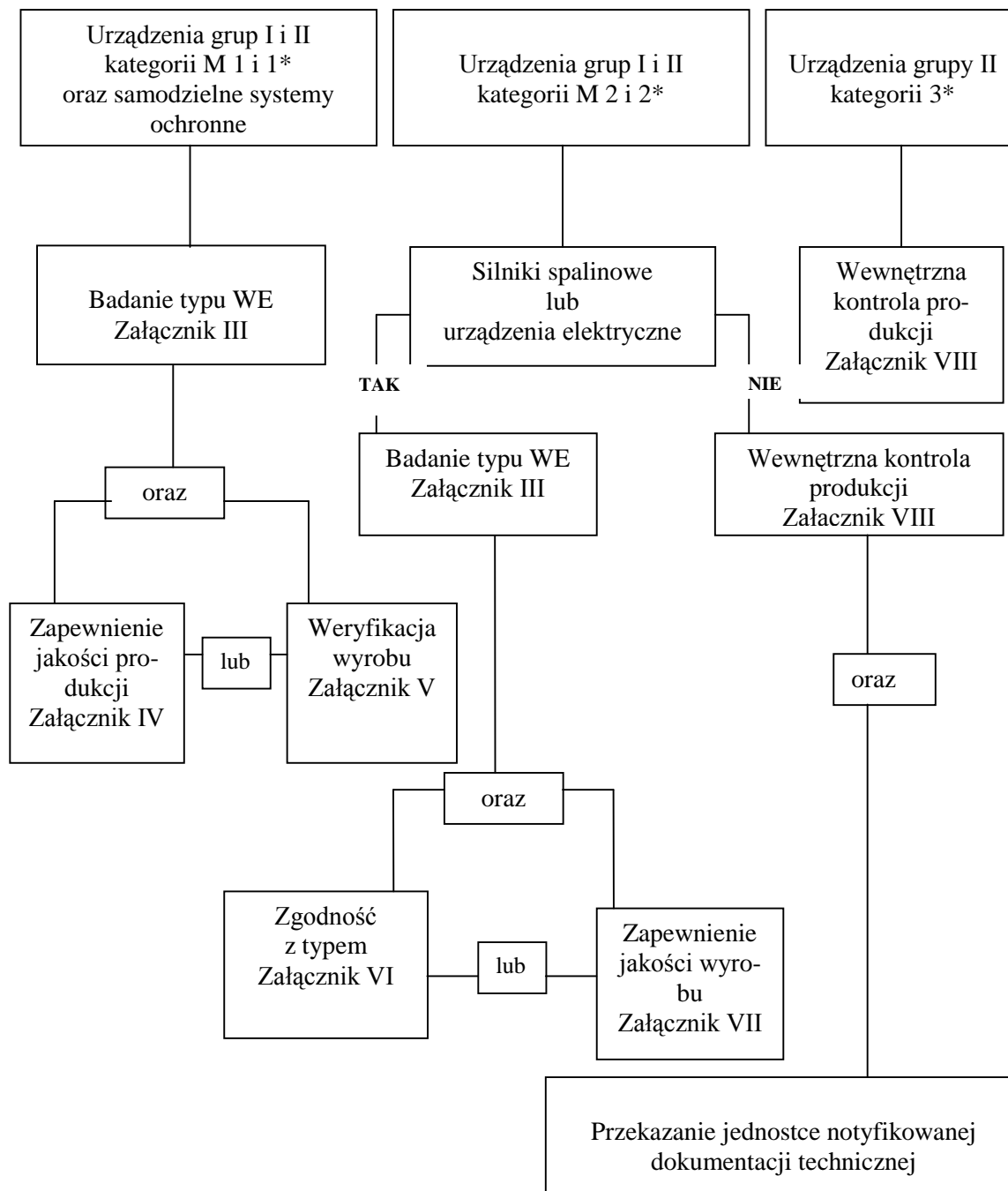
Jednostka notyfikowana bada pojedyncze urządzenie lub system ochronny, przeprowadza badania określone w normach zharmonizowanych, jeżeli one istnieją, lub w normach europejskich, międzynarodowych lub krajowych, albo przeprowadza równoważne badania, aby zapewnić zgodność z odpowiednimi wymaganiami dyrektywy 94/9/WE i wydaje certyfikat zgodności.

Wewnętrzna kontrola produkcji + Przechowywanie dokumentacji przez jednostkę notyfikowaną (Artykuł 8.1 (b) (ii))

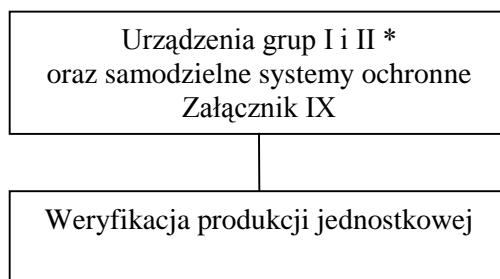
Procedury oceny zgodności wyrobu i systemu jakości są przeprowadzane przez producenta, a przechowywanie dokumentacji przez jednostkę notyfikowaną.

Schemat blokowy pokazujący odpowiednie procedury jest przedstawiony na następnej stronie:

Procedury Oceny Zgodności

Albo

*oraz ich części lub podzespoły i aparatura zgodna z art.1(2), jeżeli są oceniane oddzielnie

Uwaga: Zgodnie z artykułem 8.4 odnośnie do urządzeń i systemów ochronnych wszystkich grup i kategorii, zgodność z p.1.2.7 załącznika II dyrektywy (ochrona przed innymi zagrożeniami) może być spełniona poprzez zastosowanie procedury wewnętrznej kontroli produkcji (załącznik VIII).

Jakie procedury oceny zgodności muszą być przeprowadzone w przypadku wystąpienia różnych kategorii w ramach jednego wyrobu, różnych urządzeń i systemów ochronnych (zgodnie z Art. 1.3.b)?

Jeżeli wyrób jest zbudowany z różnych części podlegających różnym procedurom oceny zgodności, to zadaniem producenta będzie zdecydowanie jak te części i cały wyrób będą wprowadzone do obrotu. Producent może zdecydować, czy zastosować odpowiednie procedury oceny zgodności w odniesieniu do każdej z części, lub całego wyrobu nawet, jeżeli zdecyduje się wprowadzić do obrotu ten wyrób w całości. W przypadku oddzielnych procedur oceny zgodności w odniesieniu do każdej części zestawianego urządzenia (określanego jako zestaw w niniejszych Wytycznych do dyrektywy 94/9/WE), producent może wykorzystać zgodność tych części urządzenia i może ograniczyć swoją własną ocenę ryzyka zestawu do oceny dodatkowego zagrożenia zapłonem i innych zagrożeń, jakie mogą stać się istotne z powodu końcowego zestawienia. Jeżeli zostaną zidentyfikowane dodatkowe zagrożenia, niezbędne będzie przeprowadzenie dodatkowej oceny zgodności zestawu w odniesieniu do tego dodatkowego ryzyka.

Jeżeli producent wyraźnie wymaga od jednostki notyfikowanej oceny wyrobu w całości, to wówczas musi być zastosowana procedura oceny zgodności obejmująca najwyższy poziom wymagań. Jednostka notyfikowana powinna włączyć do badania typu WE (jeżeli to konieczne) wszystkie aspekty dotyczące wyrobu. Istniejące deklaracje zgodności producentów części wyrobu powinny być należycie rozważone.

Jednostka notyfikowana powinna poinformować producenta o możliwości oddzielnych procedur ocen zgodności w odniesieniu do każdej części zestawu, jak zwrócono na to uwagę w niniejszych wytycznych do dyrektywy 94/9/WE.

Każdy certyfikat wydany przez jednostkę notyfikowaną powinien wyraźnie określać, które aspekty dotyczące wyrobu były oceniane przez jednostkę notyfikowaną, a które były oceniane przez samego producenta.

Przykład: Pompa odzyskiwania par na stacji paliw

(a) Pompa zasysa mieszaninę par paliwa z powietrzem z atmosfery i odprowadza ją rurociągiem tworząc w nim strefę 0. W związku z tym pompa jest połączona na wlocie i wylocie z przestrzenią zagrożoną wybuchem zaklasyfikowaną do strefy 0. Sama pompa znajduje się w strefie 1.

Biorąc pod uwagę połączenia wlotu i wylotu pompy musi ona spełniać wymagania dotyczące urządzenia kategorii 1. Odpowiednie badanie typu WE (urządzenia) muszą być przeprowadzone przez jednostkę notyfikowaną. Jeżeli chodzi o pozostałe (zewnątrzne) części składowe i korpus pompy jednostka notyfikowana włącza w procedurę certyfikacji ocenę dotyczącą kategorii 2 nawet, jeżeli są rozważane tylko nieelektryczne źródła zapłonu.

Obydwie kategorie będą wykazane w certyfikacie badania typu WE i w oznakowaniu z wyraźnym rozgraniczeniem, które aspekty dotyczące wyrobu były oceniane przez jednostkę notyfikowaną, a które były oceniane samodzielnie przez producenta. W przypadku części pompy kategorii 2, które wykazują tylko nieelektryczne źródła zapłonu i które są wprowadzane do obrotu oddzielnie oraz których dokumentacja techniczna została przekazana jednostce notyfikowanej, deklaracja zgodności WE (w przypadku urządzenia) lub pisemne świadectwo zgodności (w przypadku części i podzespołów) producenta są wystarczające.

(b) Często oczekuje się od pompy, aby zapobiegała przejściu płomienia deflagacyjnego od jej wlotu do wylotu, ponieważ typowa pompa odzyskiwania par zawiera przerywacze płomienia

w rurze wlotowej i wylotowej. W takim przypadku pompa równocześnie może być zaklasyfikowana jako system ochronny (rurowy przerywacz płomienia deflagracji).

Jednostka notyfikowana po przeprowadzeniu odpowiedniej oceny zdolności zapobieżenia przeniesienia się płomienia – może (wtedy już) wydać oddzielny certyfikat badania typu WE pompie jako systemowi ochronnemu. W przypadku, gdy zarówno urządzenie i system ochronny były ocenione przez tę samą jednostkę notyfikowaną, może być wydany tylko jeden certyfikat badania typu WE.

8.2 Wyjątkowe odstępstwa od procedury oceny zgodności

Wszystkie urządzenia oraz systemy ochronne, do których odnosi się artykuł 1 (1) wraz z częściami lub podzespołami oraz aparaturą, do której odnosi się artykuł 1 (2) objęte są postanowieniami artykułu 8 (5).

Artykuł ten, w wyjątkowych przypadkach, daje kompetentnym władzom poszczególnych państw członkowskich możliwość zezwolenia na wprowadzenie wyrobów do obrotu lub oddawanie do użytku w przypadku, jeżeli nie zostały zastosowane procedury oceny zgodności. Wyjątek ten jest możliwy:

- w następstwie należycie uzasadnionego i skutecznego wniosku do kompetentnych władz danego państwa członkowskiego, i
- jeżeli celem zastosowania wyrobu jest ochrona zdrowia i bezpieczeństwa a, na przykład, opóźnienie wynikające z procedury oceny zgodności mogłoby poważnie przeszkodzić zapewnieniu tej ochrony, i
- jest ograniczone tylko do terytorium danego państwa członkowskiego.

Postanowienie to może być stosowane w przypadkach związanych z bezpieczeństwem, jeżeli zastosowanie danego wyrobu jest niezwłocznie konieczne, a czas przewidziany na przeprowadzenie całej (lub do zakończenia rozpoczętej) procedury oceny zgodności jest niewystarczający. Intencją tego zapisu jest umożliwienie państwom członkowskim (w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa) wprowadzenie bez opóźnienia do obrotu lub oddania do użytku wyrobów innowacyjnych. Nawet w tych przypadkach muszą być spełnione zasadnicze wymagania dyrektywy.

Wobec restrykcyjnych warunków stosowania należy podkreślić, że korzystanie z tej klauzuli winno być stosowane na zasadzie wyjątku i nie może stać się normalną procedurą. W celu utrzymania przejrzystości prawa oraz wsparcia współpracy administracyjnej, państwa członkowskie uzgodniły powołanie kompetentnej Komisji oraz opracowanie szczegółów dotyczących stosowania artykułu 8 (5).

9 JEDNOSTKI NOTYFIKOWANE

9.1 Desygnacja

Załącznik XI dyrektywy 94/9/WE określa kryteria, które muszą być spełnione przez te jednostki. Jednostki, które są w stanie wykazać zgodność z załącznikiem XI poprzez przedłożenie kompetentnym władzom odpowiedniego certyfikatu akredytacji oraz dowody spełnienia wszystkich dodatkowych wymagań lub inne dowody w postaci dokumentów określonych poniżej, są uważane jako notyfikacyjne i pod tym względem odpowiadają załącznikowi XI dyrektywy. Właściwe (dobrowolne) normy zharmonizowane serii EN 45000 zawierają bardzo pomocne i odpowiednie kryteria, których spełnienie pozwala domniemywać zgodność z załącznikiem XI. Nie przeszkadza to jednak, aby jednostki niezachowujące zgodności ze zharmonizowanymi normami nie mogłyby być notyfikowane, ponieważ obligatoryjne jest tylko spełnienie kryteriów ustanowionych w załączniku XI dyrektywy.

Jednostki notyfikowane przeprowadzają fachową oraz niezależną ocenę, która następnie pozwala producentom lub ich przedstawicielom spełnić procedury, żeby domniemywać zgodność z dyrektywą 94/9/WE. Zaangażowanie tych jednostek wymagane jest do:

- wydawania certyfikatów badania typu WE oraz do kontroli, weryfikacji oraz badania urządzeń, systemów ochronnych, aparatury, części i podzespołów przed ich wprowadzeniem do obrotu i/lub oddaniem do użytku,
- oceny systemu jakości stosowanego przez producenta w fazie produkcji.

Jednostki odpowiedzialne za przeprowadzanie działań podanych w artykule 8 dyrektywy muszą być notyfikowane przez państwo członkowskie, pod którego jurysdykcję podlegają, na własną odpowiedzialność wobec Komisji oraz innych państw członkowskich WE. Notyfikacja ta zawiera również określony zakres kompetencji, w odniesieniu do których jednostka ta została oceniona jako technicznie kompetentna do prowadzenia certyfikacji w stosunku do zasadniczych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, określonych w dyrektywie. W przypadku państw członkowskich WE, ta odpowiedzialność za notyfikację stwarza obowiązek zapewniania, że jednostki notyfikowane stale utrzymują techniczne kompetencje wymagane przez dyrektywę 94/9/WE oraz że jednostki te informują swoje władze notyfikujące o wypełnianiu swoich zadań.

Z tego względu od państwa członkowskiego WE, które nie posiada w ramach swojej jurysdykcji, żadnej technicznie kompetentnej jednostki, która mogłaby być notyfikowana, nie wymaga się przeprowadzania notyfikacji. Oznacza to, że od państwa członkowskiego WE, które nie posiada takiej jednostki, nie wymaga się tworzenia takowych, jeżeli państwo nie uznaje potrzeby posiadania takiej jednostki na własnym terytorium. Producent ma zawsze możliwość wyboru kontaktu z jakąkolwiek jednostką o właściwym zakresie kompetencji technicznych, która została notyfikowana przez państwo członkowskie.

Państwa członkowskie na własną odpowiedzialność zachowują prawo do nienotyfikowania jednostki oraz do cofnięcia mianowania. W tej ostatniej sytuacji dane państwo członkowskie powinno o tym powiadomić Komisję oraz inne państwa członkowskie.

W celu uzyskania dalszych informacji dotyczących jednostek notyfikowanych, np. obowiązków, oceny zgodności, badań, warunków kontroli i podzlecenia, prosimy zajrzeć do „Wytycznych wdrażania dyrektyw opartych na koncepcji nowego i globalnego podejścia”.

9.2 Koordynacja i współpraca

Wszystkie jednostki notyfikowane są zapraszane do uczestniczenia w działalności koordynacyjnej jednostek notyfikowanych. Taka grupa jednostek notyfikowanych ustalonych zgodnie z dyrektywą 94/9/WE, tak zwana ExNGB, zwykle spotyka się co rok i składa się z przedstawicieli jednostek notyfikowanych i obserwatorów z Komisji, z branżowych stowarzyszeń producentów i użytkowników, jednostek opracowujących normy i innych zaproszonych. Uczestniczenie w każdym spotkaniu wymaga zaproszenia i każda Strona życząca sobie rozpatrzenia jej uczestnictwa powinna skontaktować się z przewodniczącym grupy albo za pośrednictwem Komisji, albo poprzez jednostkę notyfikowaną w swoim kraju. Grupa odpowiada za omawianie spraw natury technicznej w celu zapewnienia, że warunki techniczne dyrektywy i normy zharmonizowane są stosowane w jednolity sposób. Grupa wydaje arkusze wyjaśniające, gdy istnieją niejasności w postanowieniach technicznych, a także wydaje dokumenty z wytycznymi technicznymi, gdy mniej szczegółowe specyfikacje wymagają rozszerzenia.

Arkusze wyjaśniające i dokumenty z wytycznymi są rejestrowane przez Stały Komitet oraz są publikowane w internecie (<http://europa.eu.int/comm/enterprise/atex/nb/sheets.htm>).

9.3 Podzlecenie

Ustalono, że jednostki notyfikowane będą przechowywać rejestr wszystkich swoich podwykonawców w celu efektywnego nadzoru państwa członkowskiego żeby zapewnić, że działania będą przeprowadzane właściwie. Ten rejestr będzie aktualizowany systematycznie. Rejestr zawiera informacje o podwykonawcy, jego nazwę, adres, właściwości i zakres podejmowanych prac, wyniki regularnie przeprowadzanych ocen podwykonawcy, w tym dowody, zarówno, szczegóły zadań są monitorowane, jak i dowody, że podwykonawca jest kompetentny i utrzymuje kompetencje w zakresie określonych zadań i dowód, że istnieje bezpośrednia umowa cywilnoprawna.

Jednostka notyfikowana może zaangażować ekspertów wspierających jej działania oceniające, lecz te działania ekspertów są kontrolowane tak, jak gdyby ekspert był bezpośrednio zatrudniony w jednostce notyfikowanej zgodnie z tymi samymi wynikającymi z umowy obowiązkami i działając w ramach posiadanego przez jednostkę notyfikowaną systemu jakości.

Grupa ExNGB zgodziła się, że dalsze (kolejne) podzlecenie przez jakiegokolwiek podwykonawcę jest surowo zabronione.

Chociaż ocena może być podzlecona włącznie z oceną w stosunku do zasadniczych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (EHSRs) jednostka notyfikowana pozostanie w pełni odpowiedzialna za całość działań i powinna zabezpieczać bezstronność i integralność działań.

Procedury przeglądu i akceptacji prac dowolnego podwykonawcy będą zapewniały, że podwykonawca nie oferował lub zapewniał konsultacji lub rad producentowi, dostawcy, upoważnionemu przedstawicielowi lub ich rynkowym konkurentom pod względem projektu, konstrukcji, sprzedaży lub konserwacji wyrobów, które są przedmiotem podzlecanego zadania.

9.4 Przechowywanie dokumentacji

Zgodnie z artykułem 8.1 (b) (ii) dyrektywy ATEX 94/9/WE od producenta wymaga się przeprowadzenia procedury oceny zgodności, jak to podano w załączniku VII i następnie:

„przesłać akta przewidziane w załączniku VII, pkt. 3 jednostce notyfikowanej, która powinna potwierdzić w jak najkrótszym terminie odbiór tych akt i przechować je”.

Jednostki notyfikowane do tej procedury powinny być takimi, żeby była ona zgodna z artykułem 8.1 (b) (ii), a nie z procedurą (zgodną) z załącznika VII, ponieważ ta druga procedura nie wymaga udziału jednostki notyfikowanej.

Akta nie są zwracane producentowi na jego wniosek (lecz mogą być uzupełnione), i ogólnie rzecz biorąc są one przechowywane przez okres 10 lat następujących po dacie ostatniego wprowadzenia wyrobu do obrotu. Jest to spowodowane tym, że organy nadzoru rynku w różnych państwach członkowskich muszą mieć dostęp do tych akt w przypadku, gdy zaistnieje potrzeba sprawdzenia projektu danego wyrobu lub szczegółów jego produkcji.

Pod względem używanego środka przekazu, akceptuje się, żeby te akta miały formę elektroniczną, pod warunkiem, że będą one czytelne i „możliwe do odczytania” w ciągu wymaganego okresu przechowywania.

9.5 Jednostki notyfikowane mające wiedzę o wadliwych wyrobach* w obrocie

Również jednostka notyfikowana, która posiada wiedzę o wadliwym wyrobie, lecz niezaangażowana ani w moduł badania typu WE ani w moduł nadzoru nad produkcją, powinna podjąć pewne działania.

Jeżeli nie istnieje bezpośrednie niebezpieczeństwo i jeżeli po skontaktowaniu się z odpowiedzialną za badanie typu WE jednostką notyfikowaną i jednostką notyfikowaną odpowiedzialną za nadzór produkcji wadliwego wyrobu jednostka notyfikowana nie osiągnie zadowalającego rozwiązania w odpowiednim czasie, to powinna ona poinformować swój organ nadzoru nad rynkiem aby wszczął odpowiednie działania.

W przypadku bezpośredniego niebezpieczeństwa jednostka notyfikowana powinna bezzwłocznie poinformować swój organ nadzoru nad rynkiem, jednostkę notyfikowaną badającą typ WE i jednostkę notyfikowaną sprawującą nadzór nad produkcją.

* patrz uwaga 1 niniejszych wytycznych

10 DOKUMENTY ZGODNOŚCI

10.1 Dokumenty wydawane przez producenta

10.1.1 Deklaracja zgodności WE⁴⁹

Zaraz po tym, jak producent zastosował odpowiednie procedury celem zapewnienia zgodności z zasadniczymi wymaganiami dyrektywy, obowiązkiem producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela ustanowionego w UE jest umieszczenie oznakowania CE oraz zredagowanie pisemnej deklaracji zgodności WE.

Producent lub jego upoważniony przedstawiciel ustanowiony w UE przechowuje kopię deklaracji zgodności WE przez okres dziesięciu lat od daty wytworzenia ostatniego egzemplarza urządzenia.

W przypadku, gdy ani producent ani jego upoważniony przedstawiciel nie jest ustanowiony w UE, osoba, która wprowadza wyrób do obrotu w UE, ma obowiązek przechowywania kopii deklaracji zgodności WE.

W związku z jednostkami notyfikowanymi może być wymagane w procedurze oceny zgodności, że deklaracja zgodności WE musi zawierać, jeżeli ma to zastosowanie, nazwę, numer identyfikacyjny i adres jednostki notyfikowanej i numer certyfikatu badania typu WE. Nazwa i adres jednostki notyfikowanej wymaganej w fazie produkcji, jeżeli ma to zastosowanie, nie jest obowiązkowym wymaganiem.

Jeżeli chodzi o zestawy urządzeń ATEX to, jeżeli jakiś zestaw jest traktowany jak nowy wyrób będący urządzeniem ATEX, to od deklaracji zgodności WE wymaga się tylko, aby umożliwiała identyfikację zespołu i zawierała odpowiednie informacje. Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych urządzeń stanowiących zestaw będzie zawierała dokumentacja techniczna. Jednakże obowiązkiem każdego producenta w łańcuchu dostaw jest podanie odpowiednich informacji dotyczących urządzeń zestawu, jeżeli były one wcześniej wprowadzane do obrotu ze swoimi własnymi deklaracjami zgodności WE i instrukcjami.

Załącznik X.B dyrektywy określa, co musi zawierać deklaracja zgodności WE. Dalsze informacje można znaleźć w części 5.4 „Niebieskiego Przewodnika”. Jako ogólną zasadę przyjęto, że treść deklaracji zgodności WE zawiera co następuje:

a) Nazwa lub znak identyfikacyjny i adres producenta albo jego upoważnionego przedstawiciela we Wspólnocie,	Nie powoduje komplikacji fakt, że na wyrobie w miejsce nazwy producenta (lub upoważnionego przedstawiciela) umieszcza się nazwę organizacji lub upoważnionego przedstawiciela
b) opis urządzenia, itd	Opisowe określenie wyrobu, np. moduł kontroli silnika Typ ABC 123 i jego użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem. W przypadku zestawu powinny być wymienione urządzenia zestawu, które są urządzeniami ATEX, i które były oddzielnie ocenione.
c) Wszystkie odpowiednie postanowienia spełnione przez urządzenie itd.	Oznaczenie umieszczane na wyrobie, np. urządzenie grupy II, kategorii 2 G (IIB T4).

⁴⁹ Patrz załącznik IV paragraf 1, załącznik V paragraf 2, załącznik VI paragraf 1, załącznik VII paragraf 1, załącznik IX paragraf 1 dyrektywy.

d) Jeżeli ma to zastosowanie, nazwa, numer identyfikacyjny i adres jednostki notyfikowanej oraz numer certyfikatu badania typu WE	Nazwa i numer jednostki notyfikowanej (lub jednostek) przeprowadzającej badania typu WE. W przypadku urządzenia nieelektrycznego kategorii 2, powinno być odesłanie do jednostki notyfikowanej przechowującej kopie dokumentacji technicznej. Jeżeli jednostka odpowiedzialna za nadzór nad przestrzeganiem koniecznych warunków zapewnienia jakości (QA) nie jest tą samą jednostką, która wydała oryginalny certyfikat, musi być ona wymieniona oddzielnie. Jednakże podawanie nazwy i adresu jednostki notyfikowanej zaangażowanej w fazę produkcji nie jest obowiązkowym wymaganiem. Nie powinno być odniesienia do certyfikatu jednostki notyfikowanej chyba, że to właśnie wynika z zakresu dyrektywy. Certyfikaty wydane przez jednostki w ramach ich „prywatnej” zdolności prawnej jako jednostki notyfikowanej powinny być dołączone do dokumentacji technicznej, jako część dowodów zgodności, lecz nie powinny one być powołane w deklaracji zgodności.
e) Jeżeli ma to zastosowanie, odniesienie do norm zharmonizowanych	Normy zharmonizowane powołane w dokumentacji technicznej powinny być tu wymienione.
f) Jeżeli ma to zastosowanie, użyte normy i specyfikacje techniczne	Inne normy i specyfikacje techniczne powołane w dokumentacji technicznej powinny być tu wymienione.
g) Jeżeli ma to zastosowanie, odniesienia do innych wspólnotowych dyrektyw, które były stosowane.	Jeżeli jest to deklaracja wielodyrektywowa, to od jej nagłówka powinno być jasnym, jakim dyrektywom odpowiada wyrób.
h) Tożsamość podpisującego, który był uprawniony do podejmowania zobowiązań w imieniu producenta itd.	Podpisujący musi być odpowiedzialnym przedstawicielem producenta lub upoważnionym przedstawicielem.

10.1.2. Pisemne świadectwo zgodności części i podzespołów

Nie należy mylić deklaracji zgodności WE z pisemnym świadectwem zgodności części i podzespołów wspomnianym w artykule 8 (3) dyrektywy 94/9/WE. Ponadto aby zadeklarować zgodność części i podzespołów z postanowieniami dyrektywy, pisemne świadectwo zgodności musi podawać właściwości części i podzespołów oraz informacje, jak należy je montować w urządzeniu lub systemie ochronnym, aby zapewnić, że kompletne urządzenie lub system ochronny spełnia mające zastosowanie zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dyrektywy 94/9/WE.

10.1.3 Dokumenty towarzyszące wyrobowi

Zgodnie z artykułem 4 (2) i 5 (1) dyrektywy 94/9/WE oraz do celów nadzoru rynku deklaracja zgodności WE / pisemne świadectwo zgodności musi towarzyszyć informacji podanej na każdym pojedynczym wyrobie lub na każdej partii tych samych wyrobów dostarczanych temu samemu końcowemu użytkownikowi.

Do wyrobu dołącza się instrukcję bezpiecznego użytkowania (patrz zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (EHSR) punkt 1.0.6). Producent nie musi dostarczać użytkownikowi końcowemu pełnej dokumentacji technicznej.

W przypadku zestawów ważną rzeczą jest, aby w celu zapewnienia bezpiecznej instalacji, eksploatacji i konserwacji zespołu, przekazać końcowemu użytkownikowi wszelkie istotne informacje. Producent zestawu powinien to uczynić poprzez włączenie wszystkich odpowiednich informacji w komplet dokumentacji dostarczanej końcowemu użytkownikowi.

10.1.4 Przechowywanie dokumentacji – zapewnienie jakości

Zgodnie z załącznikiem IV, punkt 5, dyrektywy ATEX 94/9/WE producent, lub gdy ma to zastosowanie, upoważniony przedstawiciel lub importer, powinien, przez okres kończący się co najmniej 10 lat po dacie wyprodukowania ostatniego egzemplarza danego urządzenia, być zdolnym udostępnić władzom krajowym:

- dokumentację systemu jakości,
- uaktualnienia systemu jakości,
- raporty z auditów i certyfikaty wydane przez jednostkę notyfikowaną.

Większe firmy mają certyfikowane systemy zarządzania jakością zgodnie z normami ISO 9000. W przypadku takich producentów jest zrozumiałe, że trudno przechowywać wszystkie dokumenty dotyczące jakości i zmian w systemie jakości, przez tak długi okres. Według opinii Stałego Komitetu ds. dyrektywy ATEX 94/9/WE, wymagania załącznika IV, punkt 5, dyrektywy 94/9/WE ATEX są spełnione, jeżeli producent przechowuje do dyspozycji władz krajowych, przynajmniej aktualną dokumentację systemu jakości + następujące dokumenty, które muszą być przechowywane przez okres kończący się co najmniej 10 lat po dacie wyprodukowania ostatniego egzemplarza danego urządzenia:

- raportów z auditów i certyfikatów wydanych przez jednostkę certyfikującą system zgodnie z ISO 9000. Będzie to jeden lub dwa – raporty z auditów za każdy rok, które będą zawierały aktualny wówczas stan systemu jakości ze zmianami,
- raportów z auditów i powiadomienia jednostek notyfikowanych, które wydawały powiadomienia o zapewnieniu jakości produkcji.

W tle powyższego rozważania pojawia się przekonanie, że taka dokumentacja będzie zawsze wystarczająca, żeby umożliwić wykazanie organowi nadzoru rynku, że odpowiednia(e) procedura(y) oceny zgodności była(y) zastosowywana(e) w zadowalający sposób oraz odpowiednie zobowiązania wynikające z dyrektywy 94/9/WE ATEX były spełnione.

10.1.5 Akceptacja wyników badań producentów przez jednostkę notyfikowaną

Sprawozdania z badań mogą być częścią dokumentacji, którą producent musi przedstawić jednostce notyfikowanej i mogą być one w odpowiednim zakresie brane pod uwagę.

Odpowiednie aspekty dotyczące bezpieczeństwa mające związek z załącznikiem III (badanie typu WE), załącznikiem V (weryfikacja wyrobu) i załącznikiem IX (weryfikacja produkcji jednostkowej) dyrektywy 94/9/WE wymagają prawnego uregulowania uwzględniając samodzielność jednostek notyfikowanych i jawność wzajemnych interwencji klienta i wszystkich zainteresowanych stron (np. krajów członkowskich, Komisji Europejskiej, producentów, jednostek notyfikowanych).

Dlatego jednostki notyfikowane mogą akceptować tylko sprawozdania z badań producentów pod pewnymi warunkami. Wymagania zawarte w normie EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących (ISO/IEC 17025: 2005)” powinny stanowić podstawę akceptacji wyników badań.

Jednostka notyfikowana musi stwierdzić akceptację wyników badań w swoim sprawozdaniu z badań.

W każdym przypadku jednostka notyfikowana zachowuje pełną odpowiedzialność za akceptację wyników badań i za oparte o nie certyfikaty badania typu WE (załącznik III) lub zaświadczenie o zgodności (załącznik V i IX).

10.2 Dokumenty wydawane przez jednostkę notyfikowaną

Jednostka notyfikowana wydaje następujące dokumenty zgodne z postanowieniami odpowiednich procedur oceny zgodności:

- certyfikat badania typu WE,
- powiadomienie o zapewnieniu jakości wyrobu i produkcji,
- powiadomienie o zgodności z typem,
- weryfikacja wyrobu, zaświadczenie o zgodności,
- weryfikacja jednostkowa, zaświadczenie o zgodności.

Dokumenty te nie muszą być załączane do wyrobu.

Wydanie certyfikatu badania typu WE jest niemożliwe w przypadku wyrobów nieelektrycznych kategorii 2 i wyrobów kategorii 3 jak określono w artykule 8(1)(b) i 8(1)(c). Jednakże możliwe jest wydanie certyfikatu dobrowolnego. Jednostka notyfikowana może nie znakować certyfikatu znakiem, że jest jednostką notyfikowaną, ponieważ działanie to nie jest w ramach jej uprawnień. Dlatego numeru jednostki notyfikowanej nie wolno umieszczać za znakiem CE. To samo dotyczy producenta, którego system zapewnienia jakości jest nadzorowany przez jednostkę notyfikowaną, ponieważ Wewnętrzna kontrola produkcji nie wymaga zaangażowania jednostki notyfikowanej. Nie istnieje sprzeciw dotyczący użycia w sześcioboku (znaku Ex) lub powołań dyrektywy 94/9/WE.

10.3 Certyfikat badania typu WE oraz odpowiedzialność zaangażowanych stron

Certyfikat badania typu poświadcza, że dana próbka (wraz z wymaganymi instrukcjami, jeżeli to właściwe) reprezentatywna dla przewidywanej przez producenta produkcji spełnia odpowiednie, mające zastosowanie wymagania dyrektywy, w szczególności zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (EHSRs).

Pojawia się pytanie, jakie działania musi podjąć jednostka, gdy nastąpił rozwój „ogólnie uznawanego współczesnego stanu wiedzy”. Bezsporne jest, że pierwotnie zastosowane specyfikacje mogą nadal wykazywać spełnienie zasadniczych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a certyfikat badania typu pozostaje ważny.

Jednak z czasem może nastąpić istotny rozwój „ogólnie uznawanego współczesnego stanu wiedzy” tak, że **pierwotnie zastosowane specyfikacje nie będą zapewniały, że zbadany typ spełnia zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia**. Należy zauważyć, że pytanie, czy nastąpił istotny rozwój ogólnie uznawanego współczesnego stanu wiedzy, nie jest pozostawione sa-

modzielnej interpretacji jednostki notyfikowanej, lecz musi być ogólnie uznany przez wspólnotę techniczną zaangażowanych stron. W takich przypadkach wymagane jest dalsze działanie, ponieważ certyfikat badania typu stał się nieprawidłowym i jednostka notyfikowana musi powiadomić producenta, że certyfikat stracił ważność.

Należy jednakże zauważyć, że takie działanie nie będzie działało wstecz i dlatego nie będzie dotyczyło wyrobów wprowadzonych do obrotu i/lub oddanych do użytku podczas, gdy producent był w posiadaniu, (jeżeli ma to zastosowanie) ważnego certyfikatu.

Dając sensowny okres przejściowy i znając obecny rozwój – przypuszcza się, że jednostka notyfikowana będzie miała wystarczający czas, aby skontaktować się z producentem i podjąć niezbędną powtórzną ocenę tak, aby było łagodne przejście od jednego zestawu stosowanych specyfikacji do innego.

Należy także jeszcze raz stwierdzić, że pełna odpowiedzialność za zgodność wyrobu spoczywa na producencie, który musi zapewnić że posiada ważny certyfikat, jeżeli jest to wymagane. Zatem jest równoległa odpowiedzialność za zapewnienie ważności certyfikatu – producenta, który (jeżeli konieczne) musi mieć ważny certyfikat oraz jednostki notyfikowanej za zapewnienie, że istniejący certyfikat jest prawidłowy w swoich ocenach oraz typ (wyrobu) nadal spełnia zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

11 OZNACZANIE

11.1 Oznakowanie CE

Jako ogólną zasadę, dyrektywy nowego podejścia w tym dyrektywa 94/9/WE uwzględniają umieszczenie oznakowania CE jako część procedur oceny zgodności w perspektywie całkowitej harmonizacji. Stosowane procedury oceny zgodności są opisane w odpowiednich dyrektywach nowego podejścia, w oparciu o procedury oceny zgodności określone w Uchwale Rady 93/465/EWG. **Jeżeli wyrób podlega kilku dyrektywom, które wszystkie przewidują oznakowanie CE, oznakowanie wskazuje, że wyrób jest zgodny z postanowieniami wszystkich tych dyrektyw.** W czasie okresu przejściowego dyrektywy nowego podejścia, producent posiada możliwość wyboru albo spełnić wymagania tej dyrektywy, albo wcześniejsze odpowiednie przepisy. Wybrana opcja, a w związku z tym zakres zgodności chroniony oznakowaniem CE, musi być wskazane przez producenta w załączonych dokumentach.

Jakiegokolwiek wprowadzające w błąd znakowanie w rozumieniu jakiegokolwiek z tych dyrektyw jest zakazane.

Ponieważ niniejsze wytyczne zostały opracowane zwłaszcza w celu ułatwienia stosowania dyrektywy 94/9/WE, następne objaśnienia dotyczyć będą tylko tej dyrektywy. Jeżeli inne dyrektywy mogą być stosowane równolegle, to ich postanowienia muszą być brane pod uwagę dodatkowo do postanowień dyrektywy 94/9/WE.

Oznakowanie CE jest stosowane przez producenta jako deklaracja, że uważa on dany wyrób za wytworzony zgodnie ze wszystkimi mającymi zastosowanie postanowieniami i wymaganiami dyrektywy 94/9/WE oraz wyrób ten został poddany właściwej procedurze oceny zgodności.

Oznakowanie CE jest obowiązkowe i musi być umieszczone przed tym, jak urządzenie lub system ochronny zostanie wprowadzony do obrotu lub zostanie oddany do użytku. Zgodnie z artykułem 8 (3) części I podzespoły są wyłączone z tego postanowienia. Zamiast oznakowania CE, części i podzespoły muszą być dostarczane wraz z pisemnym świadectwem potwierdzającym ich zgodność z postanowieniami dyrektywy, określającymi ich właściwości oraz wskazującym na sposób ich montowania w urządzeniu lub systemie ochronnym. Takie odmienne traktowanie części i podzespołów wynika z definicji części i podzespołów, które jako części strukturalne, nie posiadają funkcji samodzielnych.

Na ogół oznakowanie CE musi być umieszczane podczas fazy kontroli produkcji przez producenta lub jego uprawnionego przedstawiciela ustanowionego we Wspólnocie. W pewnych przypadkach jest możliwe umieszczanie oznakowania CE wcześniej, np. podczas fazy produkcji złożonego wyrobu (np. pojazdu). Niezbędne jest wówczas, aby producent formalnie potwierdził, w fazie kontroli produkcji, zgodność takiego wyrobu z wymaganiami dyrektywy. Oznakowanie CE musi składać się z liter „CE” posiadających kształt opisany w załączniku X dyrektywy 94/9/WE. Na ogół oznakowanie CE musi być umieszczone na wyrobie lub jego tabliczce znamionowej. Chociaż nie jest to wymaganie dyrektywy, za racjonalne uważa się umieszczanie oznakowania CE również na opakowaniu oraz w towarzyszących dokumentach, jeżeli jego umieszczenie nie jest możliwe bezpośrednio na wyrobie ze względu na jego rozmiar lub właściwości.

Celowe, choć nieobowiązkowe, jest umieszczanie oznakowania CE w wielu miejscach, na przykład na opakowaniu zewnętrznym, jak i wewnątrz, na samym wyrobie; będzie to powodować, że oznakowanie będzie mogło być ustalone nawet bez otwierania opakowania.

Oznakowanie CE winno być umieszczone w widocznym miejscu, czytelnie oraz w sposób niedający się usunąć. Zabrania się umieszczania innych znaków lub napisów mogących wprowadzić

w błąd stronę trzecią w odniesieniu do znaczenia i formy oznakowania CE. Wymaganie widoczności oznakowania CE oznacza, iż musi być on łatwo dostępny organom nadzoru rynku, jak również konsumentom i użytkownikom. Co do czytelności oznakowania CE wymaga się, aby wysokość znaku była co najmniej 5 mm. Od tego minimalnego wymiaru można odstąpić w przypadku wyrobów o małych rozmiarach. Wymaganie nieusuwalności oznakowania CE oznacza, że, w normalnych warunkach, nie można go usunąć z wyrobu bez pozostawienia widocznych śladów.

W zależności od stosowanej procedury oceny zgodności, jednostka notyfikowana może być zaangażowana w fazę projektowania (załącznik III), fazę produkcji (załączniki IV, V, VI, VII, IX) lub w obie te fazy. Numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej musi towarzyszyć oznakowaniu CE, jeżeli jednostka notyfikowana jest zaangażowana w fazę kontroli produkcji (patrz artykuł 10 (1) dyrektywy 94/9/WE). Niezbędne jest unikanie jakichkolwiek wprowadzających w błąd informacji umieszczanych na urządzeniu, na przykład: numeru jednostki notyfikowanej tam, **gdzie nie jest to przewidziane w dyrektywie**. W związku z tym na wyrobie nie powinien być umieszczony numer jednostki notyfikowanej zarówno na urządzeniach kategorii 3 (innych niż weryfikowane jednostkowo), jak i w przypadku niektórych urządzeń kategorii 2, a także w przypadku jakiegokolwiek dobrowolnej certyfikacji.

Oznakowanie CE i numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej nie musi być koniecznie umieszczany na terytorium Wspólnoty. Mogą być one umieszczane w państwach trzecich, jeżeli wyrób, na przykład jest tam wytwarzany i jednostka notyfikowana albo przeprowadza badania wyrobu na zgodność wyrobu z typem, albo ocenia system zapewnienia jakości u producenta w tym państwie. Oznakowanie CE i numer identyfikacyjny mogą być również umieszczane oddzielnie, dopóki znak CE oraz numer jednostki są ze sobą związane. W przypadku części i podzespołów musi być umieszczany tylko numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej.

Jeżeli urządzenie, które było wprowadzane do obrotu jest wbudowany w inny wyrób (np. zestaw zgodnie z 3.7.5.1), to całe zintegrowane urządzenie musi mieć oznakowanie CE oraz, jeżeli ma to zastosowanie, numer jednostki notyfikowanej.

Chociaż uznano, że części składowe zestawu mogą mieć własne oznakowanie CE umieszczone na podstawie przepisów ich dotyczących, oznakowanie to może być niewidoczne z uwagi na konstrukcję wyrobu końcowego. Jest to dopuszczalne pod warunkiem, że informacje o tym oznakowaniu będą znajdowały się gdzie indziej. Jednakże wyrób końcowy musi mieć pojedynczą tabliczkę jasno odnoszącą się do tego końcowego zestawu przed jego wprowadzeniem do obrotu i/lub oddaniem do użytku. Poprzez umieszczenie oznakowania CE na końcowym wyrobie producent lub jego upoważniony przedstawiciel biorą na siebie pełną odpowiedzialność za zgodność wyrobu końcowego z mającymi zastosowanie zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia dyrektywy 94/9/WE i wszystkimi innymi odpowiednimi dyrektywami.

11.2 Oznaczenia uzupełniające/szczegółowe

Intencją dyrektywy 94/9/WE jest, aby wzór szczegółowego znaku pozostawał zgodny z tym podanym w dyrektywie 84/47/EWG. Chociaż w dyrektywie 94/9/WE nie ma takiego wymagania, zaleca się stosowanie wcześniej ustalonego wzoru (patrz załącznik do niniejszych wytycznych). Za znakiem tym powinny być umieszczane symbole grupy i kategorii (na aparaturze zgodnej z artykułem 1(2) dyrektywy 94/9/WE symbol kategorii powinien być umieszczony w nawiasie) oraz związane z grupą II, literą G (dotyczącą atmosfery wybuchowej powodowanej przez gazy, pary i mgły) i/lub literą D (dotyczącą atmosfery wybuchowej powodowanej przez pył). Instrukcja użytkownika powinna szczegółowo wyjaśnić znaczenie oznaczeń wyrobu. Zaleca się jednak używanie formatu podanego w poniższych przykładach, w których:

„.../...” – oznacza wyrób o dwóch różnych kategoriach,

„...-...” – oznacza, że część wyrobu jest niezgodna z dyrektywą i nie jest przeznaczona do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem.

Ponadto aparatura, zgodnie z artykułem 1.2 dyrektywy, i oddzielnie wprowadzana do obrotu, powinna być oznaczona kategorią urządzenia sterowanego w okrągłych nawiasach; również takie urządzenie, które ma własne potencjalne źródło zapłonu i jest przeznaczone do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem powinno być oznaczone jak urządzenie zgodnie z załącznikiem II punkt 1.0.5.

Błąd! Nie można tworzyć obiektów przez edycję kodów pól. I M 2 wyroby górnicze, grupa I, kategoria M 2

II 1 G wyroby niegórnice, grupa II, kategoria 1 do użytku w atmosferach gazu/pary/mgły

II 1 D wyroby niegórnice, grupa II, kategoria 1 do użytku w atmosferach pyłów

system ochronny do użytku w atmosferach gazu/pary/mgły

II (1) G D aparatura zgodna z artykułem 1(2) dyrektywy 94/9/WE w przestrzeni niezagrażonej wybuchem z iskrobezpiecznym obwodem kategorii „Ex i_a”, który może być połączony, np. z urządzeniem kategorii 1

II 2 G D urządzenie kategorii 2 do użytku w atmosferze zawierającej gazy lub pyły

II (2)/2 (1)/1 G zestaw, (np.:) system wykrywania gazu z więcej niż jedną głowicą detekcyjną, który jest częściowo kategorii 1 a częściowo kategorii 2, utworzony z aparatury zabezpieczającej i urządzenia. Aparatura zabezpieczająca jest przeznaczona do użytku poza strefą zagrożoną, a urządzenie jest przeznaczone do użytku w strefie zagrożonej wybuchem

II 2(1) G urządzenie kategorii 2 zawierające aparaturę zabezpieczającą urządzenie kategorii 1

II 2(1) GD urządzenie jak wyżej, do przestrzeni zagrożonych wybuchem gazów i pyłów

	II (2) G (1) G	aparatura zabezpieczająca, która samodzielnie zapewnia bezpieczeństwo przeciwwybuchowe urządzeń jednego – kategorii 1 i drugiego – kategorii 2
	II 3/3 D	dmuchawa odciągająca powietrze ze strefy 22 i przeznaczona do zainstalowania w strefie 22

Przykłady oznaczeń urządzeń mających różne kategorie:

	II 1/2 G
fą	wskaźnik poziomy, zainstalowany w ścianie zbiornika pomiędzy strefą 0 i strefą 1
	II (2) 3 G	urządzenie elektryczne magistrali obiektowej, zainstalowane w strefie 2 współpracujące z urządzeniem kategorii 2
	II 2/- G	wentylator ssący ze strefy 1, ale przeznaczony do zainstalowania poza przestrzenią zagrożoną wybuchem. W dyrektywie nie ma postanowień odnoszących się do oznaczania wyrobów w przypadku instalowania poza przestrzenią zagrożoną wybuchem
	II 2/3 G	wentylator ssący ze strefy 1, ale przeznaczony do zainstalowania w strefie 2
	II 3/- D	przenośnik śrubowy transportujący pył ze strefy 22, ale instalowany poza przestrzenią zagrożoną wybuchem. W dyrektywie nie ma postanowień odnoszących się do oznaczania wyrobów w przypadku instalowania ich poza przestrzenią zagrożoną wybuchem
	II -/2 D	dmuchawa przetłaczająca niewybuchową atmosferę, ale przeznaczona do zainstalowania w strefie 21

Wszystkie wyroby muszą być oznaczone nazwą i adresem producenta, oznaczeniem serii lub typu, numerem seryjnym (jeżeli istnieje) oraz rokiem produkcji. Do wyrobu musi być dołączona pisemna informacja wyjaśniająca różne kategorie i konsekwencje odnoszące się do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem.

W przypadku, jeżeli wyrób jest objęty więcej niż jedną dyrektywą nowego podejścia, oznakowanie CE oznacza zgodność z właściwymi postanowieniami wszystkich odpowiednich dyrektyw. Aczkolwiek, jeżeli w przypadku co najmniej jednej z tychże dyrektyw obowiązuje okres przejściowy, a co w konsekwencji, pozwala producentowi wybrać, które z przepisów zastosować, oznakowanie CE wskazuje na zgodność tylko z tymi dyrektywami, których zastosowanie jest obowiązkowe oraz innymi, które zostały zastosowane. W przypadku tych ostatnich dyrektyw (odnośne) szczegóły muszą

być podane w dokumentacji, uwagach lub instrukcjach dołączonych do wyrobu lub na tabliczce znamionowej.

11.3 Dodatkowe oznaczenia zgodne z normami

Z uwagi na szczególne znaczenie bezpieczeństwa wyrobów przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem, a zarazem, aby uniknąć nieporozumień, dyrektywa 94/9/WE zawiera zapisy dotyczące dodatkowego oznaczania (patrz załącznik II 1.0.5 oznaczanie).

W załączniku II 1.0.5 dyrektywy podano, że urządzenia, systemy ochronne oraz części i podzespoły muszą posiadać dalsze oznaczenia zawierające wszystkie informacje niezbędne do bezpiecznego użytkowania. Zgodnie z tym wymaganiem normy europejskie dotyczące wyrobów elektrycznych i nieelektrycznych, przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem, przewidują oznaczenia uzupełniające. W celu uzyskania szczegółowych i pełnych informacji o tym oznaczaniu niezbędne jest użycie tych norm.

11.4 Oznaczanie części i podzespołów

Pojawiło się pytanie, czy oznaczanie części i podzespołów jest obowiązkowe.

Ściśle mówiąc dyrektywa 94/9/WE wyraźnie wymaga oznaczania, w załączniku II, punkt 1.0.5, tylko urządzeń i systemów ochronnych. Pytanie, czy niemniej jednak części i podzespoły powinny być oznaczane, żeby ułatwić wprowadzenie dyrektywy, ma szczególne praktyczne znaczenie w przypadkach:

- gdy trudno jest rozpoznać różnicę pomiędzy częściami i podzespołami ATEX a innymi, standardowymi częściami i podzespołami,
- gdy producent, który chciałby użyć części lub podzespołów mógłby mieć poważne problemy w ocenie zagrożenia przy braku wskazania kategorii części lub podzespołu.

Oprócz wątpliwości dotyczącej oznaczania, dyrektywa wymaga w przypadku części i podzespołów świadectwa ich zgodności. W świadectwie tym powinny być podane wszystkie niezbędne informacje określające ich właściwości. Zwykle występuje to w formie znakowania części lub podzespołu w ramach klasyfikacji przeciwwybuchowej części lub podzespołu zgodnie z odpowiednimi normami zharmonizowanymi, które wyglądają jak oznakowanie (np. Ex II 1/2GD cb Tx lub Ex II 1 GD c Tx).

W przypadku części i podzespołów posiadających własne potencjalne źródła zapłonu, lub które są w oczywisty sposób współzależne (w odniesieniu do właściwości części lub podzespołu) od urządzenia określonej kategorii zauważono, że bez określenia grupy i kategorii, nie można przeprowadzić niezbędnej procedury zgodności urządzenia, w którą część lub podzespół będą włączone.

W niektórych przypadkach procedura zgodności może być tylko spełniona, jeżeli określone jest urządzenie, w którą część lub podzespół będą włączone, i jeżeli to włączenie jest przedmiotem procedury zgodności.

Dlatego zaleca się znakowanie części i podzespołów w takich przypadkach, gdy będą one mogły być ocenione w odniesieniu do pewnej kategorii i grupy urządzeń, wskazując je znakami kategorii i grupy.

Poza tym: zaleca się znakowanie części i podzespołów przeznaczonych do samodzielnych systemów ochronnych, które będą mogły być ocenione w odniesieniu do charakterystycznych właściwości tych systemów, włącznie z uzasadnionym wskazaniem tych właściwości w oznaczeniu.

Wzięto również pod uwagę, że wymiary wyrobu stanowią problemem utrudniający ich oznaczenie. W takich przypadkach, informacje powinny być podane w towarzyszącej dokumentacji i na opakowaniu części lub podzespołu podlegającego znakowaniu.

Na koniec przypomina się, że zgodnie z dyrektywą 94/9/WE, **części i podzespoły ATEX nie powinny mieć naniesionego znaku CE.**

11.5 Oznaczenie małych wyrobów

Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oznaczania wyrobów znakiem CE, za racjonalne uważa się umieszczanie oznakowania CE również na opakowaniu oraz w towarzyszących dokumentach, jeżeli jego umieszczenie nie jest możliwe bezpośrednio na wyrobie ze względu na jego rozmiar lub właściwości.

Na wyrobach o bardzo małych rozmiarach, gdzie zredukowanie oznaczenia jest nieuniknione, należy mimo wszystko pozostawić:

- oznaczenie znakiem CE (za wyjątkiem części i podzespołów),
- oznaczenie znakiem ,
- nazwa lub znak firmowy producenta.

11.6 Oznaczenie zestawów

Oznaczenie zestawów jest identyczne jak w przypadku oznaczania urządzeń, w szczególności urządzeń mających różne kategorie. Zestaw może składać się z bardzo wielu ocenionych i zgodnych części (urządzeń, systemów ochronnych, aparatury zabezpieczającej) z ich własnym specyficznym oznaczeniem, być może różnych kategorii. W takich przypadkach nie byłoby pomocne wykazanie tych wszystkich indywidualnych oznaczeń w oznaczeniu kompletnego zestawu. Niemniej jednak, oznakowanie zestawu musi pokazywać wszystkie istotne informacje wymagane w załączniku II, 1.0.5 dyrektywy 94/9/WE niezbędne do zgodnego z przeznaczeniem użytkowania całego zestawu. Oznaczenie powinno być umieszczone w taki sposób – np. na zewnętrznej obudowie zestawu – żeby nie było wątpliwości, że przedstawia ono właściwości całego zestawu a nie tylko jednej jego części.

Zestawy mogą składać się z części różnych kategorii i być przeznaczonymi do mających różne właściwości fizyczne atmosfer wybuchowych. Oznaczenie takiego zestawu jako całości, z podaniem grupy, kategorii i dodatkowych informacji istotnych do bezpiecznego użytkowania zestawu (klasa temperaturowa itd.) może być objęte jednym z dwóch następujących scenariuszy:

Przypadek 1: Zestaw jako całość jest przeznaczony do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem w jednej określonej strefie

Jeżeli poszczególne części zestawu są oznaczone tak, że wskazuje to, że są one przeznaczone do atmosfer wybuchowych mających różne właściwości, to ta część, która ma podany najniższy poziom zabezpieczenia określa oznaczenie całego zestawu. To znaczy, że kategoria, klasa temperaturowa, grupa wybuchowa itd. o najniższych wymaganiach odnoszących się do urządzenia musi być użyta w oznaczeniu całego zestawu.

Przypadek 2: Części zestawu są przeznaczone do użytku w przestrzeni zagrożonej wybuchem w różnych strefach i/lub mających różne właściwości fizyczne

Jeżeli jest to istotne ze względu na takie przewidywane użytkowanie, oznaczenie zestawu powinno zawierać wszystkie grupy, kategorie i dodatkowe oznaczenia (klasa temperaturowa itd.) niezbędne w odniesieniu do przewidywanych atmosfer. W takim przypadku instrukcje dotyczące użytkowania, instalowania itd. powinny wskazywać na przewidywane różne atmosfery/strefy (i/lub wskazywać na zapewnione środki konstrukcyjne) lub wokół różnych części urządzenia lub zestawu.

Przykłady (w tych przykładach są podane tylko kategorie i dodatkowe oznaczenia istotne ze względu na bezpieczne użytkowanie):

Przykłady odnoszące się do przypadku 1:

- zestaw składający się z części oznaczonych T3 oraz części oznaczonych T6 powinien w całości być oznaczony T3, że jest przeznaczony do użytku w atmosferze T3,
- zespół pompowy składający się z pompy cieczy (niepalna ciecz) i z napędowego silnika elektrycznego; pompa jest oznaczona II 2 G T6, a silnik II2 G IIB T4; cały zestaw powinien być oznaczony II 2 G IIB T4 ponieważ silnik jest częścią, która spełnia niższe wymagania,
- podobny zespół pompowy składający się z pompy pompuje gorącą ciecz (niepalną). Pompa jest oznaczona II 2 G IIB T3, a silnik: II 2 G IIB T4; w tym przypadku zestaw powinien być oznaczony II2 G IIB T3.

Przykłady odnoszące się do przypadku 2:

- wentylator przetłaczający atmosferę wybuchową IIA T3 (strefa 1), wentylator jest wyposażony w silnik elektryczny i urządzenie sterujące umieszczone w strefie 2, wentylator jest odpowiednio oznaczony II 2/3 G IIA T3; silnik jest oznaczony II 3 G T3, iskrobezpieczne urządzenie sterujące II 2 G IIC T6; ponieważ iskrobezpieczne urządzenie sterujące jest umieszczone w tej samej atmosferze co silnik, część spełniająca najniższe wymagania (w tym przypadku silnik) jest decydującą częścią; w związku z tym cały zestaw jest oznaczony II 2/3 G IIA T3.
- podobny zestaw wentylatora, ale z silnikiem znajdującym się poza strefą zagrożenia; cały zestaw jest oznaczony II 2/3- G IIA T3.

11.7 Oznaczanie części lub podzespołów

Osoba odpowiedzialna za wprowadzenie wyrobu do obrotu i/lub oddanie wyrobu do użytku musi oznaczyć je nazwą i adresem producenta zgodnie z załącznikiem II dyrektywy 94/9/WE, punkt 1.0.5. Dyrektywa pozostawia swobodę wyboru pomiędzy znakiem firmowym a nazwą firmy, jeżeli są one różne. Oznaczenie musi zawierać adres. Adres może być uproszczony, jeżeli na małym wyrobie rzeczywiście nie ma miejsca a osoba odpowiedzialna będzie identyfikowalna. W każdym razie adres na tabliczce musi być wystarczający do pocztowego kontaktu z firmą. Adres internetowy nie jest wystarczający lecz powinien być podany adres pocztowy. W niektórych krajach niepowtarzający się pocztowy kod identyfikuje adres. Użycie tego pocztowego kodu jest wystarczające w tym kraju.

12 KLAUZULA BEZPIECZEŃSTWA⁵⁰ I PROCEDURA

Klauzula bezpieczeństwa, o której mowa w artykule 7 dyrektywy jest procedurą UE, zgodnie z którą, jeżeli jakieś państwo członkowskie wobec niezgodności z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz wobec uznania urządzenia za niebezpieczne w odniesieniu do osób, zwierząt lub mienia, podejmie działania w celu wycofania wyrobu z rynku, zabronienia wprowadzania go do obrotu lub ograniczenia swobodnego przepływu urządzeń ocenionych w jeden ze sposobów przewidzianych w dyrektywie, a zatem posiadających oznakowanie CE, winno natychmiast powiadomić Komisję o podjęciu tychże działań.

Państwo członkowskie oraz jego odpowiednie władze wykonawcze rozpatrując decyzję o wszczęciu procedury klauzuli bezpieczeństwa będzie musiało rozstrzygnąć, czy wyrób jest niezgodny w znacznym stopniu lub, czy jego niezgodność może być uznana za mniej znaczącą, celem rozwiązania problemu bez potrzeby uciekania się do procedur uruchamianych przez mechanizm klauzuli bezpieczeństwa.

Na przykład niezgodność o małym znaczeniu może dotyczyć nieczytelności znaku CE. W takich przypadkach państwo członkowskie może wystosować do producenta lub jego przedstawiciela notę o zastosowaniu się do wymagań lub państwo to może podjąć stosowne kroki przewidziane w prawie krajowym w celu zachęcenia osoby odpowiedzialnej do podjęcia właściwych działań naprawczych.

Najważniejszym zapisem tej części dyrektywy jest to, że w każdym przypadku, państwo członkowskie musi zdecydować czy brak zgodności jest niebezpieczny w odniesieniu do osób, zwierząt lub mienia oraz czy klauzula bezpieczeństwa jest najbardziej skutecznym środkiem zapewnienia bezpieczeństwa osób, zwierząt lub mienia.

Każde powiadomienie, które spełnia kryteria uruchamiające klauzulę bezpieczeństwa, uruchamia proces konsultacji pomiędzy Komisją i „stronami zaangażowanymi”. „Strony zaangażowane” to przede wszystkim państwa członkowskie UE, producent lub jego przedstawiciel ustanowiony w UE lub w przypadku ich braku osoba, która wprowadza wyrób do obrotu w UE.

Przeprowadzona w powyższy sposób procedura konsultacji umożliwia Komisji ocenę zasadności podjętych środków restrykcyjnych. W związku z tym powiadomienie o zastosowaniu tych środków zgłaszane Komisji musi zawierać szczegółowe informacje dokładnie określające, z jakich przyczyn dany wyrób nie jest niezgodny z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ustanowionymi w dyrektywie.

Jeżeli po konsultacjach Komisja uzna, że środki te są zasadne, bezzwłocznie informuje państwo członkowskie, które podjęło inicjatywę oraz inne państwa członkowskie. Z punktu widzenia Komisji, celem informowania innych państw członkowskich jest skłonienie tych państw do podjęcia właściwych środków zgodnie z artykułem 3 dyrektywy.

⁵⁰ Szczegółowa analiza „Klauzuli bezpieczeństwa” – patrz „Przewodnik wdrażania dyrektyw opartych na koncepcji nowego i globalnego podejścia” strona I/E, Rozdziały 2, 3, 4.

Jeżeli Komisja uzna, że środki podjęte przez państwo członkowskie za niezasadne, poprosi dane państwo członkowskie o wycofanie tych środków oraz do przywrócenia swobodnego przepływu danych wyrobów na swoim terytorium. Jeżeli państwo członkowskie nie zajmie takiego samego stanowiska co Komisja, to rozważy ona możliwość wszczęcia procedury przewidzianej w artykule 226 Traktatu⁵¹.

Celem zapewnienia przejrzystości i właściwej spójności stosowania klauzuli bezpieczeństwa, artykuł 7.4 mówi: „Komisja powinna zapewnić, aby państwa członkowskie były stale informowane o przebiegu i wyniku tej procedury”.

Dodatkowo do tych postanowień, dyrektywa przewiduje w artykule 6 (1) określoną klauzulę bezpieczeństwa dotyczącą norm. W przypadku, jeżeli państwo członkowskie lub Komisja uzna, że normy zharmonizowane nie w pełni zaspokajają zasadnicze wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zawarte w dyrektywie, to przedstawia tę kwestię pod obrady specjalnego Komitetu powołanego na podstawie dyrektywy 83/189/EWG⁵²: Komitet zbada dany przypadek oraz przedstawi Komisji opinię. Na podstawie tej opinii Komisja poinformuje państwa członkowskie o konieczności lub zaniechaniu wycofania referencji, dotyczących tych norm, z opublikowanej informacji.

⁵¹ Artykuł 226 Traktatu: Jeśli Komisja uzna, że Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy niniejszego Traktatu, wydaje ona uzasadnioną w tym przedmiocie, po uprzednim umożliwieniu temu Państwu przedstawienia swych uwag. Jeśli Państwo to nie zastosuje się do opinii w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości.

⁵² Dyrektywa 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiająca procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych; Dz.U. WE nr L 204, z 21.07.1998, str. 37-48, zmieniona dyrektywą 98/48/WE.

13 EUROPEJSKIE NORMY ZHARMONIZOWANE⁵³

Dyrektywa 94/9/WE daje producentom możliwości spełnienia jej wymagań przy projektowaniu i wytwarzaniu wyrobów w zgodności bezpośrednio z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia lub z normami zharmonizowanymi, które są opracowane specjalnie aby umożliwić domniemanie zgodności z tymi wymaganiami. Innymi słowy, w przypadku kwestionowania zgodności, odpowiedzialne władze krajowe muszą wykazać, że urządzenie jest niezgodne z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zawartymi w dyrektywie.

Domniemanie zgodności jest możliwe w sensie prawnym, tylko poprzez zastosowanie norm krajowych przenoszących normę zharmonizowaną, o której informację opublikowano w Dz.U. WE. W przypadku, jeżeli odpowiednia krajowa jednostka normalizacyjna nie dokonała przeniesienia normy, stosowanie oryginalnej normy zharmonizowanej lub przeniesionej normy w innym państwie członkowskim UE, pozwala na domniemanie zgodności. Jednakże, przeniesienie tej normy do krajowego zestawu norm musi nastąpić przynajmniej w jednym państwie członkowskim WE.

Przemysł i wiele jednostek notyfikowanych angażuje się w opracowywanie tych norm, stąd prawdopodobnie stosowanie tych norm, po tym jak staną się dostępne, będzie to preferowanym sposobem wykazywania zgodności.

Normy zharmonizowane są jedynymi dokumentami, których dobrowolne zastosowanie zapewnia domniemanie zgodności. Producenci mogą także zdecydować się na użycie istniejących europejskich, krajowych i innych norm lub specyfikacji technicznych uznanych za ważne lub odpowiednie, aby spełnić odpowiednie wymagania dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, równocześnie sprawdzając dodatkowo wymagania nieujęte w powyższych dokumentach.

Normy są uzupełniane i aktualizowane w miarę rozwoju nowej wiedzy technicznej. Podczas procesu aktualizowania, producent w dalszym ciągu może używać przyjętą normę zharmonizowaną w celu zapewnienia pełnej zgodności z wymaganiami dyrektywy nawet, jeżeli wiadomo, że w najbliższym czasie norma zostanie zmieniona.

13.1 Normy publikowane w Dzienniku Urzędowym

Informacje dotyczące wykazu europejskich norm zharmonizowanych można znaleźć na stronie internetowej Komisji Europejskiej⁵⁴.

Normy europejskie są dostępne w:

- CEN, rue de Stassart, 36, B-1050 Bruxelles; tel.(32-2) 550 08 11; fax (32-2) 550 08 19 (<http://www.cenorm.be>)
- CENELEC, rue de Stassart, 35, B-1050 Brussels; tel. (32-2) 519 68 71; fax (32-2) 519 69 19 (<http://www.cenelec.org>).

Krajowe wersje norm zharmonizowanych są dostępne w krajowych jednostkach normalizacyjnych.

⁵³ Szukaj na <http://europa.ue.int/comm/enterprise/newapproach/legislation/guide/legislation.htm> („Blue Guide”).

⁵⁴ <http://europa.ue.int/comm/enterprise/newapproach/standardization/harmstds/reflist/atex.html>

13.2 Programy normalizacyjne

Dwa programy normalizacyjne zostały skierowane do europejskich organizacji normalizacyjnych. Każdy z nich jest przedmiotem mandatu normalizacyjnego opracowanego przez Komisję Europejską.

Komisja Europejska przyznała mandat CEN/CENELEC do tworzenia norm europejskich. Mandat obejmuje prace normalizacyjne niezbędne do osiągnięcia optymalnego funkcjonowania dyrektywy w obu obszarach elektrycznym i mechanicznym.

Mandat wymaga podjęcia intensywnej współpracy pomiędzy CEN i CENELEC w przeprowadzaniu następujących prac:

1. Przeglądu i, jeżeli jest to konieczne, modyfikacji istniejących norm w celu ich dostosowania do zasadniczych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zawartych w dyrektywie;
2. Ustanawiania nowych wymaganych norm, dając priorytet normom horyzontalnym, które dotyczą szerokiego zakresu wyrobów zamiast dotyczących specyficznych wyrobów, uwzględniając potrzebę prezentowania ich na podstawie przykładów.

Celem wypełniania nadanego mu mandatu, CEN powołał nowy komitet techniczny CEN/TC 305 „Atmosfery wybuchowe – zapobieganie i ochrona przed wybuchem”. Kilka grup roboczych wykonuje szczegółowe prace.

Celem wypełniania mandatu CENELEC powierzył prace TC 31 „Urządzenia elektryczne w przestrzeniach zagrożonych wybuchem” i jego podkomitetom. Komitety te prowadziły prace w obszarze bezpieczeństwa przeciwwybuchowego przez wiele lat, a ich wynikiem było opracowanie serii norm w odniesieniu do dyrektyw „starego podejścia”.

CENELEC i CEN są odpowiedzialne za przygotowanie norm odpowiednio w sektorach przemysłu elektrycznym i nieelektrycznym. Są one odpowiedzialne za zapewnienie aby:

- istniała jednolita interpretacja dyrektywy nowego podejścia dotyczącej przestrzeni zagrożonych wybuchem oraz innych odpowiednich dyrektyw,
- wymagania dotyczące bezpieczeństwa urządzeń elektrycznych i nieelektrycznych były kompatybilne w przypadku, jeżeli się wzajemnie nakładają, a poziomy bezpieczeństwa były takie same,
- przygotowane normy w przyszłości, zadowalająco zaspokajały wzajemne potrzeby tych organizacji.

14 PRZYDATNE ADRESY STRON INTERNETOWYCH

Urządzenia przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem (ATEX) – europejska strona internetowa:

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/atex>

Tekst dyrektywy 94/9/WE:

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/atex/direct/newapproach.htm>

„W jaki sposób stosować dyrektywę”, dalsze rozważania Grupy Roboczej Stałego Komitetu ATEX:

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/atex/standcomm.htm>

Odwołania do narodowych transpozycji dyrektywy 94/9/WE:

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/atex/direct/trans94-9.htm>

Lista znanych Komisji kompetentnych władz sprawujących nadzór nad rynkiem wyrobów, których dotyczy dyrektywa 94/9/WE w krajach członkowskich i kandydujących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA):

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/atex/listcomp.htm>

Centralny punkt kontaktowy zarządzający wdrażaniem dyrektywy 94/9/WE w krajach członkowskich, krajach kandydujących oraz w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA):

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/atex/centrcont.htm>

Organizacje międzynarodowe:

http://ec.europa.eu/enterprise/atex/intern_org.htm

Jednostki notyfikowane:

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/atex/nb/nblast.htm>

Normalizacja ATEX:

<http://ec.europa.eu/comm/enterprise/atex/stand.html>

Grupa zainteresowanych dyrektywą ATEX w CIRCA (Communication & Information Resource Centre Administrator)

<http://circa.europa.eu/members/irc/enterprise/atex/home>

Grupa zainteresowanych dyrektywą ATEX w ramach współpracy administracyjnej (ADCO) w CIRCA (Communication & Information Resource Centre Administrator)

<http://circa.europa.eu/members/irc/enterprise/atexms/home>

